

**İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MİMARİ ÖZELLİKLERİ FARKLI İLK VE ORTAOKULLARDAKİ
ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMENLERİN OKULLARININ BİNA VE
BAHÇELERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZ

HÜSEYİN ÖZTÜRK

**İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ PROGRAMI**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

Ocak 2016

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MİMARİ ÖZELLİKLERİ FARKLI İLK VE ORTAOKULLARDAKİ
ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMENLERİN OKULLARININ BİNA VE
BAHÇELERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZ

HÜSEYİN ÖZTÜRK
(Y1212.041128)

İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ PROGRAMI

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

Ocak 2016

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Y1212.041128 numaralı öğrencisi Hüseyin ÖZTÜRK'ün "MİMARİ ÖZELLİKLERİ FARKLI İLK-ORTA OKULLARDAKİ ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMENLERİN OKULLARIN BİNA VE BAHÇELERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 01.02.2016 tarih ve 2016/03 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *oybirliği* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *kabul* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :17/02/2016

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Nesrin KALE

3) Jüri Üyesi : Doç. Dr. Hasan Basri GÜNDÜZ

.....
.....
.....

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Mimari Özellikleri Farklı İlk ve Ortaokullardaki Öğrenci Ve Öğretmenlerin Okullarının Bina ve Bahçeleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım tüm eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (17/02/2016)

Hüseyin ÖZTÜRK

ÖNSÖZ

Hızlı bir şekilde nüfusu artan Türkiye’de aldığı göçlerinde etkisiyle en kalabalık şehir İstanbul’dur. Hızlı nüfus artışı birçok problemi yanında getirmektedir. Bunlardan birisi okullardaki öğrenci sayılarının artması, okul bina ve bahçelerinin mevcut yoğunluğu karşılayamaması, yeni okul yapma hızının nüfus artış hızına yetişememesi ve yeni yapılan okulların birçoğunun da mimari özelliklerinin düşük düzeyde olmasıdır. Ayrıca eski okul binalarının da günümüz şartlarına uygun olmaması okul binalarının bakımsız kalması da eğitimdeki problemlerden başka biridir.

Bu araştırma mimari açıdan farklı okulların öğrenci ve öğretmenler üzerinde ne gibi duygular oluşturduğunu ve onları nasıl etkilediğini detaylı biçimde araştırmaya yöneliktir.

Gerek araştırmanın tüm aşamalarında, gerekse lisansüstü eğitimimde kendisinden çok şey öğrendiğim, değerli hocam, danışmanım; Sayın Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR’a gösterdiği nezaket, yakın ilgi, yardım ve sabrı için sonsuz teşekkür eder, saygı ve sevgilerimi sunarım.

Ayrıca, bu günlere ulaşmamda emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim anneme, babama, kardeşlerime, teşekkürlerimi sunarım. Yetişmemde katkıları olan tüm hocalarıma da minnettar olduğumu ifade etmek isterim.

Tezin her aşamasında bize hızlı dönüşler yaparak tezin ilerleyişinde katkıda bulunan Sayın Halit TOPÇU’ya teşekkür ederim.

Tezimin her aşamasında bana her türlü desteği gösteren sevgili eşime ve tezi yazarken yeterince zaman ayıramadığım biricik kızıma ve oğluma babalarına göstermiş olduğu sabırdan dolayı sonsuz teşekkür ediyorum.

Ocak 2016

Hüseyin ÖZTÜRK
Sınıf Öğretmeni

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	vi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xii
1. GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı	2
1.3 Problem Cümlesi.....	3
1.4 Sayıtlar	3
1.5 Sınırlılıklar	3
1.6 Tanımlar	4
1.7 Kısaltmalar	4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1 Okul Binası Tanımı.....	5
2.2 Okula Binalarında Eğitim ve Öğretim Yerleri	8
2.2.1 Sınıflar.....	9
2.2.2 Uygulama Sınıfları	10
2.3 Yönetim Alanları.....	11
2.4 Okullardaki Yardımcı Birimler	12
2.4.1 Okul-Çevre Ortak Kullanım Alanları.....	12
2.4.2 Destek Birimleri	14
2.4.3 Gezinti Alanları	15
2.4.4 Okula Binası ve Renkler	16
2.4.5 Sınıftaki Malzemeler ve Öğrencilere Etkileri	17
2.4.6.Okul Bahçeleri	18
2.4.7 Okul Bina ve Bahçelerinin Eğitim Programlarına Etkileri	21
2.4.8 Metafor Kavramı.....	22

2.5 İlgili Araştırmalar.....	23
2.5.1 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	23
2.5.2 Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	25
3. YÖNTEM.....	27
3.1 Araştırmanın Yöntemi.....	27
3.2 Araştırmanın alışma Gurubu	27
3.3 Veri Toplama Aracı.....	28
3.4 Verilerin Toplanması	28
3.5 Öleğın Uygulanması.....	28
3.6 Verilerin Analizi.....	28
4. BULGULAR.....	30
4.1 MÖDSOİ Okulunun Bina Ve Bahçesinin Fiziksel Özelliklerine Ait Bulgular.....	30
4.2 MÖOSOİ Okulunun Bina Ve Bahçesinin Fiziksel Özelliklerine Ait Bulgular.....	33
4.3 MÖYSOİ Okulunun Bina Ve Bahçesinin Fiziksel Özelliklerine Ait Bulgular.....	35
4.4 Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Binalarına Yönelik Geliştirdikleri Metaforlara İlişkin Bulgular.....	39
4.5 Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Bahçeleriyle İlgili Oluşturdukları Metaforlara İlişkin Bulgular.....	50
4.6 Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Binasına Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Görüşmelerle Ulaşılan Bulgular.....	60
4.7 Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Bahçesi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Görüşmelerle Ulaşılan Bulgular.....	71
5. TARTIşMA.....	79
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	85
6.1 Sonuç.....	85
6.2 Öneriler	86
6.2.1 Uygulayıcılara Öneriler.....	86
6.2.2 Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	87
EKLER.....	92
ÖZGEçMİş.....	101

KISALTMALAR

MÖDSOİ : Mimari Özellikleri Düşük Seviyede Olan ilkokul

MÖOSOİ : Mimari Özellikleri Orta Seviyede Olan ilkokul

MÖYSOİ : Mimari Özellikleri Yüksek Seviyede Olan ilkokul

OFYAMA : Okulun Fiziksel Yapısına Atfedilen Metafor Anketi

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 4.1: MÖDSOİ Fiziksel Özellikleri	32
Çizelge 4.2: MÖOSOİ Fiziksel Özellikleri	34
Çizelge 4.3: MÖYSOİ Fiziksel Özellikleri	36
Çizelge 4.4: Örneklemi Oluşturan Üç İlkokuldaki Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı	37
Çizelge 4.5: Örneklemi Oluşturan Üç İlkokuldaki Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	37
Çizelge 4.6: Okul Binası İle İlgili Geçerli Metafor Üreten Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı	38
Çizelge 4.7: Okul Binası İle İlgili Geçerli Metafor Üreten Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	39
Çizelge 4.8: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Binalarıyla İlgili Oluşturdukları Metaforlarda Belirlenen Temaların Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	40
Çizelge 4.8.1: “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı.....	42
Çizelge 4.8.2: “Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina ” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı.....	43
Çizelge 4.8.3: “Mimarisinden Hoşlanılan Bina” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı.....	45
Çizelge 4.8.4: “Eğitim-Öğretimin Yapıldığı Bina” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı.....	46
Çizelge 4.8.5: “Pis Ve Bakıma Muhtaç Bina” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı.....	47
Çizelge 4.8.6: “Mimarisinden Hoşlanılmayan Bina" Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı.....	49
Çizelge 4.9: Okul Bahçesi İle İlgili Geçerli Metafor Üreten Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı	50

Çizelge 4.10: Okul Bahçesi İle İlgili Geçerli Metafor Üreten Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	51
Çizelge 4.11: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Bahçesine İlişkin Geliştirdikleri Metaforlarda Belirlenen Temaların Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	52
Çizelge 4.11.1: “Doğa ve Temizlik Sembolü Bahçe” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı	54
Çizelge 4.11.2: “Mutluluk ve Oyun Sembolü Bahçe” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı	55
Çizelge 4.11.3: “Spor ve Eğitim Alanı Bahçe” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı	56
Çizelge 4.11.4: “Pis ve Bakımsız Bahçe ” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı	57
Çizelge 8.5: “Yeterince Yeşil Olmayan Bahçe” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı	59
Çizelge 4.12: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Binası Hakkındaki Genel Görüşlerine İlişkin Bulgular	60
Çizelge 4.13: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Mimarisi ile İlgili Görüşleriyle İlgili Bulgular	61
Çizelge 4.14: Öğrenci ve Öğretmenlerin Sınıfların Donatımına İlişkin Görüşleriyle İlgili Bulgular	62
Çizelge 4.15: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Tuvaletleriyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	62
Çizelge 4.16: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Koridorları ve Koridorlardaki Panolarla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular..	63
Çizelge 4.17: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Merdivenleri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	64
Çizelge 4.18: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Öğretmenler Odası İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	64
Çizelge 4.19: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Spor Salonu İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	65
Çizelge 4.20: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Binanın Rengi İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	66
Çizelge 4.21: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Kütüphanesi İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	66
Çizelge 4.22: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Kantini İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	67
Çizelge 4.23: Okul Binasının Öğrenci ve öğretmenlerde Yarattığı Duygulara İlişkin Bulgular	68
Çizelge 4.24: Öğrenci ve öğretmenlerin Nasıl Bir Okul Binası İstiyorsunuz Sorusuna Verdikleri Cevaplar İle İlgili Bilgiler	70

Çizelge 4.25: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Bahçeleriyle İlgili Genel Görüşlerine İlişkin Bulgular	71
Çizelge 4.26: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Oyun Alanlarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	72
Çizelge 4.27: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Yeşil Alanlarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	73
Çizelge 4.28: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Duvarlarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	73
Çizelge 4.29: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Temizliğiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	74
Çizelge 4.30: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Zeminine İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	75
Çizelge 4.31: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Çevre Düzenlemesi İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular	75
Çizelge 4.32: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesiyle İlgili Duygularına İlişkin Bulgular	76
Çizelge 4.33: Öğrenci ve Öğretmenlerin Nasıl Bir Okul Bahçesi İstiyorsunuz Sorusuna Verdikleri Cevaplar İle İlgili Bilgiler	78

MİMARİ ÖZELLİKLERİ FARKLI İLK VE ORTA OKULLARDAKİ ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMENLERİN OKULLARININ BİNA VE BAHÇELERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu çalışmada mimari özellikleri farklı okullarda ki öğrenci ve öğretmenlerin okul binaları ve bahçeleri ile ilgili görüşleri araştırılmıştır. Araştırma İstanbul ilinde bulunan mimari özellikleri farklı olan üç ilkokulda 47 öğretmen ve 240 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Gerekli izinler alındıktan sonra alt düzeyde, orta düzeyde ve üst düzeyde olmak üzere üç okul seçilmiştir. Seçilen bu okullarda bulunan öğrenci ve öğretmenlere anket çalışması yapılmıştır ve bazılarıyla da görüşme tekniği uygulanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, düşük düzey mimari özelliklere sahip okullarda 40 şube, 2 okul öncesi sınıfı, 38 ilkokul sınıfı, 4216 okul mevcudunun olduğu bildirilmiştir. Okulda kütüphane, yemekhane ve spor salonu bulunmamaktadır. 5 idareci odası, 1 özel eğitim sınıfının olduğu, fakat rehberlik odasının bulunmadığı belirtilmiştir. Kantinde okulun bahçesinde büfe şeklinde bulunmaktadır. Sınıflarda donanımın eksik olduğu, bazı sınıfların kendi imkanları ile projeksiyon aldığı bildirilmiştir. Tahtalarının eski ve tebeşirli olduğu, sıraların yetersiz olduğu, koridorların küçük ve temiz olmadığı, havalandırmanın yetersiz olduğu belirtilmiştir. Okul bahçesinde de oyun alanlarının, yeşil alanların olmadığı, temizliğin yetersiz olduğu, okul bahçe duvarlarının çok yüksek olduğu belirlenmiştir.

Orta düzey mimari özelliklere sahip okullarda 12 şube ve 230 kişinin bulunduğu belirlenmiştir. Okullarda müzik sınıfı, spor salonu ve konferans salonu bulunmaktadır. Sınıflarda projeksiyon, internet, laptop bulunmaktadır. Koridorlar geniş ve aydınlatması yeterlidir. Panolar yeterlidir ve güncel durumdadır. Öğretmenler odası yeterli genişlikte bulunmaktadır ve televizyon ile bilgisayar bulunmaktadır. Taekwon-do, jimnastik, basketbol, voleybol ve futbol için kullanışlı salonlar, müzik odaları vardır. Kütüphanesi bulunmaktadır. Tuvaletler temiz ve her katta bulunmaktadır. Okul bahçesinde oyun alanları bulunmaktadır ve yeterli genişliğe sahiptir. Yeşil alanlar yeterli seviyede bulunmaktadır ve okul bahçelerinde gerekli olan temizliğin yapıldığı belirlenmiştir.

Yüksek düzey mimari özelliklere sahip okullarda 36 derslik ve 806 kişi bulunmaktadır. Okulda revir, kütüphane, yemekhane, spor salonu, kantin, çay ocağı, 2 tane rehberlik servisi ve 40 bilgisayarın olduğu bilgisayar sınıfı bulunmaktadır. Koridorlar ve merdivenler geniştir, kütüphane vardır, tuvaletler temiz durumdadır,

okulda yemekhane bulunmaktadır. Okul bahçesinde oyun alanları ve yeşil alanlar yeterli seviyede, temiz durumda ve çevre düzeni vardır.

Araştırma sonuçlarına göre okullarda eksik olan bölümlerin ve malzemelerin Milli Eğitim bakanlığına bildirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerektiği belirlenmiştir. Binaların yapımında gerekli mimari özelliklerinin olması gerektiği, okulun renginin öğrenciler ve öğretmenler tarafından belirlenmesi, sınıfların ve çevre düzeninin öğretmenler ve öğrencilerin fikirleri alınarak yapılması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Binası, Okul Bahçesi, Metafor

INVESTIGATION ABOUT THE OPINIONS OF GARDENS AND SCHOOL BUILDINGS THAT HAVE DIFFERENT ARCHITECTURAL FEATURES IN PRIMARY AND SECONDARY SCHOOLS

ABSTRACT

In our study, opinions about the students' and teachers' school buildings and gardens that have different architectural features were investigated. The research was carried out with the participation of 47 teachers and 240 students in 3 primary schools with different properties. After the necessary permission was obtained, 3 school was chosen including a lower level, secondary level and the upper level. In these schools students and teachers were conducted a poll and interview technique was applied for some of them.

According to the survey, schools with low architectural features have 40 branches, 2 classes for preschool students and 38 classes for primary school students, and they also have 4216 students in total. There aren't any libraries, dining halls and sports halls. There are 5 administrator rooms and 1 special education class but there aren't any rooms for counseling service. There is a canteen in the school garden like a snack bar. It was reported that hardware is insufficient and some of the classes took a collection up for delineascope. It was stated that the boards are old and chalky, desks are insufficient, corridors are narrow and dirty, air conditioning is inadequate. It was also stated that there is no green field and playground in the school garden, hygiene is insufficient and the wall of the school garden is very high.

It is stated that there are 12 branches and 230 students in schools with medium level architectural features. There are music hall, sports hall and conference hall in schools. There are delineascopes, internet connectivity and laptops in classes. Corridors are wide enough and the lighting is adequate. Billboards are updated and sufficient. Teachers' room is wide enough and there are a television and a computer in it. There are useful halls for taekwon-do, gymnastic, volleyball, basketball and football and also music halls. There are libraries in schools. There are toilets in each floor and they are clean as well. There is a playground in the garden and it is wide enough to play. Green field is sufficient and it is stated that the necessary hygiene is provided.

There are 36 branches and 806 students in schools with upper level architectural features. There are infirmaries, libraries, dining halls, sports halls, canteens, tea

houses, 2 rooms for counseling service and computer rooms with 40 computers. Corridors are pretty wide and toilets are clean. Green field and playground are sufficient for students and the necessary hygiene is provided as well.

According to the survey, it was determined that materials and the missing parts of the schools should be reported to the Ministry of National Education and the necessary measures should be taken. It was suggested that the school buildings should have the necessary architectural features, color of the school should have been decided by students and teacher of the school and the environmental plan should have been made by getting students' and teachers' opinion.

Keywords: School Building, School Garden, Metaphor

1. GİRİŞ

Okullar, nüfusumuzun önemli bir oranını oluşturan yaklaşık 20 milyon okul çağındaki (okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim) çocuğun içinde bulunduğu kurumlardır. Eğitim sistemi içinde okulların temel işlevi, öğrencilere istendik davranışlar kazandırmak ve bu davranışların kazandırılması için çevreyi gerekli biçimde düzenlemektir.

Okullarda fiziksel çevreden kaynaklanan sorunlar çocukların öğrenme ortamını ve okul sağlığını ciddi şekilde etkiler. Eğitim binalarının fiziksel ortam bakımından uygunluğu, öğrenci tutum ve davranışlarının geliştirilmesi bakımından önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu anlamda öğrencinin başarı düzeyini artırmak ve kabiliyetlerinden en yüksek düzeyde yararlanmak amacıyla öğrencilerin fiziksel ve zihinsel yeteneklerini en iyi biçiminde kullanabileceği güdüleyici eğitim ortamları oluşturulmalıdır. Derslikler, laboratuvarlar, spor salonu gibi öğretim alanları, öğrencilerin farklı davranışları öğrenmesi için tasarlanmış alanlardır.

İnsanların kullanımına sunulacak alanlar düzenlenirken, alanı kullanacak insan psikolojisi ve gereksinimlerini dikkate alınmalıdır. Alt yapı ve eğitim ortamlarının öğretimin niteliğini artırıcı yönde düzenlenmesi, eğitim programları ve eğitimde kullanılan araç gereç kadar önemlidir.

Bu çalışmamızda mimarı yapıları farklı olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bina ve bahçeleri hakkındaki görüşleri incelenecektir. Araştırma sonuçlarına göre bina ve bahçelerin öğrenci ve öğretmenlerin başarısı üzerindeki etkileri belirlenecek ve ileride yapılan çalışmalara kaynak teşkil edeceği düşünülmektedir.

1.1 Problem Durumu

Eğitim standartlarımızı yükseltmek amacıyla ülkemizde uygulanan 5 yıllık zorunlu eğitim yerine 8 yıllık zorunlu eğitime geçilmiş ve 8 yıllık zorunlu eğitim ilk kez 1997 – 1998 eğitim-öğretim yılında uygulamaya başlanmıştır. 2012 – 2013 eğitim öğretim

yılında ise 4 + 4 + 4 olarak bilinen 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmiştir. Sistemlerimiz değişse de binalarımız aynı kalmış ve kendisini değiştiren sisteme paralel olarak yenileyememiştir.

Yeni yapılan okul binalarının birçoğu ise okul yapımına uygun arsa bulma sıkıntısından ve ekonomik kaygılardan dolayı estetikten uzak, şekilsiz ve yetersiz bahçeleri olan, çocukları yeşilden uzaklaştıran yapılar olarak inşa edilmiştir.

Okul sevgisi çocuğun okul hakkındaki gözlemleriyle başlar. Birden bire çocuğun hayatına onlarca yeni insan ve neredeyse günün yarısını içerisinde geçireceği bir bina dahil olduğunda çocuğun kendisini savunma durumuna alması kaçınılmazdır. Bu aşamada çocuğun adaptasyonunu kolaylaştıracak en önemli etken okulun fiziki yapısı olacaktır. Renkleri çocuklara hitap eden, yeterli oyun ve spor alanları bulunan, çocuklar için özel aktivite sahaları bulunan, yeterli yeşil alanı olan, okul binasındaki derslikleri ve etkinlik alanları çocuklar düşünülerek yapılan bir okulda çocuğun okula adaptasyonu ve okula aidiyet hissi oluşması beklenmektedir. Böyle bir yapı içerisindeki öğrenci şüphesiz eğitimi daha çabuk içselleştirecektir.

Okulların fiziki yapılarının kullanıcılarının ihtiyaçlarına yeterli ölçüde cevaplayabilmesi ve kullanıcılarını pozitif etkilemesi çok önemlidir. Bu bakımdan okulların bahçe ve binalarının yapısal olarak öğrenci ve öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap veren, değişen eğitim-öğretim programlarının kolaylıkla uygulanabileceği ortamları oluşturabilen ve öğrenci ve öğretmenlerin parçası olmaktan keyif duyacakları yapılar olarak tasarlanıp yapılması gerekmektedir.

Araştırmamda okul yapısının öğrenci ve öğretmen tarafından nasıl algılandığı, onlarda nasıl duygular uyandırdığı ve onları nasıl etkilediği sorusu öğrencilerin ve öğretmenlerin buldukları okul yapısı hakkında ürettikleri mecazlar doğrultusunda incelenmiştir ve “İstanbul İli Sarıyer, Esenyurt ve Kadıköy İlçelerindeki mimari özellikleri farklı ilkokullardaki Öğrenci ve Öğretmenlerin buldukları okulun bahçesi ve binasının fiziksel özellikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusunun cevabı araştırılmıştır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı İstanbul İli Esenyurt, Kadıköy ve Sarıyer İlçelerindeki farklı mimari özelliklere sahip olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin okul

bahçelerinin ve okul binalarının fiziksel özelliklerinin öğrenci ve öğretmenler üzerinde ne gibi duygular oluşturduğu ve onları nasıl etkilediğinin detaylı biçimde araştırılmasıdır. Bu sebeple aşağıdaki soruların cevapları araştırılmıştır.

1. Farklı mimari özelliklere sahip olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin, okul binası hakkında oluşturdukları metaforlar ve bunları oluşturma nedenleri nelerdir?

2. Farklı mimari özelliklere sahip olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin, okul bahçesi hakkında oluşturdukları metaforlar ve bunları oluşturma nedenleri nelerdir?

3. Farklı mimari özelliklere sahip olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin, okul binaları ve okul bahçeleriyle ilgili görüş ve düşünceleri nelerdir?

1.3 Problem Cümlesi

İstanbul İli Esenyurt, Kadıköy ve Sarıyer İlçelerindeki farklı fiziksel özelliklere sahip resmi ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin okul bahçelerinin ve okul binalarının fiziksel özellikleriyle ilgili düşünceleri nelerdir?

1.4 Sayıtlar

1. Ankete katılanlar sorulara samimiyetle cevap vermiştir.

2. Görüşmeye katılanlar, görüşme sorularına samimiyetle cevap vermiştir.

1.5 Sınırlılıklar

1. Araştırma 2014-2015 eğitim – öğretim yılında İstanbul İli Esenyurt, Kadıköy ve Sarıyer ilçelerinden belirlenen ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

2. Okul binasıyla ve okul bahçesiyle alakalı elde edilen bilgiler yararlanılan veri toplama araçlarının sorularıyla sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Okul Binası: Eğitim ve öğretim görmek için öğrencilerin ve çalışan kişilerin kullandığı, eğitim, yönetim ve servis hizmetlerinin hepsini içinde barındıran fiziki mekan okul binası olarak adlandırılır.

Açık Program: Eğitim kurumlarının kendini geliştirmek ve eğitim almak isteyen herkes için sağladığı tüm etkinliklerdir.

Örtük Program: Açık programların dışında bulunan okul ortamını ve yaşamını içermektedir.

Tip Proje: Okul binalarının inşası sırasında belli verilere göre hazırlanan ve sonraki projelerde de kullanılabilen uygulamalardır.

Ergonomi: İnsan, çevre, teknik uyumunun ana kurallarını kişinin kapasitesi ve fiziksel özelliklerine göre hazırlayan bilim dalıdır.

Metafor: Bir kavramın anlatılmasında benzer özelliklerinden dolayı başka kavramların kullanılarak açıklanmasıdır.

1.7 Kısaltmalar

MÖDSOİ: Mimari Özellikleri Düşük Seviyede Olan ilkokul

MÖOSOİ: Mimari Özellikleri Orta Seviyede Olan ilkokul

MÖYSOİ: Mimari Özellikleri Yüksek Seviyede Olan ilkokul

OFYAMA: Okulun Fiziksel Yapısına Atfedilen Metafor Anketi

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Okul Binası Tanımı

Okul binası okuyan öğrenciler ve öğrenciler dışındaki çalışanların ortak olarak kullandığı, özel olarak ayrılmış, okulun bünyesinde bulunan eğitim, yönetim ve hizmet birimlerinin hepsini içinde barındıran kuruma denilmektedir (Küçükahmet, 1996).

Öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerinden gerekli olan faydayı alabilmesi için en önemli unsurlardan birisi okul binalarıdır. Okulun faal olarak işleyebilmesi, ekonomik faydayı en yüksek seviyeye çıkarmakta, böylece eğitimin kalitesini yükseltmektedir.

Okullarda kişilerin gereksinimlerine ve beklentileri dikkate alınarak bu doğrultusunda eğitim verilmeli ve bu beklentilere karşılayacak fiziki, eğitici ve sosyal ortam hazırlanmalıdır. Okul kişilerin birbirleriyle iletişim kurduğu, tartışma ortamı bulabildiği, öğrendiklerini paylaşabildiği ve aktif kişilerin yetişmesine imkan veren bir mekan hazırlamalıdır. Çocuk psikolojisine göre görme ve duyma sistemlerine hitap eden okul ortamı çocukların uzak duracağı, onları korkutacak her şeyden uzak durularak oluşturulmalıdır.

Andersen (1999) “Okul Tasarımı Değişkenlerinin Temel Beceri Testi Sonuçları Üzerindeki Etkisi” başlıklı çalışmasında, öğrencinin başarısı üzerinde etkili olan 38 faktörün öğrencilerin yetenek sonuçları ile alakasının varlığı araştırılmıştır. Araştırma Georgia’da bulunan 14 bölgeden çalışma için ayrılan 50 okul örneklemini ile yapılmıştır. Sosyo-ekonomik düzey, ırk ve öğretici tecrübesi gibi faktörler çalışmaya dahil edilmemiştir. Tasarım değişkenleri ile test sonuçlarının birbiriyle alakasının belirlendiği çalışma sonuçlarında, 27 değişkenin etkisi belirlenmiştir ve bu etkenlerin arasından en etkililer işlevsellik, oyun sahaları, etkinlik sahaları, yeşil sahalar, giriş- çıkış, yönetimin orta merkezde bulunması gibi faktörlerdir. Bu sonuca göre çalışmada tavsiye edilen, standart okul yapılarından uzak durularak okul

binasının bahçe yerleştirmelerine daha fazla itina gösterilmesi gerektiğidir (Akt: Terzioğlu, 2005).

Okul, çok amaçlı salon, kütüphane, satranç odaları, laboratuvarlar, yüzme havuzları, bahçe ve spor alanları malzemeleri gibi alanlarla beraber düşünülerek tasarlanmalıdır. Okullar modern eğitim- öğretim araç ve gereçlerine sahip olacak şekilde düzenlenmeli, okullarda bulunan daha eski malzemeler ise öğrenciler tarafından daha verimli olarak kullanılacak şekilde ortam hazırlanmalıdır. Okullarda özel eğitime ihtiyaç duyanlar ile anasınıfı ve diğer yaş gruplarının gereksinimlerine göre rampa, asansör, masa, tahta, oyun alanları, tuvalet gibi fiziki düzenlemelere önem verilmelidir.

Okulların bahçeleri okulda bulunan öğrencilerin sayısına göre yapılmalıdır. Okul binasının çok büyük olduğu fakat okul bahçelerinin küçük olduğu bazı okullar bulunmaktadır. Böyle bir durumda öğrenciler yeterli faaliyetleri gösterememektedir ve bazı konularda eksik kalmaktadırlar. Spor, dinlenme, halk oyunları, yarışmalar gibi okul içerisinde yapılabilecek bazı faaliyetler yapılamamaktadır. Ayrıca bu küçük bahçelerde uygulanmaya çalışılan beden eğitimi dersleri ile bayram hazırlıklarının gürültüleri ders yapan diğer sınıfları olumsuz etkileyerek öğrencilerin konsantrasyon ve ders başarısını azaltmaktadır. Okul bahçesinin yeşillendirilmesi, çiçeklendirilmesi, oturakların ve oyun alanlarının yapılması öğretici ve öğrenenlerin okula karşı gösterdikleri sevgiyi arttırmakta ve bireylerin başarısına olumlu etki yaratmaktadır.

Okul binaları ve sınıflar okulun eğitim çalışmalarına göre düzenlenmelidir. Okul binalarının büyük olduğu ilkokul kurumlarında spor ve konferans odaları, kütüphaneler, geniş okul bahçeleri ve kantinler olmalıdır. Küçük ilkokul kurumlarında ise spor ve konferans odaları ortak bir alanda kullanılabilir. Derslikler yeteri kadar aydınlatılmalıdır. Özellikle kış ayları gibi soğuk havalarda yeteri kadar ısınmaya, yaz ayları gibi sıcak havalarda ise serinlemeye uygun olacak şekilde düzenlenmelidir.

Demircioğlu (1997) eğitim ve öğretim kurumlarında yeşil, mavi gibi canlı, ilgi çekici renklere daha çok yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Sınıfların badanası öğrencileri bunaltmayacak şekilde mavi tonlarda ya da sınıfın özelliklerine göre daha farklı renklerde yapılmalıdır. Örnek verirsek, anasınıflarının ve ilkokula yeni başlayan birinci sınıfların badanaları daha canlı renklerde ve çiçek, ağaç, güneş gibi

şekillerle süslenerek yapılmalıdır. Bu şekilde yapıldığı zaman hem öğrencilerin okuldan korkmaları engellenmekte hem de okula gelme isteklerinde artış görülmektedir. Okul binasındaki iletişimin daha net bir şekilde herkes tarafından anlaşılması için uygun yerlere hoparlörler konulmalıdır. Okul binaların koridorları, merdivenleri öğrencilerin rahat hareket edebileceği bir şekilde dizayn edilmelidir. Kapılar öğrencilerin zorlanmadan açılabilmesi şeklinde düzenlenmelidir. Böylece kapı kollarının sürekli değiştirilme gereksinimi zamanla ortadan kalkacaktır. Lavabolarda ve laboratuvarlarda bulunan çeşme başlıkları da öğrencinin rahat kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Bunlar su tasarrufunu sağlayacak başlıklar seçilerek yapılmalıdır. Okullarda ses yalıtımı için pencere camlarında çift cam kullanılarak dışarıdan gelen seslerin en aza indirgenmesi sağlanabilir. Bu da öğrenci ve öğretmenlerin dikkatinin dağılmasını engelleyecektir.

Türk Standartları enstitüsüne yer alan bilgilere göre okul binalarındaki genel yerleşime ait bazı kurallar bulunmaktadır. Bu kurallar aşağıda sıralanmıştır:

1. Okulun yerleşim yeri, yerleşme alanının nüfus yoğunluğu, sosyal, ekonomik ve sağlık düzeyleri incelenerek, fazla araç trafiğinin olmadığı alanlarda, hapishane, meyhane, kahvehane gibi çocukları kötü yönde uyaracak yerlere en az 200m uzaklıkta konumlandırılmalıdır.
2. Okulun yerleşim yerinin büyüklüğü her öğrencide ilk 40 öğrenci için 20-25m², ikinci 40 öğrenci için 150m², üçüncü 40 öğrenci için 10m² ve dördüncü, beşinci ve altıncı 40 öğrenci için 5m² boyutlarına göre ayarlanmalıdır; toprağın durumu bitki, ağaç gibi yeşilliklerin büyütülmesine ve uygulama alanına göre uygun bir şekilde ve en fazla % 5 eğimde yapılmalıdır.
3. Okul arsaya inşa edilirken, okul binasının sonraki zamanlarda büyütülebileceği göz önüne alınmalıdır.
4. Okulun yerleşim alanının jeolojik zemin araştırması yapılmalı ve okulun bu alana yapılmasında bir sakınca olmamalıdır.
5. Okulun bodrum katında bina inşaat sahasının en az %3 büyüklüğünde dar kenarı en az 2m ve yüksekliği en az 2,30m olacak şekilde sığınak yapılmalıdır.

6. Okullarda ana giriş ve öğrenci girişi farklı yerler olmalı, giriş kapılarının genişliği en az 2.m olmalı, girişlere rüzgarlık konulmalı, ana girişte danışma, veli bekleme ve dinlenme alanı olmalıdır.
7. Okul binası kullanımına göre genellikle tek katlı yapılmalı, sınıfların camları sıcak bölgelerde kuzey-güney, soğuk bölgelerde doğu-batı doğrultusunda konumlandırılmalı ve camlarda tedbir amaçlı kilitler bulundurulmalı.
8. Arsa koşulları ve diğer faktörler nedeniyle, okulun çok katlı olarak yapılması durumunda; merdiven büyüklükleri öğrencilerin vücut ebatlarına göre ayarlanmalıdır; basamak genişliği 0,25m. yüksekliği 0,15m, düşey parmaklıklı yada parmaklıksız yüksekliği en az 0,70m, merdiven kol genişliği en az 1,40m olmalıdır.
9. Okul binası duvarla çevrilmeli; su, elektrik ve kanalizasyon olanakları olmalı; okulun giriş ve çıkış kapıları aza trafik olan caddeye açılmalı; bahçeye öğrencilere uygun oturaklar konulmalı ve yaş dağılımlarına göre açık spor sahaları olmalıdır.
10. Okul bahçesinde açık tören yeri olmalı, Atatürk büstü konulmalı, büst ışıklandırılmalı, ses düzeneği olmalıdır.
11. İçme suyu tesisatı TS 828 ve TS 266'ya göre olmalı ve uygun yerlere çeşmeler yerleştirilmelidir.
12. Okul yangın olasılığına karşı önlem alınmalıdır.
13. Fiziksel engeli bulunan öğrencilere uygun bahçe ve bahçe yolları, merdivenler, tuvalet ve lavabo, giriş-çıkış kapıları, elektrik prizleri, sınıftaki sıralar, masalar ve sandalyeler, soyunma dolapları yapılmalı ve bu değerler TS 91112'e göre olmalıdır.

2.2 Okula Binalarında Eğitim ve Öğretim Yerleri

Okullarda sınıflar (Sabit sınıflar, branş sınıfları, genel sınıflar, özel eğitim sınıfı ve açık hava sınıfı) ve uygulama sınıfları (Fen sınıfı, bilgisayar sınıfı, eğitim teknolojisi sınıfı, proje stüdyosu, resim sınıfı, müzik sınıfı ve eğitsel kol sınıfı) eğitim-öğretim alanlarıdır (Terzioğlu, 2005).

2.2.1 Sınıflar

Okullarda bulunan dersliklerin düzeninin öğrenci başarısında önemli etkisinin olduğu belirlenmiştir. Örneğin Şendur' un (1999) araştırmasında, minderli oturaklar, halı ve güzel bir aydınlatma gibi çeşitli uygulamalarla düzenlenmiş sınıflarda bulunan öğrencilerin normal sınıflarda eğitim gören öğrencilere oranla daha fazla sınıf içi faaliyetlere katıldıkları gözlemlenmiştir. Bu yüzden sınıf ortamları öğrencileri güdüleyici, estetik ve esnek olmalıdır.

Ayrıca dersliklerde bulunan öğrenci sayısı da öğrenci başarısında etkili faktörlerden birisidir. Öğrenci sayısının az olduğu dersliklerdeki öğrenme seviyesinin, öğrenci sayısının fazla olduğu dersliklere göre daha iyi olduğu yapılan çalışmalarla belirlenmiştir. Yapılan bazı araştırmalara göre öğrenci sayısının 30'dan az olduğu durumlarda öğrenci tavırlarında düzelme ve başarı seviyesinde artış görülmektedir.

Okullarda bulunan dersliklerinin hepsinin aynı özelliğe sahip olması gerekmektedir. Pencereilerin yerleştirilmesinde ışıktan yeterli oranda yararlanma sağlanmalıdır. Sınıfların konumlandırılması kuzey-güney yönüne göre yapılmalıdır. Sınıf kapıları koridora en az 90 derecelik bir açı ile açılmalıdır ve koridordaki diğer kişilere zarar vermemelidir (MEB,1997).

Sınıflarda bulunan döşeme kaplamaları tek taraflı olmalı, kokusu olmamalı, kolay temizlenmeli, kaymamalı, ekonomik olmalı. Ayrıca yenilenebilir, hijyenik, anti-statik, ses emici, yanmaz, uzun ömürlü bir malzeme olacak şekilde ayarlanmalıdır. Sınıflar kullanımlarına ve işlevlerine göre beş gruptan oluşmaktadır (Terzioğlu, 2005).

1. Sabit sınıflar; Sınıf öğretmeninin kontrolünde öğrencilerin eğitim ve öğretim etkinliklerini devam ettirdikleri, genellikle ilköğretim sınıfı 1, 2 ve 3. sınıfların bulunduğu dersliklerdir. Bu alanlarda grup çalışması, sunum, tiyatro panolar ile yapılanları sergileme ve iletişime geçme gibi faaliyetler yapılmaktadır. Asgari donanım ve teknik özelliklerle eğitim faaliyetlerini yapabilecek konforu bulundurulmalıdır. Öğrencilerin sıralarında rahat edebileceği, malzemelerini kolay yerleştirebileceği eşyaların kullanılması tercih edilmelidir. Dersliklerde her öğrenciye özel dolaplar ve askılıklar bulunmalıdır.

2. Branş Sınıfları (Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Yabancı Dil, Eğitsel Kol Sınıfları); Sınıf ya da alan öğretmeni denetiminde öğrencilerin öğrenme etkinliklerini yaptıkları alanlardır. Özel olarak ayrılmış dersleri yapmak için belirlenmiş alanlardır.
3. Genel Sınıflar: Özel bir alete ihtiyaç duyulmayan sınıf ve ya program dışı faaliyetlerin uygulandığı alanlardır.
4. Özel Eğitim Sınıfı: Normal sınıflarda öğrenme zorluğu olan öğrenciler için ayrılmış alanlardır. Türkiye’de engelliler için eğitim, bu doğrultuda açılmış okulların haricinde, son zamanlarda normal eğitim veren okullarda uygulanan kaynaştırma eğitimi şeklinde yapılan özel derslikler vardır.
5. Açık Hava Sınıfı: İklim koşullarına göre bazı derslerin sınıf bahçesinde yapıldığı alanlardır. Bu sınıflar yapılırken sınıf-bahçe bağlantısı iyi yapılmalı ve rüzgar, güneş gibi çeşitli doğal faktörlere karşı gerekli önlemler alınmalıdır.

2.2.2 Uygulama Sınıfları

Okulların özelleşmiş derslikleridir. Belli zamanlarda çeşitli kişilerce kullanılan alanlardır. Bütün bu alanların iç mekanı değiştirilebilir olmalıdır. Terzioğlu (2005) farklı uygulama dersliklerini altıya ayırmaktadır:

1. Fen Laboratuvarı: Fen deneylerinin uygulandığı, kişisel ve ya grupla proje oluşturmak amacıyla kullanılan alanlardır. Bu alanlar bazı kimyasal maddeleri bulundurduğu için tehlikelidir. Bu yüzden okulun rahat erişilebilir bir alanında olmalıdır. Fen laboratuvarında su, gaz ve elektrik tesisatı olan sabit tezgahlar, yapılan projelerin sunulduğu camlı dolaplar ve öğretmen masası bulunmaktadır. Öğrencilere daha verimli bir eğitim verebilmek için önceden deney düzeneğinin kurulabileceği hazırlık odaları da bulunmaktadır.
2. Bilgisayar Laboratuvarı ya da Eğitim Teknolojisi Sınıfı: Öğrencilere bilgisayar dersinin uygulandığı alanlardır. Tüm öğrenci ve öğretmenlere birer bilgisayar verilmelidir.
3. Proje Stüdyosu: Özel yeteneği ya da özel ilgisi olan öğrencilerin kişisel ya da gruplar şeklinde üretim ve deneme yaptıkları, yeteneklerini ortaya

çıkardıkları alanlardır. Azami üç bilgisayar, bir yazıcı, internet bağlantısı ve telefon olduğu alanlardır.

4. Resim Sınıfı: Öğrencilerin kişisel olarak ya da grup şeklinde çalışabileceği, mobilya ve resim malzemelerinin olduğu sınıflardır. Uygun çalışma ortamının olması için sınıfların iki kat büyüklükte olması gereklidir ve ışıklandırma olmalıdır. Bütün resim araç-gereçlerinin konulduğu dolaplar, mobilyalar, çekmeceler ve raflarla resim malzemelerini buldurmalıdır.
5. Müzik Sınıfı: Farklı müzik malzemelerinin olduğu müzik eğitimi ve faaliyetlerinin yürütüldüğü alanlardır. Porteli bir kara tahta, teyp, radyo, cd çalar buldurmalıdır. Müzik sınıfı, ses yalıtımı ve aküstiğe uygun olarak hazırlanmalıdır. Alan olarak yöneticilerden ve sınıflardan uzakta bir yerde konumlandırılmalıdır. Çünkü yüksek ses kapasitesinden dolayı diğer dersliklerin dikkatinin dağılması engellenmelidir.
6. Eğitsel Kol Sınıfı: Okullarda uygulanan faaliyetlere göre öğrencinin ilgi alanlarına göre öğrencilere yönetici, yaratıcı, paylaşımcı iletişim yetenekleri kazandırmak için ayrılan alanlardır.

2.3 Yönetim Alanları

Müdür ve müdür yardımcıları odası, idari büro, öğretmenler odası, eğitim danışmanları ve arşivin bulunduğu alanlardır. Yönetim bölümünün, idarecilerin öğrenciyi kontrolü açısından, öğrencinin denetiminin rahatlıkla yapılabileceği bir yerde olmalıdır. Yönetim kısımlarının havalandırma, ışıklandırma, ısıtma gibi teknik özellikleri yeterli düzeyde olmalıdır. MEB İlköğretim Yapıları El Kitabında (1997) aşağıda kısımlar hakkında açıklama yapılmıştır;

- ✓ Müdür Odası: Müdür okulun tamamından sorumlu ve yetkili olan makamdır. Müdür okulu temsil edeceği, öğretmenler, veliler ve farklı kuruluşlarla toplantı yapabileceği bir alana sahip olmalıdır. Fotokopi, faks ve video gibi ofis elemanlarına sahip olmalıdır. Ayrıca müdür odası kişisel görüşmeler için gerekli gizliliğe sahip olmalıdır.
- ✓ Müdür Yardımcıları Odası: Okulda müdürden sonraki yetkili ve sorumlu kişilerdir. Buralarda her birisi için birer koltuk ve masa, öğrenci bilgilerinin saklandığı dosya dolabı, evrak dolapları ve bilgisayar bulunmalıdır.

- ✓ Genel İdari Ofis (Büro): Okulun yönetim, hesap, personel-öğrenci işleri ile teknik ve temizlik çalışmalarının yapılabilmesi için ayrılmış alandır. Bilgisayarlı görevli masaları, evrak dolapları, faks ve fotokopi makinesi bulunmaktadır.
- ✓ Öğretmenler Odası: Öğretmen ve yöneticilerin, kurul toplantısı, çalışma ve ya konuşma için bir araya geldikleri mekanlardır. Büyük binalarda her bir katta olması tercih edilmektedir. Öğretmenlerin teneffüslerde, boş saatlerinde kolay ulaşabilmeleri için uygun bir yerde olmalıdır. Odada koltuk, kanepeler, sandalye, masa, eşya dolabı gibi eşyalar, ayrıca bilgisayar ve yazıcı bulunmalıdır, telefon, gazete, dergi gibi malzemelerle posta kutusu ve ilan panosu olmalıdır.
- ✓ Sekreter Odası: Müdürle direk iletişime geçilebilen, dinlenme imkanı olan; fotokopi, faks, telefon gibi malzemelerin olduğu alanlardır.
- ✓ Eğitim Uzmanları Odası: Uzmanların kişisel ve ya gruplar halinde buldukları alanlardır. Her biri için kişisel masa ve internet bağlantılı bilgisayar bulunmalıdır.
- ✓ Arşiv: Okul için gerekli evrak ve belgeler, sınav kağıtları ve öğrenci belgelerinin bulunduğu alanlardır.

2.4 Okullardaki Yardımcı Birimler

2.4.1 Okul-Çevre Ortak Kullanım Alanları

Grup çalışma odaları, işlikler, çok amaçlı salon, spor merkezi, kütüphane, okul müzesi, rehberlik servisi, ilk yardım odası, kantin ve yemekhanenin bulunduğu alanlardır. Bu alanlar hakkında kısa bir bilgi aşağıda verilmiştir.

- ✓ Grup Çalışma Odası: Dersin dışında farklı grup faaliyetleri için kullanılan alanlardır. Okul aile beraberliği, farklı dernek ve kulüpler bu alandan faydalanabilirler (Terzioğlu, 2005).
- ✓ İşlikler: Öğrencilerin özel yeteneklerinin desteklendiği, aile fertleri ve çevredeki halkın akşam saatlerinde ve hafta sonu düzenlenen eğitim dersleri ile mesleki yeteneklerini kazandıkları alanlardır. Elektrik, elektronik, ev

ekonomisi, el becerileri gibi faaliyetlerin uygulanması için gerekli donanımına sahip olmalıdır. (Terzioğlu, 2005).

- ✓ Çok Amaçlı Salon: Sosyal ve kültürel etkinliklerin uygulandığı, kişilerin toplu olarak bulunduğu, beden eğitimi, drama, tiyatro gibi eğitici oyunlar, halk oyunları çalışmaları, toplantı ve konferanslar için kullanılan alanlardır. Bu salonların farklı giriş-çıkışı, otoparkı ve servis kısmı olmalıdır. Fazla gürültüye sahip olduğu için eğitsel alanlardan uzakta bir yerde olmalıdır. Salonun sahne bölümünde, ayrı ayrı soyunma odaları, projeksiyon bölümü ve depo bulunmalıdır. Seyircilerin sahneyi rahat görebilmeleri için gerekli önlemler alınmalıdır (MEB, 1997).
- ✓ Spor Merkezi: Basketbol, voleybol, futbol, tenis, satranç gibi spor etkinliklerinin yapılması için tasarlanan eğitsel mekanlardır. Okul binasından ayrı olarak inşa edilebileceği gibi okul binasının bodrum katında da olabilecek şekilde ayarlanmalıdır. Salonda spor malzemelerinin bulunduğu bir depo, öğrenci ve öğretmenler için ayrı ayrı soyunma odaları olmalıdır (MEB, 1997).
- ✓ Kütüphane: Eğitici, öğretici ve çevredeki insanların bilgiye erişme, bilgiden faydalanma ve çoğaltmak için kullandığı alanlardır. Kütüphanede kaynaklar herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir yerde olmalıdır. Kütüphane sorumlusunun kullanıcıları gözlemleyebilmesini sağlayacak yerleşim ve düzenlemeye sahip olmalıdır. Eğitici, öğretici ve çevredeki insanlar kütüphane içinde bulunan fonksiyonlar ve kütüphanede ki kitapları bilgisayardan tarama, yazılı kaynağı kütüphanede kullanma ve ya ödünç alma ödev, rapor gibi araştırmalar hakkında bilinçlendirilmelidir. Kütüphanede öğrencilerin bilgiye sahip olmaları için fotokopi imkanı olmalıdır. Kitaplık kısmında ki rafların yüksekliği öğrencilerin boy uzunluklarına göre ayarlanmalıdır (MEB, 1997).
- ✓ Okul Müzesi: Kültürel varlıklarımız, tarihi eserler ve çevre zenginliklerinin tanıtılması amacıyla ayrılmış, araştırarak bilgi sahibi olunan alanlardır.
- ✓ Rehberlik Servisi: Öğrencilerin problemleriyle ilgilenen servistir. Rehberlik servisi, problemleri bulunan çocukların psikolojik olarak rahatlama ve

sorunlarını çözmeleri için önemlidir. Burada çocukların sorunları belirlenerek bir çözüm aranmaktadır ve tüm bu bilgiler gizli tutulmaktadır (MEB, 1997).

- ✓ İlk Yardım Odası: İlk yardım ve dinlenme imkanlarının sağlandığı mekanlardır. Ayrıca öğrencilerin fiziksel gelişimlerinin izlendiği alandır. Öğrencilerin yaralanması durumunda ilk müdahalenin yapıldığı birimdir. Bu oda da ölçme araçları, genel tarama ve aşular için gerekli malzemeler hemşire masası, ilaç ve malzeme dolabı, muayene masası ve lavabo olmalıdır (Terzioğlu, 2005).
- ✓ Kafeterya-Kantin: Öğrencilerin teneffüste ve öğle tatilinde yiyecek ve içecek temin edeceği mekanlardır. Kantinin genişliği çocukların zarar görmeyecekleri ve birbirlerine engel olmayacakları büyüklükte olmalıdır. Kantin okul girişe yakın, tüm alanlara aynı uzaklıkta olmalıdır. Öğrencilerin kantinden daha kolay faydalanmaları için turnikeler ve ürünleri camlı kısımlar olmalıdır.
- ✓ Yemekhaneler: Tam zamanlı eğitimin olduğu okullarda öğle tatillerinde çocukların yemek yemeleri için ayrılan alanlardır. Mutfak, hazırlık, yemek yapma ve bulaşık kısımları ile malzemelerin saklandığı depoların olduğu, ayrı bir çöp kutusu bulduran alanlardır (MEB, 1997).

2.4.2 Destek Birimleri

Genel depo, hizmetli odası, eğitim araçları odası, temizlik odası, teknisyen odası, teknik servisler, tuvaletler ve sığınmağın bulunduğu mekanlardır.

- ✓ Genel Depo: Okulda yürütülen her türlü etkinlikte lazım olan eşyaların, ders araç-gereçlerinin olduğu alanlardır (Terzioğlu, 2005).
- ✓ Hizmetli Odası: Okulun temizliğinden sorumlu şahısların elbiselerini değiştirdikleri, şahsi eşyalarını bulundurdukları, askılı dolaplı, lavabolu ve duşlukların olduğu alanlardır (Terzioğlu, 2005).
- ✓ Eğitim Araçları Odası: Derslerde kullanılan malzemelerin konulduğu alanlardır. Her sınıfın kendisi için ayrılmış bir malzeme dolabı olmalıdır (Terzioğlu, 2005).

- ✓ Temizlik Odası: Temizlik eşyalarının olduğu eşya dolabı, küvet ve musluk bulunduran alanlardır. Tuvalet ile lavabo birbirine yakın olmalıdır.
- ✓ Teknisyen Odası: Isıtma merkezinin çalışmasında görevli, okulun tüm teknik hizmetlerine yardımcı olan kişiler için ayrılan mekanlardır. Tamir masası ve tamir takımlarının saklandığı bir bölme olmalıdır (Terzioğlu, 2005).
- ✓ Teknik Servisler: Kalorifer kazanı, su deposu, elektrik panosu ve jeneratörün birlikte olduğu alanlardır. Burası okulun gezinti kısımlarının dışında olmalıdır (MEB, 1997).
- ✓ Tuvaletler: Temizlik için ayrılan alandır. Merdivenlere yakın olmalıdır. Kız ve erkek için ayrı olacak şekilde düzenlenmelidir. Kullanılacak malzeme boyutları öğrenci yaşlarına göre olmalı, fiziksel engellilere özel kısımlar oluşturulmalıdır. Tuvaletlerde döşeme kaplaması, kaymamalı, hijyenik olmalı, ekonomik, kolay temizlenmeli, su teması için gerekli malzemeye döşenmelidir. Tuvalet-lavabo alanları doğal yollardan havalandırılmalıdır.
- ✓ Sığınak: Özel durumlar ve afet durumları için ayrılan alanlardır. Bu alanlar hazırlanırken tüm tedbirler alınmalıdır (MEB,1997).

2.4.3 Gezinti Alanları

Gezinti alanları giriş mekanları, koridorlar, kapalı teneffüshane ve merdivenlerden oluşmaktadır.

- ✓ Giriş mekanı: Okul binasının giriş kısmı, dış ve iç sirkülasyonun bir arada bulunduğu mekandır. Okul girişinde, Atatürk köşesi bulunmalıdır ve bu alanda giriş çıkış kontrol edilmeli, gelen konuklar, aile ve veliler aradıkları bireylere yönlendirilmeli, kayıtlar tutulmalı, danışma-bekleme kısımları olmalıdır. Okulun diğer kısımlarına rahat ulaşabilmek için yönlendirme tabelaları olmalıdır. Giriş bölümünde öğrencilerin yaptıklarının gösterildiği ve ileride sergi yeri olarak değerlendirmek için duvar panosu olmalıdır. Giriş kapıları çift kanatlı kapılar olmalı, çarpan kapı ve döner kapı gibi öğrencilere zarar verebilecek kapılar kullanılmamalıdır.
- ✓ Koridorlar ve Kapalı Teneffüshane: Tüm bölümler arasında iletişimi sağlayan ve ders saatlerinin haricinde kullanılan alanlardır. Koridorlar uygun ebatlarda, ışıklandırması iyi olan, sessiz, kullanışlı, sosyalleşmeyi sağlayan kısımlar

olmalıdır. Zengin bir iç tasarımın sağlanması için iç boşluklar, tepe ışıkları, galeri ve köprüler, iç bahçe, sera gibi kısımlardan yararlanılmalıdır. Tehlike durumunda binayı kısa sürede boşaltabilmek için koridorlar ve merdivenler yeterli genişlikte olmalıdır (Terzioğlu, 2005).

- ✓ Merdivenler: Okulun dolaşım alanlarıdır. Binanın merdivenleri öğrencilerin rahat kullanabileceği şekilde olmalıdır. Merdivenlerin yüksekliği ve genişliği öğrenci sayısı ve yaş gruplarına uygun olarak ayarlanmalıdır, güvenlik için korkuluk olmalı, bedensel engellilere uygun rampalar olmalıdır.

2.4.4 Okula Binası ve Renkler

Kıran (2002) eğitim kurumlarının yapılmasında, mekanların oluşturulmasında ve bu mekanları oluşturmada kullanılan renklerin, çocukların ruhsal ve tensel olarak sağlıklı eğitilmesinde büyük öneme sahip olduğunu belirtmektedir.

Renklerin kişide oluşturduğu psikolojik etkiler şu şekilde sıralanabilir;

- ✓ Mavi: Koyu tonlarda ve yoğun şekilde olduğunda moral bozan, kasvet veren bir etki yaratmakta, açık tonlarda olduğunda ya da beyaz renk ile karıştırıldığı zaman rahatlatıcı ya da güven verici bir etkiye neden olmaktadır.
- ✓ Yeşil: Kullanıldığı alanlarda sakin, hassas yumuşak bir etki oluşturmaktadır. Kullanıldığı zaman kişide uyarıcı, neşelendirici, dikkat çekici bir etkiye neden olmaktadır.
- ✓ Kırmızı: Kullandığı alanlarda heyecan verici ve uyarıcı bir etkisi olmaktadır. Beyaz renkle karıştırıldığı zaman cana yakın bir etkiye neden olmaktadır.
- ✓ Pembe: Küçük mekanlarda kullanıldığı zaman zenginliği vurgulamaktadır, geniş mekanlarda rahatsız edici bir etkiye neden olmaktadır.
- ✓ Gri: Mavi renge doğru oluşan tonlarında kasvet verici, beyaz renge doğru oluşan tonlarında huzur verici bir etki oluşturmaktadır.
- ✓ Beyaz: Kullanıldığı alanda güneş ışığını yansıtıyorsa uyarıcı ve neşeli bir etkiye neden olmaktadır. (Kıran, 2002).

Yapılan çalışmalarda, en fazla tercih edilen rengin mavi renk olduğunu açıklamıştır. Rahatlatıcı etkisinin olması, yaratıcı etkisinin olması, düşünme ve karar vermede etkisinin olması, gözü yormaması sebebiyle mavi ve yeşil renkler çalışma

ortamlarında en çok tercih edilen renklerdir. Beyaz renk, şampanya rengi ve pastel renkler ise gözü yormamaları ve ışığı yansıtma açısından diğer renklere oranla tercih edilebilir (Akgül ve Yıldırım, 1995).

Rengin psikolojik etkisinin zaman ile olan ilişkisini bir örnekle açıklarsak, mavi ve kırmızı renk ile boyanan farklı iki sınıftaki derslerde öğrencilerin etkileşim şekilleri farklıdır. Mavi renkle boyanan sınıfın öğrencileri, kırmızı renkle boyanan sınıfın öğrencilerinden daha fazla sıkılmışlar ve dersin süresini daha uzun bulmuşlardır (Kıran, 2002).

Dersliklerde yeşil, gri, turkuaz, mavi, gibi açık ve ışığı yansıtıcı renkler kullanılmalıdır, dikkati dağıtıcı renklerden kaçınılmalıdır. Kantin kısımlarında yeşil, turuncu ve kahverengi tonlarının dışında vurgulayıcı renk olarak açık mavi renk kullanılmalıdır. Tuvaletlerde mavi ve yeşil renklerle birlikte diğer sıcak renklerin kullanılması bu ortamlarda sıcak bir atmosfer yaratır. Giriş, merdiven ve koridor kısımlarında parlak ve neşelendirici renkler, spor salonları ve büyük yemekhanelerde hareket sağlayıcı renkler olan mavi ve yeşil gibi açık renkler kullanılmalıdır. Işığı daha güzel yansıtması için tavanlarda açık renkler kullanılmalı, duvar ve zemin gibi büyük yüzeylerde nötr renkler, küçük yüzeylerde ise kuvvetli ve doymuş renkler kullanılmalıdır (Terzioğlu, 2005).

2.4.5 Sınıftaki Malzemeler ve Öğrencilere Etkileri

Okullarda kullanılan malzemelerin seçimi, tasarlanması ve üretilmesi en önemli nedenlerden birisidir. Farklı ülkelerde ki sosyal, ekonomik, kültürel yaşam ve iklim koşulları eğitimdeki malzemenin özelliklerini belirlemektedir. Bu yüzden farklı ülkelerde yürütülen çalışmaların sonucunu, evrensel değerlerin kullanılmasından kaçınılmalıdır. Her ülke kendi eğitim amaçlarına göre gerekli donanıma sahip olmalıdır (Akt: Yalçın, 2003).

Kullanılan eşyalar ve bunların yerleştirilmesi çok yönlü eğitime olanak sağlamalıdır. Küçük sınıflardaki malzemeler esnek olmalı, bütün derslere uygun olmalı ve pedagojik açıdan sıcak ve samimi hava vermelidir.

Sınıflarda kullanılacak eşyalar öğrencinin boyuna göre ayarlanmalıdır ya da yeterli yükseklikte ve büyüklükte birkaç şekilde olmalıdır. Büyük sınıflarda küçük masa kullanılmaktan ve ye küçük sınıflarda büyük sıra kullanılmaktan kaçınılmalıdır. Sandalye ve masalar kolaylıkla taşınabilmelidir, dayanıklı ve sağlam bir yapıya sahip

olmalıdır. Eşyalar çok yer değiştireceği ve hareket ettirileceğinden dolayı masa ve sandalyelerin altına lastik vb. bir malzeme yerleştirilmeli, döşeme de sesi boğucu bir malzeme ile kaplanmalıdır, böylece oluşacak ses kirliliği önlenmiş olur.

Mobilyaların rengi ve boyanış stilleri büyük önem taşımaktadır. Boyanın çeşidi ve rengi sınıfın aydınlatılmasında çok önemlidir. Ayrıca eşyaların boyası aşınmaya karşı dayanıklı olması, rahatlıkla temizlenmeli ve kolay çizilememelidir. Kullanılan malzemeler çocuklara zarar verecek ürünlerden oluşmamasına dikkat edilmelidir (Yalçın, 2003).

2.4.6.Okul Bahçeleri

Okul bahçeleri, öğrencilerin teneffüslerde oyun oynaması, temiz hava alması gibi faaliyetler için ayrılan alanlardır ve okulun büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu kısımlar öğrencinin fiziksel, sosyal, duygusal, psikolojik ve bilişsel gelişimine destek vermektedir, okul içindeki eğitimin devamlılığını sağlamaktadır. Böylece okul bahçeleri gelişme ve öğrenme ortamları açısından çok önemlidir (Terzioğlu, 2005).

“Sınıf çocuğun oturma mekanı, okul bahçesi ise çocuğun dinlenme ve oyun mekanıdır.” Pestallozi bu sözleri ile okul yapılarında dış mekanın önemine vurgulamaktadır. İsveç mimar Siljestom “ Okullar en iyi peyzaja sahip bölgelerde yapılmalı ve okul çevresi sanatın ve doğanın en güzel örneklerin sunulduğu bir çevre olmalıdır” şeklinde bir açıklamada bulunmuştur (Tunbiş, 1993).

Okul bahçeleri dinlenme, oyun ve okul içi ve dışı eğitimde kullanılacak bir öğrenme alanı şeklinde planlanmalıdır. Teneffüslerde spor, oturma ve dinlenme imkanı sunmalıdır, ayrıca açık derslik olacak şekilde de kullanılmalıdır (Tunbiş, 1993).

Okul bahçelerinde küçük yaştaki öğrencilerin ezilmelerini önlemek için oyun alanları ayrılmalıdır. Bu gibi oyun alanlarına eğer kum havuzu yapılırsa öğrenciler buralardan farklı oyunlarda ve diğer derslerin işlenmesinde yarar sağlanmalıdır. Hazırlanacak kum havuzunda taş ve çakıl olmamasına dikkat edilmelidir. Planlamada çoğunlukla çocukların en kısa yolu izleyeceği şekilde düzenleme olmalıdır. Bu kısımlarda özellikle koşuşturmaca da çocuklara zarar verebilecek yapılara yer verilmemelidir. Büyük taş ve çivi gibi kesici aletlerin olmamasına dikkat edilmelidir (Yalçın, 2003).

Oyun, çocuğun kendisini, duygularını açıkladığı, becerilerini gösterebildikleri, yaratıcı potansiyelini sergilediği dil, zeka, sosyal, duygusal ve motor yeteneklerini geliştirebildiği en önemli faaliyettir. Oyun ayrıca çocuğa inceleme, gözlemde bulunma, keşfe çıkma, yeni yetenekler geliştirme ve başarısızlık şüphesine düşmeden yeni ve değişik roller alma olasılığı sağlar. Çocuk, arkadaşlarıyla beraber oyunlarda paylaşımcı, yardımlaşıcı, çevre ile olumlu ilişkiler kurucu, kurallara uyucu, başkalarının haklarına saygı gösterici ve sorumluluk alıcı temel toplumsal kuralları öğrenmektedir. Çocuk için önemli bir faktör olan oyunun, çocuğun sosyal, fiziksel, zihinsel, duygusal, ve dil gelişimi açısından önemli bir faydası bulunmaktadır (Mangır ve Aktaş, 1993).

Okulun bahçesi, çocuğun çalışmasını, başarmasını, araştırmasını ve yaratmasını geliştirir ve her türlü sportif, sanatsal ve bahçe çalışmalarını sergileyici bir ortam hazırlar. Tırmanma, koşu, bisiklet sürme, basketbol, voleybol, futbol gibi sportif faaliyetlere yönelik spor alanları, yetenek gerektiren faaliyetlere iş atölyeleri, bitki ve hayvan yetiştirme gibi faaliyetlere yönelik uygulama bahçeleri, çim sahaları, kum-su havuzları ve diğer kısımların herkesin kullanabileceği biçimde çevre kullanımına açılmalıdır (Terzioğlu, 2005).

Okul binasının bahçesinde bulunması gereken yerler ve bu yerlerin işlevleri aşağıda sıralanmıştır (Terzioğlu, 2005):

- ✓ Okul Girişi ve Çevre Duvarı: Okulun ön ve arka kısımda olmak üzere en az iki giriş kapısı olmalıdır. Ön kısımdaki giriş, kişilerin okula giriş ve çıkışlarını sağlamaktadır. Okulun bu kısmı, sokak, trafik gibi tehlike alanlarına çıkışlar engellenmeli ve ziyaretçilerin takibi açısından devamlı kontrol edilmelidir. Arka giriş, araçlara özel olarak ayrılan kısımdır. Böylece öğrenci güvenliği sağlanmış olur. Okulun güvenliği açısından okulun tüm çevresi, beton, tuğla, ahşap, tel örgü ve demir parmaklıklar ile çevrilmelidir. Ayrıca bahçe duvarı çevre ile iletişimi önlemeyecek şekilde olmalıdır.
- ✓ Oyun, Dinlenme ve Spor Alanları: Çocukların faal olarak kullandığı, yaratıcı, hayal gücü yüksek ve bilişsel içerikli farklı oyun çeşitleri içermektedir. Çocuğun sosyalleşmesini ve işbirliğini, fiziki gelişimini, sosyal, yaratıcı ve zihinsel gelişimini ve sorumluluk hissini artırmaya yönelik oyunlar ve çeşitli faaliyetler için ayrılan kısımlar içermelidir. Toplanma

bölgeleri, okulun farklı törenler ve kutlamalarda kullandığı iletişim sahalarıdır. Tasarlanmış oyun sahaları, 6-10 yaşındakiler için kaydırak, salıncak, tırmanma aletleri, tahteravalli gibi faaliyetler ya da atlaması, zıplaması, tırmanması, kayması için hazırlanmış oyun yapılarıdır. Yaratıcı oyun sahaları, tüm yaştaki çocukların zihinsel, fiziksel ve duygusal gelişimini artırmak için resim, çizim, kil çalışmaları ve el becerileri gibi farklı faaliyetler için hazırlanmıştır. Sessiz oyun sahaları, çocukların bilişsel gelişimine katkı sağlayacak, bireysel ve ya grupla oynayacakları satranç, dama gibi çeşitli masa üstü oyunları için ayrılan oyun sahalarıdır. Kum ve su oyun sahaları, 6-10 yaş aralığındaki çocukların oyun sahalarını oluşturur. Sert zemin oyun sahaları, yakalamaca ve vurmaca gibi oyunları, farklı takım oyunlarını destekleyen sahalardır. Bu alanlar çocuğun motor gelişimine fayda sağlar. Çim oyun sahaları, yere düşme, oturup kalkma ve yuvarlanma aktivitelerinin çoğunlukta yapıldığı grup oyunlarına ayrılan bölümlerdir. Uygulama bahçesi, eğitim amacıyla öğrencilerin farklı bitki ve çiçek yetiştirmeleri, farklı hayvanları büyütmeleri, bunların yaşamlarını araştırmaları ve gözlemlenmeleri için ayrılan yerlerdir. Dolaşım yolları, etkinlik alanlarını birbirine bağlayan kısımlardır. Oturma alanları, okul saatleri dışında dinlenmek amacıyla düzenlenen alanlardır.

- ✓ Bitkilendirme: Okulun çevresinin yeşillendirilmesidir. Burada amaç yaz aylarında güneşin, kış aylarında rüzgarın kötü etkilerinden çevreyi korumayı, dış çevreyle mahremiyetini sağlamak ve çevreye güzel bir görünüm kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu alanlara bitkilendirme yapılmadan önce orası için özel olan bitki seçilmeli, toprak çeşidi, iklim koşulları ve mevsim özelliklerine dikkat edilmelidir. Bitkilendirme, okulun aydınlatma ve havalandırmasını önlemeyecek mesafede olmalıdır. Öğrencilere de bitkilerin yetiştirilmesi konusunda sorumluluk kazandırılmalıdır.
- ✓ Dış Mekan Donatımı: Bunlar oturaklar, ışıklandırmalar ve genel kullanım için ayrılan çöp kovaları, bisiklet park alanları gibi elemanlardan oluşmaktadır. Oturaklar gereksinime göre tekli veya çoklu şekilde olmalıdır.
- ✓ Araç Yolları ve Otopark: Çevredeki trafik dolaşım alanları göz önünde bulundurularak araç yolları tasarlanmalıdır. Okul servisleri, engelli servisleri, yangın söndürme araçları gibi araçların kolayca ulaşımına imkan vermelidir.

Öğrencilerin güvenliği için araç otoparkları okul bahçesinin dış kısmında kurulmalıdır.

2.4.7 Okul Bina ve Bahçelerinin Eğitim Programlarına Etkileri

Varış (1996) eğitim programını “eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinlere sağladığı, milli eğitimin amaçlarına yönelik tüm faaliyetler” şeklinde açıklamıştır. Eğitim programları açık ve örtük programlar olmak üzere iki çeşittir.

1. Açık programa göre okul bina ve bahçelerinin eğitim programına etkileri: “Okullarda öğrenmeyi sağlayan ilgi ve tutumları, öğrencilere yönelik meslek imkanlarını ya da yaşam olanaklarını bilinçli şekilde öğretmeyi kapsayan programa açık program” denir.

Milli Eğitim Bakanlığınca 2005 yılında uygulamaya başlanan ilköğretim programları bulunmaktadır. Bu programlara göre öğrencilerin araştırma, inceleme, soru sorma, problem çözme ve karar alma aşamalarına katılmasını tetikleyecek faaliyetleri bulundurmakta ve çoklu zekâ kuramının yapılmasını desteklemektedir (Eğitim Reformu Girişimi, 2005). Böylece güncel ilköğretim programları, öğrenci merkezliği esas alan ve öğretmenin rehberlik görevine önem veren bir yapıdır.

Çınar ve Tekfur (2006) yaptıkları incelemede katılımcılara, güncel programla öğretmene oldukça çok görev yükleneceğini belirtmiştir. Ayrıca yeni programın düzgün bir şekilde yapılabilmesi için lazım olan altyapı ve imkanların az olduğunu belirtmektedir. Okullarda bulunan altyapı ve imkanların az sayıda bulunması uygulamada büyük engel oluşturmaktadır. Eğitim faaliyetlerinde ki materyallerin bulunmaması, sınıfların fiziksel yapısının yeterli olmaması, öğrencilerin oturmaları için sıraların uygunsuzluğu, sınıftaki öğrencilerin sayısının çok olması, okullarda ki donanım azlığı bu programda ki önemli kısımlardan bazılarıdır. Standartlara uygun olarak inşa edilen okul bina ve bahçesinin uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

2. Örtük programa göre okul bina ve bahçelerinin eğitim programına etkileri: Örtük programlar resmi programlar kadar fazla bilinmemektedir. Paykoç (1995) örtük programı, okulda bilinçli şekilde uygulanan programların, kararların standartları dışındaki okul ortamı ve yaşamı şeklinde açıklanmaktadır. Eğitim sistemi, okulun idari araç ve düzenlemeleri, okul çevre arasındaki iletişimler, sınıfta ki öğretmen ile öğrencilerin karşılıklı olarak etkileşimleri örtük programı oluşturmaktadır. Bunların ilkinin okuldaki

yönetim şekli ve yönetici tavırları oluşturmaktadır. Bunun içerisine okulun mimarisi, sınıfların oluşturulması, sınav şekilleri, okutulacak ders kitapları, zaman çizelgesi, konulan kurallar, sınıfların ve sıraların yerleşimi, okulda bulunan malzemeler ve yerleşimleri, ödül ve cezalandırma teknikleri, ders dışı aktiviteler, dernekler, toplantılar gibi yapılar dahil edilmektedir. Eğitim kurumları siyaset, aile, din, ekonomi ve nüfus gibi toplumsal kurumlarla iç içedir. Toplumun istek ve becerilerini yerine getirebilen ve uyumlu bireyler yetiştirebilmek için diğer toplumsal kurumlarla ilişkili olmak zorundadır. Öğretmenin öğrencilere öğrettikleri bilgi, düşünce ve sorunlar, öğrenci ve öğretmenlerin karşılıklı etkileşimi, öğretmenin öğrencilerden bekledikleri, sınıf kuralları, öğretmenlerin dersleri anlatım şekilleri, öğrenci ve öğretmenlerin karşılıklı görüş ve düşünceleri iletişimde çok önemlidir. Meighan (1994) okulun mimarisinde bulunan sınıflar, idari odalar, laboratuvarlar, atölyeler, spor alanları için belirlenen alanlar ve bu alanların yerleşimi örtük programı oluşturmaktadır şeklinde açıklamıştır (Akt: Yüksel, 2004). Eğitim ve öğretim aktivitelerinin büyük bir kısmının uygulandığı sınıfların yapısı ve buradaki malzemeler, eşyalar, resim gibi şeylerin olması örtük programın temelini oluşturmaktadır. Örnek vermek gerekirse; öğretmen kürsüsünün yukarıda, sıraların sabit olarak sıralandığı ve kalabalık sayıda öğrenciyi içerebilecek büyüklükteki bir sınıfta öğretmenin otorite sahibi olduğu, öğrenciler arasında iletişim kopukluğu olduğu ve öğrencilerin pasif rol aldığı örtük programın uygulandığı söylenebilir (Yüksel, 2004).

2.4.8 Metafor Kavramı

Bireyin algısında bulunan sözcüklere girmiş anlamlarına gerçek anlam; kullanımda farklı bir sözcüğün manasını bir yönüyle üstlenmesiyle oluşan anlamlar metafor olarak adlandırılmaktadır (Guiraud, 1994). Metaforların bazı özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler şu şekilde açıklanabilir (Tomkins ve Lawley, 2002):

1. Bir açıklamayı farklı bir açıklama ile tanımlama,
2. Farklı bir kavramı benzetme yöntemi ile betimleme yapma,
3. Bir açıklamayı değişik bir boyutta algılama,
4. Farklı bir kalıp ile kavramı yorumlama.

Metafor kavramı herkes tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Metafor, bir kavram, olgu ya da olayın farklı kavram, olgu ya da olayla açıklanmasıdır. Sackman metaforu, “Bir kavram ya da bir terimin belli olan bir benzerliği açıklamak için farklı bir içeriğe uygulandığı bir dil formudur” şeklinde açıklanmıştır (Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2005). Morgan (1998) metafor kullanımını, dünyayı algılayışımıza yansıyan düşünce ve görme biçimi şeklinde tanımlamıştır (Akt: Saban, ve Koçbeker ve Saban, A., 2006).

Metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavramayı sağlayan bir düşünme biçimi ve bir görme biçimi anlamına gelir. Metafor; düşünme biçimine, dilve bilim üzerinde olduğu kadar, kendimizi ifade etme üzerinde de biçimlendirici bir etki yapar (Morgan, 1998)

Düşüncemize yön veren kavramlar sadece zihne özgü sorunlar değildir. Onlar en sıradan detaylara kadar bizim gündelik faaliyetlerimize yön verirler. Algıladığımız şeyi, dünyada yolumuzu bulma tarzımızı ve diğer insanlarla ilişki kurma biçimimizi kavramlarımız yapıya kavuşturur. Bu yüzden kavram sistemimiz gündelik gerçekliklerimizi tanımlamakta merkezi bir rol oynar. Eğer biz kavram sistemimizin büyük ölçüde metaforik olduğunu öne sürmekte haklıysak, o vakit düşünme tarzımız, tecrübe ettiğimiz şey ve her gün yaptığımız şeyler daha çok bir metafor demektir (Lakoff; Johnson, 2010).

Lakoff ve Johnson’ un birlikte (1980) geliştirdiği metafor analizinde kişilerin tecrübelerini ve inançlarını açıklarken uyguladıkları metaforların analizindeki anlamları açığa vurmaktadır (Akt: Parsons, Brown ve Worley, 2004). Metaforlar, kişilerin düşünme yollarını kavrama ve açıklamada önemli bir gücü bulunmaktadır.

2.5 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yurt içinde ve yurt dışında yapılan ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.5.1 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Barker (1986) öğrenci sayısının az olduğu okullarda kişisel ilişkiler, öğrencilerin motivasyonunda, öğretmen-öğrenci iletişimde etkisinin bulunduğunu bildirmiştir. Ayrıca bu okullarda öğrenci daha başarılı olmakta ve öğretmenin motivasyonu daha yüksektir (Akt: Çinkır, 1996).

2001 yılında Bary' nin yaptığı araştırmasında okula başlama yaşının öğrencilerin, personelin ve ailelerin üzerinde nasıl bir etkisinin olduğunu incelemiştir. Araştırma bölgede bulunan bir lisede gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre okula ilk başlandığı zamanlarda öğrencilerin olumsuz bir şekilde etkilendiğini, fakat zaman geçtikçe okuldan haz almaya başladıklarını belirtmiştir. Okula alışma aşamasında okul yaşından daha çok okulda bulunan yöneticilerin, personelin tutumları ve okul temizliğinin öğrencilerde büyük etkisinin olduğunu belirtmiştir (Akt. Terzioğlu, 2005).

Eğitim, öğretim ve gençlik işleri bölümünün (DETYA, 2002) yaptığı çalışmada okul binalarının fiziki durumunun öğrencilerin başarısına etkileri araştırılmıştır. Yeni yapılmış ve tam donanıma sahip olan okullarda eğitim gören öğrencilerin, okul binasının eski ve donanımının yetersiz okullarda öğretim gören çocuklara göre başarısının daha yüksek olduğunu ve okullarına alışma aşamalarının daha hızlı olduğunu bildirmiştir.

Haller ve Strike'nin araştırmalarında (1986) öğrencilerin etkin bir şekilde öğrenmesi, sınıf mevcudunun kalabalık ya da az sayıda olmasına, işlenen konuya ve çevresel faktörlere bağlı olduğu bildirilmiştir. Az sayıda öğrencisi bulunan okullarda, öğrencilerin sözel ve sayısal derslerdeki başarılarının daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Akt: Çınkır, 1996).

Kilpatrick (2003)' in çalışmasında binanın durumunun okul iklimine etkisi incelenmiştir. Farklı yerlerdeki okulların öğrencilerinin ve öğretmenlerinin davranışları incelenmiştir. Elde edilen verilere göre binanın durumunun öğretmenlerin ve öğrencilerin davranışlarında etkisinin olduğu bildirilmiştir.

Yarbrough (2001) yaptığı çalışmada okul tasarımının akademik başarıya etkisi incelenmiştir. Öğrencilerin sözel ve sayısal başarılarında 11 tane tasarım ölçütünün etkisi araştırılmıştır. Temel beceri sonuçlarına göre sonuçlar değerlendirildiğinde akademik başarı üzerinde tasarım ölçütlerinin etkili olduğu bildirilmiştir.

Graham ve arkadaşlarının (2005) yaptıkları çalışmada California' daki okulların bahçe düzenlerini ve ne amaçla kullanıldığını araştırmak için bazı okul müdürlerine anket doldurtulmuştur. Anket verilerine göre okul bahçelerinin eğitim için yetersiz olduğu ve belli bazı önlemlerin alınmaması, gelişmelerin yapılmaması durumunda eğitim programlarında yeterli seviyeye ulaşamayacağını belirtmişlerdir.

1983 yılında Hight' nin yaptığı araştırmada okul binaların yaşının eğitim- öğretimde ne derece etkili olduğu incelenmiştir. Seçilen okulların bir kısmı eski , bir kısmı eski ama belli düzenlemeler yapılmış ve diğer kısmı ise modern okullardan oluşmaktadır. Okulların durumunun başarıyı etkilediği bildirilmiştir. Yeni olan okullarda başarının daha yüksek olduğu ve geriye gidildikçe başarının düştüğünü belirtmiştir.

2.5.2 Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Acar (2000) yaptığı araştırmada mimari ile kültür kavramı arasındaki ilişki incelenmiştir ve kültürel değişimin okul binalarına etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarında insanların binaları, binaların da insanları şekillendirdiği belirtilmiştir. Bina ve insan arasında karşılıklı bir etkileşim bulunmaktadır. Bu yüzden binalar tasarlanırken kişilerin, buldukları yerin kültürlerinin özellikleri dikkate alınarak yapılmalıdır. Tasarımcılar bu özellikleri göz önünde bulundurmalıdır.

Akar ve Sadık (2003) yaptıkları araştırmada 1998-2000 yılları arasında ve daha sonrasındaki zamanlarda okul binalarının eğitim, yönetim, hizmet birimleri bakımından fiziki şartlarında değişiklik olup-olmadığı araştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre 2000 yılında ve daha sonraki yıllarda eğitim, yönetim, hizmet birimleri, ısınma, sıraların öğrencilere uygunluğu, okul binalarının giriş ve çıkış kapılarının yerleşiminin daha iyi bir durumda olduğu bildirilmiştir.

Aşıcı' nın (1993) yaptığı araştırmada ilköğretimde ki uygulamaların okullarda ne gibi sorunlara yol açtığı incelenmiştir. Okullarda uygulanan eğitim sisteminin binalara uygun olmadığı ve yeterli düzeneklerin bulunmadığını bildirmiştir. Bu eksiklikler giderildikten sonra yeni sisteme geçilmesi gerektiğini belirtmiştir. Öğrencilerin mesleki yeteneklerine göre yönlendirilmeleri gerektiğini bildirmiştir.

Baykal' ın 1995 yılında yaptığı çalışmada okul tasarımının eğitimi etkilediği bildirilmiştir. Okullarda yeterli düzeneklerin bulunması, ders işleyişlerine göre yeterli ve gerekli kaynakların olması, elektronik donanımın yeterli olması gerektiğini belirtmiştir. Aynı şekilde okul bahçelerine de yeterli düzenin verilmesi gerektiğini, bahçelerde yeşil alanların artırılması gerektiğini, dinlenme alanlarının ve spor alanlarının bulunması gerektiğini bildirmiştir. Tüm bunların sağlanması durumunda öğrenci başarısının da artış göstereceği belirtilmiştir.

Bıldır (1995) yaptığı çalışmasında okul binalarında ki sorunları incelemiştir. Çalışmanın sonucunda tüm okullarda altyapı ve malzeme eksikliğinin olduğunu

bildirmiştir. Sınıf sayısının yetersiz olması, laboratuvar, spor alanları, atölye gibi alanların olmaması ya da yeterli sayıda olmaması eğitim-öğretimi olumsuz etkilemiştir. Tüm bu eksikliklerin karşılanamaması öğrencilerin okuldan daha çok dışarıda vakit geçirmelerine neden olmaktadır.

Erdoğan (2001) yılında yaptığı çalışmada okulların yapısının ve fiziki koşullarının yeterliliğini araştırmıştır. Okulların boyasının iç açıcı olması gerektiğini, tahtaların yeni ve kullanışlı olması gerektiğini, sıraların ve masaların öğrencilerin boyuna uygun olması gerektiğini belirtmiştir. Sınıf inde bulunan askı ve çöp kovalarının yerleşiminin ve durumunun da öğrenmede etkisinin olduğunu bildirmiştir.

Gömlüksiz ve Temel (1993) yaptıkları çalışmada özel okullar ile devlet okullarının gerekli standartları taşıyıp taşımadıkları araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre devlet okullarının gerekli olan standartlara uygun olmadığını, özel okulların ise gerekli standartlara sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Hasırcı (2000) araştırmasında, okul binasının tarsım ve düzeninin öğrencinin yaratıcılığına etkisi araştırılmıştır. Öğrencilerin ilgisinin olduğu, yaratıcılıklarını geliştirecekleri mekanların bulunduğu okul binalarının başarı üzerinde olumlu etkilerinin olduğu bildirilmiştir.

Terzioğlu' nun 2005 yılında yaptığı çalışmada okulların fiziksel özellikleri araştırılmıştır. Yeni okulların ve eski okulların fiziki yeterlilikleri, donanımları, engelliler için yeterli düzeneklerinin olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre okulların fiziki durumunun başarıyı etkilediği belirtilmiştir. Yeni okullarda ki temizliğin eski okullara göre daha iyi olduğu, eski okullarda kantinlerin yetersiz olduğu belirtilmiştir. Eski ve yeni okullarda bazı eksikliklerinde olduğu bildirilmiştir. Bu eksiklikler koridorların yeterli genişlikte olmaması, spor salonlarının yetersiz olması ya da hiç olmaması olarak bildirilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırmanın çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıkları altında yer alan bilgiler bulunmaktadır.

3.1 Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, öğrenci ve öğretmenlerin okul bina ve bahçelerine ilişkin görüşlerini incelemek için yapılan tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Çalışmada öğrenci ve öğretmenlerin görüşleri metafor ile incelenmiştir. Buna ek olarak görüşme tekniği de kullanılarak detaylı bilgilerin elde edilmesi amaçlanmıştır. Nitel veri toplama yöntemlerinden birisi metaforlardır.

Çalışmalarda metafor kullanmanın bazı üstünlükleri bulunmaktadır. Bunlar; metafor kullanılarak elde edilen veriler tek tek yapılarak elde edilen verilere göre kolaylık sağlamaktadır, elde edilen verilerin analizi daha kolay yapılmaktadır, benzerlikler ve farklılıklar birbirinden daha kolay sınıflandırılmaktadır. Ayrıca metaforlar çalışılan konu hakkında görsel verilerin elde edilmesini sağlamaktadır.

Görüşme tekniğinde araştırmaya katılan kişilerin araştırmacı ile karşılıklı olarak soru cevap tarzında çalışmasını sağlamaktadır. Burada araştırmacı ile katılımcıların karşılıklı etkileşimi söz konusudur. Görüşme tekniği ile deneyimler, fikirler, yorumlar, istekler ve tepkiler gibi gözlenemeyenler anlamlandırılır.

Bu çalışmada öğrenci ve öğretmenlerin okul binaları (koridorlar, merdivenler, sınıflar, sıralar, masalar idari odalar, tuvaletler) ve okul bahçeleri (oyun sahaları, oturma yerleri, dinlenme alanları, temizliği, okul duvarları) hakkındaki görüşleri araştırılmıştır.

3.2 Araştırmanın Çalışma Gurubu

Bu araştırmanın evreni, 2014-2015 Eğitim–Öğretim yılında İstanbul İli Esenyurt, Kadıköy ve Sarıyer ilçelerinden belirlenen ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerden oluşmaktadır.

3.3 Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak (Karasolak 2009) tarafından geliştirilen “Okul Bina ve Bahçelerine Atfedilen Metaforlar Ankei” düzeltme ve geliştirme yapılarak kullanılmıştır. Alınan anketin kişisel bilgiler bölümü yeniden düzenlenmiştir.

3.4 Verilerin Toplanması

Bu çalışmada çeşitli veri toplama yöntemleri yapılmıştır. Bu yöntemler aşağıda sıralanmıştır.

1. Farklı mimari özellikleri bulunan ilkokullarda bulunan öğrenci ve öğretmenlere “Okul Bina ve Bahçelerine Yöneltilen Metaforlar Anketi” araştırmacı tarafından okulda uygulanmıştır. Araştırmanın ilk kısmı için gerekli veriler sağlanmıştır.
2. Anket çalışması bittikten sonra görüşme tekniği kullanılarak okullarda bulunan gönüllü öğrenci ve öğretmenlerle görüşmeler gerçekteşirilmifitir. Öğrenci ve öğretmenlerle boş saatlerde ve kantinde, toplantı odasında ya da boş sınıflarda karşılıklı olarak görüşmeler yapılmıştır. Öğrenci görüşmeleri ve öğretmen görüşmeleri yaklaşık olarak yarım saat sürmüştür. Çalışmaya 47 öğretmen ve 240 öğrenci katılarak toplamda 287 kişi ile görüşme gerçekteşirilmifitir.

3.5 Ölçeğin Uygulanması

Ölçeği İstanbul İli, Esenyurt, Kadıköy ve Sarıyer ilçesinde belirlenen ilkokullarda uygulamak için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne başvurulmuş ve gerekli onay alındıktan sonra ölçek uygulanmaya başlanmıştır. (EK B)

3.6 Verilerin Analizi

Çalışmada ulaşılan veriler içerik analizi ile değerlendirilmifitir. İçerik analizinde elde edilen veriler detaylı olarak analizlenmiştir. Sonuçta belirgin olmayan temalar ve boyutlar ortaya çıkmıştır.

Okul Bina ve Bahçelerine Yöneltilen Metaforlar Anketinde bulunan verilerin analizinde katılımcılar tarafından oluşturulan metaforların okullara göre bir listesi hazırlanmıştır. Oluşturulan metafor kavramlarının, ayrı ayrı olarak bina ve bahçede belli bir metaforu ifade edip etmediği araştırılmıştır. Buna göre okul binaları için MÖDSOİ' da 95, MÖOSOİ' da 88 ve MÖYSOİ' da 74 cevap analize dahil edilmiştir. Bu konuda, toplam 210 öğrenci ve 34 öğretmene anket uygulanmıştır. Okul binalarıyla ilgili metaforların analizinde 154 öğrenci ve 23 öğretmenin yanıtları; okul bahçesi ile alakalı metaforların analizinde 183 öğrenci ve 32 öğretmenin cevapları analizlenmiştir. Okul bahçe ve binaları için oluşturulan temalar altında toplanan metaforların üç okul için frekans ve yüzde dağılımları hesaplanarak listelenmiştir.

Görüşmeler sonucu elde edilen verilerin analizinde okul binaları için yapılan görüşmelere 12 öğretmen ve 30 öğrenci olmak üzere 42, okul bahçeleriyle ilgili yapılan görüşmelere 9 öğretmen ve 22 öğrenci olmak üzere toplam 31 kişi katılarak görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde okul bina ve bahçeleriyle ilgili öğrenci ve öğretmen görüşleri, olumlu ve olumsuz olmak üzere ikiye ayrılarak listelenmiştir.

4. BULGULAR

Çalışmada analizler Excel 2010 versiyonu kullanılarak hazırlanmıştır. Çalışma öğrenci ve öğretmenlerin okul binaları ve okul bahçeleriyle ilgili görüşlerini incelemek için gerçekleştirilen tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada öğrenci ve öğretmenlerin okul binaları ve okul bahçeleriyle ilgili görüşleri metaforlar aracılığıyla incelenmiş; ayrıca görüşme tekniğinden de yararlanılarak bu görüşler hakkında ayrıntılı bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Metaforlar nitel veri toplama biçimlerinden biridir. Bu çalışmada öğrenci ve öğretmenlerin okul binaları (genel durumu, mimarisi, sınıfların donatımı, koridorları, panoları, merdivenleri, tuvaletleri, öğretmenler odası, rengi, spor salonları ve kütüphanesi) ve bahçeleri (genel durumu, oyun alanları, yeşil alanları, temizliği, zemini, çevre düzenlemesi ve çevre duvarları) hakkındaki duygu ve düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuçlar frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanarak sunulmuştur.

Çalışmada 47 öğretmen ve 240 öğrenci değerlendirmeye alınmıştır. Aşağıda araştırmanın yürütüldüğü mimari özellikleri farklı üç okulun özellikleri ile bu okullardan örnekleme oluşturan bireylerin özellikleri açıklanmıştır.

4.1 MÖDSOİ Okulunun Bina Ve Bahçesinin Fiziksel Özelliklerine Ait Bulgular

Okulun binasının fiziksel özellikleri bölümler halinde şu şekilde açıklanmıştır: Okul Binasının Genel Durumu; “40 şube, 2 okul öncesi sınıfı, 38 ilkököl sınıfı, 4216 okul mevcudu. Kütüphane, yemekhane ve spor salonu yok. 5 idareci odası mevcut. 1 tane özel eğitim sınıfı var. Rehberlik odası yok. Kantin okul bahçesinin içinde bir büfe gibi”. Binanın ve Sınıfların Rengi; “Bina rengi yeşil ve koyu kahverengidir. Sınıflar krem rengi ve koyu kahverengidir”. Sınıfların Donanımı; “Bazı sınıflar kendi imkanları ile projeksiyon almışlardır. Çoğu sınıfta projeksiyon yoktur. Tahtalar eski ve tebeşirlidir. Mevcuda göre sınıflar küçük, öğrenciler ikişerli ve üçerli eski tahta sıralarda oturmaktadırlar”. Koridorlar ve Panolar; “Koridorların genişliği 2 metre,

uzunluğu 80 metre civarındadır. Panolar çok az, kirli ve yetersizdir”. Merdivenler; “Merdivenlerin genişliği 2 metredir”. Öğretmenler Odası; “125 ğretmen mevcuttur. Öğretmenler odası yetersiz, havasız, camsız, yeterli sayıda sandalye bulunmayan bir alandan oluşmaktadır. Toplantılarda ve teneffüslerde sandalyeler yetmemektedir”. Okulun spor salonu ve kütüphanesi bulunmamaktadır. Tuvaletleri; “Yetersiz ve kirlidir. Teneffüslerde ğrencilere yetmediği için, öğrenciler ders saatlerinde de tuvalete gönderilmektedirler.”

Okulun bahçesinin fiziksel özellikleri ise bölümler halinde şu şekilde açıklanmıştır: Oyun alanları yoktur. Yeşil Alanları; “Yeşil alan yoktur, arka tarafta 1 ya da 2 ağaç vardır.”. Tören Alanı; “Törenler küçük ve yetersiz bir bahçede yapılmaktadır”. Zemin ise asfalttandır. Bahçe Duvarları; “Duvarlar yüksek ve jiletli teller ile çevrilidir. Tıpkı kapalı cezaevi gibidir”. Temizlik; “Yetersiz ve kirlidir. Her yer çöp içerisindedir”. Okul bahçesinde çevre düzenlemesi ise hiç yoktur.

Çizelge 4.1: MÖDSOİ Fiziksel Özellikleri

BİNA	Okul Binasının Genel Durumu	40 şube, 2 okul öncesi sınıfı, 38 ilkokul sınıfı, 4216 okul mevcudu. Kütüphane, yemekhane ve spor salonu yok. 5 idareci odası mevcut. 1 tane özel eğitim sınıfı var. Rehberlik odası yok. Kantin okul bahçesinin içinde bir büfe gibi.
	Binanın ve Sınıfların Rengi	Bina rengi yeşil ve koyu kahverengi. Sınıflar krem rengi ve koyu kahverengi.
	Sınıfların Donanımı	Bazı sınıflar kendi imkanları ile projeksiyon almış. Çoğu sınıfta projeksiyon yok. Tahtalar eski ve tebeşirli. Mevcuda göre sınıflar küçük, öğrenciler ikişerli ve üçerli eski tahta sıralarda oturuyorlar.
	Koridorlar ve Panolar	Koridorların genişliği 2 metre, uzunluğu 80 metre civarındadır. Panolar çok az, kirli ve yetersiz.
	Merdivenler	Merdivenlerin genişliği 2 metredir.
	Öğretmenler Odası	125 öğretmen mevcut. Öğretmenler odası yetersiz, havasız, cam yok, yeterli sayıda sandalye yok. Toplantılarda ve teneffüslerde sandalyeler yetmiyor.
	Spor Salonu	Yok.
	Kütüphanesi	Yok.
	Tuvaletleri	Yetersiz ve kirli. Tenefüslerde öğrencilere yetmediği için, öğrenciler ders saatlerinde de tuvalete gönderiliyor.
BAHÇE	Oyun Alanları	Yok.
	Yeşil Alanları	Yeşil alan yok, arka tarafta 1 ya da 2 ağaç var.
	Tören Alanı	Törenler küçük ve yetersiz bir bahçede yapılıyor.
	Zemin	Asfalt.
	Bahçe Duvarları	Duvarlar yüksek, jiletli teller ile çevrili. Tıpkı kapalı cezaevi gibi.
	Temizlik	Yetersiz ve kirli. Her yer çöp içerisinde.
	Çevre Düzeni	Yok.

4.2 MÖOSOİ Okulunun Bina Ve Bahçesinin Fiziksel Özelliklerine Ait Bulgular

Okulun binasının fiziksel özellikleri bölümler halinde şu şekilde açıklanmıştır: Okul Binasının Genel Durumu; “12 şube vardır. Okul mevcudu 230 kişidir. Sınıflar 20 kişiliktir. Öğretmen mevcudu 14 kişidir. 1 müdür ve 1 müdür yardımcısı vardır. Okulda müzik sınıfı, spor salonu ve konferans salonu vardır” . Binanın ve Sınıfların Rengi; “Bina ve sınıfların rengi yavru ağzı ve krem rengidir”. Sınıfların Donanımı; “Sınıflarda projeksiyon, internet, laptop vardır. Bazı öğrenciler ikişerli otururken, bazıları ise tekli sıralarda oturmaktadır”. Koridorlar ve Panolar; “Koridorlar geniş ve aydınlatması yeterlidir. Panolar yeterlidir ve güncel tutulmaktadır. Koridorlar geniş olduğundan öğrenci dolapları koridorlardadır.” Merdivenler; “Merdivenlerin genişliği 2 metredir.” Öğretmenler Odası; “Öğretmenler odası geniş ve ferahdır. İçeride televizyon ve bilgisayar vardır.” Spor Salonu; “Birkaç sınıfın zemini kaplanarak spor odası haline getirilmiştir. Taekwon-do, jimnastik, basketbol, voleybol ve futbol için kullanışlı odalar mevcuttur.” Kütüphanesi; “Geniş ve ferah bir kütüphanesi vardır.” Tuvaletleri; “Her katta temiz ve yeterli tuvaletler vardır.” Müzik Sınıfı; “Piyano, gitar, keman, saz, ritim aletleri bulunan bir müzik sınıfı mevcuttur.”

Okulun bahçesinin fiziksel özellikleri ise bölümler halinde şu şekilde açıklanmıştır: Oyun Alanları; “Geniş ve parke taşlar ile çevrili bir bahçe vardır. Oyun alanları ise ayrı bir yerdedir.” Yeşil Alanları; “Çok geniş yeşil alanları vardır. Yeşil alanlara piknik masaları yerleştirilmiştir.” Zemin; “Parke, asfalt ve toprak kaplıdır.” Bahçe Duvarları; “Sağlam ve üzeri demir parmaklıklar ile kaplı 1 metre uzunluğunda duvarlar vardır.” Temizlik; “Çok temizdir. Ayrıca 2 haftada bir belediye çöpleri temizliyor.” Çevre Düzeni; “Çok güzeldir. Kantin önünde ve bahçesinde piknik masaları vardır.”

Çizelge 4.2: MÖOSOİ Fiziksel Özellikleri

BİNA	Okul Binasının Genel Durumu	12 şube, 230 okul mevcudu. Sınıflar 20 kişilik. 14 öğretmen mevcudu. 1 müdür ve 1 müdür yardımcısı var. Okulda müzik sınıfı, spor salonu ve konferans salonu var.
	Binanın ve Sınıfların Rengi	Bina ve sınıfların rengi yavru ağzı ve krem rengi.
	Sınıfların Donanımı	Sınıflarda projeksiyon, internet, laptop var. Bazı sınıflarda öğrenciler ikişerli oturuyor, bazıları ise tekli sıralardır.
	Koridorlar ve Panolar	Koridorlar geniş ve aydınlatması yeterlidir. Panolar yeterlidir ve güncel tutuluyor. Koridorlar geniş olduğundan öğrenci dolaplar koridorlardadır.
	Merdivenler	Merdivenlerin genişliği 2 metredir.
	Öğretmenler Odası	Öğretmenler odası geniş ve ferahdır. İçeride televizyon ve bilgisayar var.
	Spor Salonu	Birkaç sınıfın zemini kaplanarak spor odası haline getirilmiş. Taekwondo, jimnastik, basketbol, voleybol ve futbol içi kullanışlı odalar mevcuttur.
	Kütüphanesi	Geniş ve ferah bir kütüphanesi var.
	Tuvaletleri	Her katta temiz ve yeterli tuvaletler var.
	Müzik Sınıfı	Piyano, gitar, keman, saz, ritim aletleri bulunan bir müzik sınıfı mevcuttur.
BAHÇE	Oyun Alanları	Geniş ve parke taşlar ile çevrili bir bahçe var. Oyun alanları ise ayrı bir yerdedir.
	Yeşil Alanları	Çok geniş yeşil alanı var. Yeşil alanlara piknik masallar yerleştirilmiştir.
	Zemin	Parke, asfalt ve toprak kaplı.
	Bahçe Duvarları	Sağlam ve üzeri demir parmaklıklar ile kaplı 1 metre uzunluğunda duvarlar var.
	Temizlik	Çok temizdir. Ayrıca 2 haftada bir belediye çöpleri temizliyor.
	Çevre Düzeni	Çok güzel, kantin önünde ve bahçesinde piknik masaları var.

4.3 MÖYSOİ Okulunun Bina Ve Bahçesinin Fiziksel Özelliklerine Ait Bulgular

Okulun binasının fiziksel özellikleri bölümler halinde şu şekilde açıklanmıştır: Okul Binasının Genel Durumu; “3 katlı A Blok ve 4 katlı B Blok koridorları birleştirilmiştir ve okulu labirente çevirmiştir. 6 okul öncesi olmak üzere toplamda 36 derslik vardır. Okul mevcudu 806 kişidir. Okulda revir, kütüphane, yemekhane, spor salonu, kantin, çay ocağı, 2 tane rehberlik servisi ve 40 bilgisayarın olduğu bilgisayar sınıfı vardır.” Binanın ve Sınıfların Rengi; “Bina ve sınıfların rengi krem rengidir.” Sınıfların Donanımı; “Laptop, internet, projeksiyon ve bazı sınıflarda ise klima vardır. Sınıflarda ortalama 26 öğrenci vardır. Sıralarda öğrenciler ikişerli olarak oturuyorlar ve her öğrenci için sınıf dolabı vardır.” Koridorlar ve Panolar; “Koridorların genişliği 2.5 metredir. Koridorlar panolarla kaplıdır.” Merdivenler; “Merdivenlerin genişliği 1.5 metredir.” Öğretmenler Odası; “Öğretmenler odası geniş ve ferahdır. Her öğretmenin ayrı dolabı vardır.” Spor Salonu; “Pek çok sporun yapıldığı, tribünü de olan bir spor salonu vardır.” Kütüphanesi; “Binanın zemin katında 2 adet, hafif küf kokusu olan kütüphanesi vardır.” Konferans Salonu; “150 kişilik ve içerisinde bilgisayarların, projeksiyon sisteminin ve ses sisteminin olduğu bir konferans salonu vardır.” Yemekhane; “Okulda ücretli bir yemekhane vardır. Yemekler anlaşmalı şirket tarafından okula getirilmektedir.” Tuvaletleri; “Sadece 3 adet tuvalet vardır. Okul için yetersizdir.”

Okulun bahçesinin fiziksel özellikleri ise bölümler halinde şu şekilde açıklanmıştır: Oyun Alanları; “Geniş ve yeterlidir.” Yeşil Alanları; “Okulun ön bahçesinde yeşil alan vardır, ancak öğrenciler tenffüslerde kullanamıyor.” Bahçenin zemin asfalttır. Bahçe Duvarları; “Sağlam ve 2 metre yüksekliğinde duvarlar vardır.” Bahçe temizdir. Çevre Düzeni; “Gayet güzeldir. Okul bahçesinde velilerin bekleme yerleri ayrılmıştır.”

Çizelge 4.3: MÖYSOİ Fiziksel Özellikleri

BİNA	Okul Binasının Genel Durumu	3 katlı A Blok ve 4 katlı B Blok koridorları birleştirilmiş ve okulu labirente çevirmiş. 30 şube, 6 okul öncesi toplamda 36 derslik var. Okul mevcudu 806. Okulda revir, kütüphane, yemekhane, spor salonu, kantin, çay ocağı, 2 tane rehberlik servisi ve 40 bilgisayarın olduğu bilgisayar sınıfı vardır.
	Binanın ve Sınıfların Rengi	Bina ve sınıfların rengi krem rengi.
	Sınıfların Donanımı	Laptop, internet, projeksiyon ve bazı sınıflarda klima vardır. Sınıflarda ortalama 26 öğrenci vardır. Sıralarda öğrenciler ikişerli olarak oturuyorlar ve her öğrenci için sınıf dolabı vardır.
	Koridorlar ve Panolar	Koridorların genişliği 2.5 metredir. Koridorlar panolarla kaplıdır.
	Merdivenler	Merdivenlerin genişliği 1.5 metredir.
	Öğretmenler Odası	Öğretmenler odası geniş ve ferahdır. Her öğretmenin ayrı dolabı vardır.
	Spor Salonu	Pek çok sporun yapıldığı, tribünü de olan bir spor salonu vardır.
	Kütüphanesi	Binanın zemin katında 2 adet, hafif küf kokusu olan kütüphanesi vardır.
	Konferans Salonu	150 kişilik ve içerisinde bilgisayarların, projeksiyon sisteminin ve ses sisteminin olduğu bir konferans salonu vardır.
	Yemekhane	Okulda ücretli bir yemekhane vardır. Yemekler anlaşmalı şirket tarafından okula getirilmektedir.
	Tuvaletleri	Sadece 3 adet tuvalet vardır. Okul için yetersiz.
BAHÇE	Oyun Alanları	Geniş ve yeterlidir.
	Yeşil Alanları	Okulun ön bahçesinde yeşil alan var, ancak öğrenciler teneffüslerde kullanamıyor.
	Zemin	Asfalt.
	Bahçe Duvarları	Sağlam ve 2 metre yüksekliğinde duvarlar var.
	Temizlik	Temizdir.
	Çevre Düzeni	Gayet güzel. Okul bahçesinde velilerin bekleme yerleri ayrılmıştır.

Üç okuldan örnekleme oluşturan öğrencilerin cinsiyet ve sınıflara göre dağılımı Çizelge 4.4’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.4’e göre; araştırmaya MÖDSOİ’den 35 erkek ve 44 kız öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre dağılımı şöyledir: 18 üçüncü sınıf öğrencisi, 61 dördüncü sınıf öğrencisi. Araştırmaya MÖOSOİ’den 33 erkek ve 38 kız öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre dağılımı şöyledir: 32 üçüncü sınıf öğrencisi, 39 dördüncü sınıf öğrencisi. Araştırmaya MÖYSOİ’den 23 erkek ve 37 kız öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre dağılımı şöyledir: 60 dördüncü sınıf öğrencisi. Araştırmaya üç okuldan toplam 91 erkek ve 119 kız öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre dağılımı şöyledir: 50 üçüncü sınıf öğrencisi, 160 dördüncü sınıf öğrencisi.

Çizelge 4.4: Örnekleme Oluşturan Üç İlkokuldaki Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

OKUL	CİNSİYET		SINIF	
	Erkek	Kız	3.Sınıf	4.Sınıf
MÖDSOİ	35	44	18	61
MÖOSOİ	33	38	32	39
MÖYSOİ	23	37	0	60
TOPLAM	91	119	50	160

Örnekleme oluşturan üç okuldaki öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı Çizelge 4.5’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.5’e göre, araştırmaya MÖDSOİ’den 3 erkek ve 13 kadın öğretmen katılmıştır. MÖOSOİ’den 6 erkek ve 11 kadın öğretmen katılmıştır. MÖYSOİ’den ise araştırmaya 3 erkek ve 11 kadın öğretmen katılmıştır. Araştırmaya üç okuldan toplam 12 erkek ve 35 kadın öğretmen katılmıştır.

Çizelge 4.5: Örnekleme Oluşturan Üç İlkokuldaki Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

OKUL	CİNSİYET	
	Erkek	Kız
MÖDSOİ	3	13
MÖOSOİ	6	11
MÖYSOİ	3	11
TOPLAM	12	35

Bu bölümde, Okulun Fiziki Yapısına Atfedilen Metafor Anketi uygulanan öğrenci ve öğretmenlerin okullarının binalarına yönelik geliştirdikleri metaforlar ve bunların gerekçelerine yönelik yaptıkları açıklamalar üzerinde yapılan analizler sonucunda

ulaşılan bulgular yer almaktadır. Verilerin analizi sürecinde 210 öğrenci ve 34 öğretmene anket uygulanmış olmakla birlikte, bu bireylerden bazılarının ilgili soruyu boş bıraktıkları, bazılarının da geçerli metaforlar üretmedikleri görülmüştür.

Okul binası ile ilgili geçerli metafor üreten ve anketleri analiz edilen öğrencilerin okullar bazında cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre dağılımı Çizelge 4.6’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.6’ya göre; MÖDSOİ’den 31 erkek ve 39 kız öğrenci tarafından geçerli metaforlar üretilmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre dağılımı şöyledir: 14 üçüncü sınıf öğrencisi, 56 dördüncü sınıf öğrencisi. MÖOSOİ’den 22 erkek ve 25 kız öğrenci tarafından geçerli metaforlar üretilmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre dağılımı şöyledir: 15 üçüncü sınıf öğrencisi, 32 dördüncü sınıf öğrencisi. MÖYSOİ’den 16 erkek ve 21 kız öğrenci tarafından geçerli metafor üretilmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre dağılımı şöyledir: 37 dördüncü sınıf öğrencisi. Araştırmada üç okuldan toplam 69 erkek ve 85 kız öğrenci tarafından geçerli metafor üretilmiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre dağılımı şöyledir: 29 üçüncü sınıf öğrencisi, 125 dördüncü sınıf öğrencisi.

Çizelge 4.6: Okul Binası İle İlgili Geçerli Metafor Üreten Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

OKUL	CİNSİYET		SINIF	
	Erkek	Kız	3.Sınıf	4.Sınıf
MÖDSOİ	31	39	14	56
MÖOSOİ	22	25	15	32
MÖYSOİ	16	21	0	37
TOPLAM	69	85	29	123

Okul binası ile ilgili geçerli metafor üreten ve anketleri analiz edilen öğretmenlerin okullar bazında cinsiyete göre dağılımı Çizelge 4.7’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.7’de görüldüğü gibi, MÖDSOİ’den 5 kadın öğretmen tarafından geçerli metafor üretilmiştir. MÖOSOİ’den 2 erkek ile 6 kadın öğretmen geçerli metafor üretmişlerdir. MÖYSOİ’den ise 2 erkek ile 8 kadın öğretmen geçerli metafor üretmişlerdir.

Çizelge 4.7: Okul Binası İle İlgili Geçerli Metafor Üreten Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

OKUL	CİNSİYET	
	Erkek	Kız
MÖDSOİ	0	5
MÖOSOİ	2	6
MÖYSOİ	2	8
TOPLAM	4	19

4.4 Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Binalarına Yönelik Geliştirdikleri Metaforlara İlişkin Bulgular

Bu analizler sonucunda, öğrenci ve öğretmenlerin geliştirdiği metaforlar, “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina”, “Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina”, “Mimarisinden Hoşlanılan Bina”, “Eğitim-Öğretimin Yapıldığı Bina”, “Pis Ve Bakıma Muhtaç Bina” ve “Mimarisinden Hoşlanılmayan Bina” şeklinde 6 tema altında toplanmıştır. Bu temaların üç okul için, öğrenci ve öğretmenler bazında frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.8’de sunulmuştur.

Çizelge 4.8’de görüldüğü gibi, “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina” teması altında MÖDSOİ’den 1 öğrenci (%2,86); MÖOSOİ’den 2 öğrenci (%14,29); MÖYSOİ’den ise 4 öğrenci (%15,38) ve 1 öğretmen (%14,29) metafor üretmişlerdir. MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarından hiçbir öğretmen bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

“Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina” teması altında MÖOSOİ’den 1 öğretmen (%9,09); MÖYSOİ’den ise 2 öğrenci (%7,69) metafor üretmiştir. MÖDSOİ’den hiçbir öğrenci ve öğretmen, MÖOSOİ’den hiçbir öğrenci ve MÖYSOİ’den hiçbir öğretmen bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

“Mimarisinden Hoşlanılan Bina” teması altında MÖDSOİ’den 4 öğrenci (%11,43); MÖOSOİ’den 5 öğrenci (%35,71) ile 7 öğretmen (%63,64); MÖYSOİ’den ise 11 öğrenci (%42,31) ve 2 öğretmen (%28,57) metafor üretmiştir. MÖOSOİ’den hiçbir öğretmen bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

“Eğitim-Öğretimin Yapıldığı Bina” teması altında MÖOSOİ’den 2 öğrenci (%14,29) ile 3 öğretmen (%27,27) metafor üretmişlerdir. MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarından hiçbir öğrenci ve öğretmen bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

“Pis Ve Bakıma Muhtaç Bina” teması altında MÖDSOİ’den 8 öğrenci (%22,86), MÖOSOİ’den 1 öğrenci (%7,14), MÖYSOİ’den 1 öğrenci (%3,85) metafor üretmişlerdir. MÖDSOİ’den, ODMÖİ okulundan ve MÖYSOİ’den hiçbir öğretmen bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

“Mimarisinden Hoşlanılmayan Bina” teması altında MÖDSOİ’den 22 öğrenci (%62,86) ile 3 öğretmen (%100), MÖOSOİ’den 4 öğrenci (%28,57), MÖYSOİ’den 8 öğrenci (%30,77) ve 4 öğretmen (%57,14) metafor üretmiştir. MÖOSOİ’den hiçbir öğretmen bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

Çizelge 4.8: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Binalarıyla İlgili Oluşturdukları Metaforlarda Belirlenen Temaların Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

TEMA	KATILIMCI	Düşük Düzey		Orta Düzey		Yüksek Düzey	
		f	%	f	%	f	%
Düzen ve temizlik duygusu hissettiren bina	Öğretmen	-	-	-	-	1	14,29
	Öğrenci	1	2,86	2	14,29	4	15,38
Huzur ve mutluluk hissettiren bina	Öğretmen	-	-	1	9,09	-	-
	Öğrenci	-	-	-	-	2	7,69
Mimarisinden hoşlanılan bina	Öğretmen	-	-	7	63,64	2	28,57
	Öğrenci	4	11,43	5	35,71	11	42,31
Eğitim-öğretimin yapıldığı bina	Öğretmen	-	-	3	27,27	-	-
	Öğrenci	-	-	2	14,29	-	-
Pis ve bakıma muhtaç bina	Öğretmen	-	-	-	-	-	-
	Öğrenci	8	22,86	1	7,14	1	3,85
Mimarisinden hoşlanılmayan bina	Öğretmen	3	100,00	-	-	4	57,14
	Öğrenci	22	62,86	4	28,57	8	30,77
TOPLAM	Öğretmen	3	100,00	11	100,00	7	100,00
	Öğrenci	35	100,00	14	100,00	26	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okul binalarına yönelik geliştirdikleri metaforlar belirlendikten ve bunlar temalar altında toplandıktan sonra, her bir temada yer alan metaforların dağılımı ve bu metaforlar için üç okuldaki öğrenci ve öğretmenlerin belirttikleri gerekçeler ayrı ayrı incelenmiştir. Aşağıda 6 tema altında toplanan metaforlar ile gerekçeleri üç okuldaki frekans ve yüzde dağılımları her tema için ayrı bir alt başlık altında sunulmuştur.

Üç okuldaki öğrenci ve öğretmenlerin “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina” teması altında geliştirdikleri metaforların ve bunların gerekçelerinin okullara göre dağılımı Çizelge 4.8.1’de sunulmuştur.

Çizelge 4.8.1’de görüldüğü gibi, MÖDSOİ’de, “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina” teması altında 1 öğrencinin ev metaforunu ürettiği görülmüştür. Aynı okuldaki öğretmenlerin ise bu temayla ilgili metafor üretmedikleri görülmüştür. Öğrenciler ev metaforu için "Okulumuz evimiz gibi, yerlere çöp atmam ve temiz tutarım, çalışanlara saygı duyarım." gerekçesini kullanmışlardır.

MÖOSOİ’de “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina” teması altında 2 öğrencinin Ev metaforunu ürettiği görülmüştür. Öğrenciler ev metaforu için “Evimiz gibi çok güzel ve temizdir.” ve “Ders çalışırken sessizdir, evimiz gibi temizdir” gerekçelerini kullanmışlardır.

MÖYSOİ’de ise “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina” teması altında 1 öğretmen İç Açıcı Bir Köşk metaforunu üretmiştir ve "Çok temiz, aydınlık ve duvarlarla dolu" gerekçesini kullanmıştır. Öğrencilerden ise 1’i Ev metaforunu üretmiştir ve "Her gün temizlik yapılıyor. 2014’te tüm duvarlar boyandı" gerekçesini kullanmıştır, 2 öğrenci Saray metaforunu üretmişlerdir ve "Büyük, geniş ve temiz" ile "Her yer temiz" gerekçelerini kullanmışlardır, 1 öğrenci ise Ova metaforunu üretmiştir ve "Okulun içi çok geniş ve temiz" gerekçesini kullanmıştır.

Çizelge 4.8.1: “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	- Ev	Öğretmen Öğrenci	- 1	- "Okulumuz evimiz gibi, yerlere çöp atmam ve temiz tutarım, çalışanlara saygı duyarım."
MÖOSOİ	- Ev	Öğretmen Öğrenci	- 2	- "Evimiz gibi çok güzel ve temizdir." "Ders çalışırken sessizdir, evimiz gibi temizdir."
MÖYSOİ	İç Açıcı Bir Köşk Ev Saray Ova	Öğretmen Öğrenci	1 4	"Çok temiz, aydınlık ve duvarlarla dolu." "Her gün temizlik yapılıyor. 2014'te tüm duvarlar boyandı." "Büyük, geniş ve temiz." "Her yer temiz." "Okulun içi çok geniş ve temiz."

“Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina” temasında geliştirilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.8.2’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.8.2’de görüldüğü gibi, MÖDSOİ’de, “Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina” teması altında öğrencilerin ve öğretmenlerin metafor üretmedikleri görülmüştür.

MÖOSOİ’de, “Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina” teması altında üretilen tek metaforun Yuva olduğu ve bunun 1 öğretmen tarafından üretildiği görülmüştür. Öğretmen bu metaforu kullanmasını "Küçük bir okul olduğundan ev ortamını andırıyor. Öğretmen arkadaşlar da aile bireyleridir. Mutlu ve huzurlu bir yerdir" gerekçesi ile açıklamıştır. Öğrenciler ise bu tema altında hiçbir metafor üretememişlerdir.

MÖYSOİ’de ise “Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina” teması altında 1 öğrenci Özgürlük Yeri metaforunu, 1 öğrenci ise Yuva metaforunu üretmiştir. Özgürlük Yeri metaforunu üreten öğrenci bu metaforu kullanmasını "Buraya gelince rahatlıyorum ve kendimi çok iyi hissediyorum. Mutlu oluyorum" gerekçesi ile açıklarken, Yuva metaforunu üreten öğrenci ise bu metaforu üretmesini "İçeriye girince çok mutlu oluyorum. Kendime güvenim geliyor" gerekçesi ile açıklamıştır. Öğretmenler ise bu tema altında hiçbir metafor üretmemişlerdir.

Çizelge 4.8.2: “Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina ” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	- -	Öğretmen Öğrenci	- -	
MÖOSOİ	Yuva -	Öğretmen Öğrenci	1 -	"Küçük bir okul olduğundan ev ortamını andırıyor. Öğretmen arkadaşlar da aile bireyleridir. Mutlu ve huzurlu bir yerdir." -
MÖYSOİ	- Özgürlük Yeri Yuva	Öğretmen Öğrenci	- 2	"Buraya gelince rahatlıyorum ve kendimi çok iyi hissediyorum. Mutlu oluyorum." "İçeriye girince çok mutlu oluyorum. Kendime güvenim geliyor."

“Mimarisinden Hoşlanılan Bina” temasında geliştirilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.8.3’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.8.3’te görüldüğü gibi, MÖDSOİ’de, "Binamız çok büyük ve yüksektir" gerekçesi altında 2 öğrenci site, "Tekstil binaları çok büyüktür" gerekçesi altında 1 öğrenci tekstil binası ve "Okulumuz her an ayakları çıkıp, yürüyecekmiş gibi duruyor" gerekçesi altında 1 öğrenci ise robot metaforunu üretmişlerdir. Öğretmenler temayla ilgili metafor üretmemişlerdir..

MÖOSOİ’de, "Binamız çok büyük ve yüksektir” gerekçesi altında 3 öğrenci sırasıyla belediye binası, villa ve işçi adamların binaları metaforlarını üretmişlerdir. Ayrıca "Kendimi güvende hissediyorum" gerekçesi altında 1 öğrenci tuğlalardan kale, "Binamız saray kadar güzeldir" gerekçesi altında 1 öğrenci ise saray metaforunu üretmiştir. "Bahçesi, fiziki şartları, içeriği bir sarayın sahip olduğu tüm özelliklere sahiptir" gerekçesi altında 1 öğretmen saray metaforunu, "Eğitim ve öğretime elverişli bir biçimde yapılmıştır" gerekçesi altında 1 öğretmen cennet metaforunu, "Kullanışlı oluşuyla öğrenci ve öğretmenler için eğitim ve öğretime uygundur" gerekçesi altında 1 öğretmen huzur ortamı metaforunu, "Küçük, samimi ve güven veren bir yapısı vardır" gerekçesi altında 1 öğretmen sağlık ocağı binası metaforunu, "Dışarısı düzenli bir devlet binası gibidir" gerekçesi altında 1 öğretmen devlet binası metaforunu, "Okulumuzun öğretmen sayısı az, bina ise geniş ve yeterlidir" gerekçesi altında 1 öğretmen ise özel okul metaforunu üretmişlerdir.

MÖYSOİ’de, "Çok temiz, aydınlık ve duvarlar Çizelgelerle dolu. Sıcak bir ortamda çalışıyorum" ve "İki katlı, önünde ve arkasında bahçesi mevcuttur" gerekçeleri altında 2 öğrenci köşk metaforunu üretmişlerdir. "Çok büyük ve çok güzeldir" gerekçesi altında 3 öğrenci şato metaforunu üretirken yine "Çok büyük ve çok güzeldir" gerekçesi altında 8 öğrenci saray metaforunu üretmiştir.

Çizelge 4.8.3: “Mimarisinden Hoşlanılan Bina” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	-	Öğretmen	-	-
	Site	Öğrenci	4	"Binamız çok büyük ve yüksektir." (f:2)
	Tekstil Binası			"Tekstil binaları çok büyüktür."
	Robot			"Okulumuz her an ayakları çıkıp, yürüyecekmiş gibi duruyor."
MÖOSOİ	Saray	Öğretmen	7	"Bahçesi, fiziki şartları, içeriği bir sarayın sahip olduğu tüm özelliklere sahiptir."
	Cennet			"Eğitim ve öğretime elverişli bir biçimde yapılmıştır."
	Huzur Ortamı			"Kullanışlı oluşuyla öğrenci ve öğretmenler için eğitim ve öğretime uygundur."
	Sağlık Ocağı Binası	Öğrenci	5	"Bina düzeni, koridorlar, tuvaletler ve sınıflar eğitim ve öğretime uygundur."
	Devlet Binası			"Küçük, samimi ve güven veren bir yapısı vardır."
	Özel Okul			"Dışarısı düzenli bir devlet binası gibidir. "
	Belediye Binası			"Okulumuzun öğrenci sayısı az, bina ise geniş ve yeterlidir."
Villa			"Binamız çok büyük ve yüksektir." (f:3)	
İşçi Adamların Binaları			"Kendimi güvende hissediyorum."	
Tuğlalardan Kale			"Binamız saray kadar güzeldir."	
MÖYSOİ	Köşk	Öğretmen	2	"Çok temiz, aydınlık ve duvarlarla dolu. Sıcak bir ortamda çalışıyorum."
	Şato	Öğrenci	11	"İki katlı, önünde ve arkasında bahçesi mevcuttur."
	Saray			"Çok büyük ve çok güzeldir." (f:3)
				"Çok büyük ve çok güzeldir." (f:8)

“Eğitim-Öğretimin Yapıldığı Bina” temasında üretilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.8.4’te gösterilmiştir.

MÖOSOİ’de, "Burada bize eğitim ve saygıyı gösteriyorlar" gerekçesi altında 1 öğrenci cennet metaforunu üretirken, "Burada oynuyorum, öğreniyorum ve her gün hedefime daha çok ulaşıyorum" gerekçesi altında 1 öğrenci ise eğitim deposu metaforunu üretmiştir. "Bina düzeni, koridorlar, tuvaletler ve sınıflar eğitim ve öğretime uygundur" gerekçesi altında 3 öğretmen sırasıyla cennet, huzur ortamı ve saray metaforlarını üretmişlerdir. MÖDSOİ’den ve MÖYSOİ’den hiçbir öğrenci ve öğretmen metafor üretmemiştir.

Çizelge 4.8.4: “Eğitim-Öğretimin Yapıldığı Bina” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	-	Öğretmen	-	-
	-	Öğrenci	-	-
MÖOSOİ	Cennet Huzur Ortamı Saray	Öğretmen	3	"Bina düzeni, koridorlar, tuvaletler ve sınıflar eğitim ve öğretime uygundur." (f:3)
	Cennet Eğitim Deposu	Öğrenci	2	"Burada bize eğitim ve saygıyı gösteriyorlar." "Burada oynuyorum, öğreniyorum ve her gün hedefime daha çok ulaşıyorum."
MÖYSOİ	-	Öğretmen	-	-
	-	Öğrenci	-	-

“Pis Ve Bakıma Muhtaç Bina” teması altında üretilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.8.5’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.8.5’te görüldüğü gibi, MÖDSOİ’de, "Bakımsız, kirli, insanın ruhunu sıkan bir havası var" gerekçesi altında 1 öğrenci cezaevi metaforunu üretirken, "Bakımsız ve çok kirli" gerekçesi altında 7 öğrenci harabe metaforunu üretmiştir.

MÖOSOİ’de, "Bakımsız ve çok kirli" gerekçesi altında 1 öğrenci cezaevi metaforunu üretmiştir.

MÖYSOİ’de, "Bakımsız ve çok kirli" gerekçesi altında 2 öğrenci harabe metaforunu üretmişlerdir.

MÖDSOİ’de, MÖOSOİ’de ve MÖYSOİ’de hiçbir öğretmen metafor üretmemiştir.

Çizelge 4.8.5: “Pis Ve Bakıma Muhtaç Bina” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	- Cezaevi Harabe	Öğretmen Öğrenci	- 8	- "Bakımsız, kirli, insanın ruhunu sıkı bir havası var." "Bakımsız ve çok kirli." (f:7)
MÖOSOİ	- Cezaevi	Öğretmen Öğrenci	- 1	- "Bakımsız ve çok kirli."
MÖYSOİ	- Harabe	Öğretmen Öğrenci	- -	- "Bakımsız ve çok kirli." (f:2)

“Mimarisinden Hoşlanılmayan Bina” teması altında üretilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.8.6’da gösterilmiştir.

Çizelge 4.8.6’da görüldüğü gibi, MÖDSOİ’de, "Dış görünümü ile kullanıma elverişli ve sağlıklı görünmemektedir. Eski, bakımsız, iç açıcı ve güven verici değil" gerekçesi altında 9 öğrenci harabe metaforunu, "Renkleri güzel değil, duvarları eski ve çatlak, oyun alanı yok" gerekçesi altında 10 öğrenci cezaevi metaforunu, "Çok küçük ve çok karışık" gerekçesi altında 1 öğrenci dolap metaforunu, "Koridorlar çok dar, herkes birbirine çarpıyor" gerekçesi altında 1 öğrenci köy okulu metaforunu, "Çok fazla koridor ve merdiven var, o yüzden labirent gibidir" gerekçesi altında 3 öğrenci labirent metaforunu üretirken; "Mimari yapısı çok karmaşıktır, sınıf ve koridorları karanlıktır" gerekçesi altında 1 öğretmen labirent metaforunu, "Çok katlı, çok düz, estetikten uzak bir binadır" gerekçesi altında 1 öğretmen öğrenci yurdu metaforunu, "Öğrenciye hitap edecek alanlar bulunmuyor. Öğrenci sesleri olmasa ağır bürokratik havası olan herhangi bir devlet kurumu gibi görünüyor" gerekçesi altında “ 1 öğretmen ise soğuk resmi binalar metaforunu üretmiştir.

MÖOSOİ’de, "Çok dar gibi geliyor bana" gerekçesi altında 2 öğrenci bunalım alanı metaforunu, "Sürekli merdiven inip çıkıyoruz, sanki labirentin içindeyiz" gerekçesi altında 1 öğrenci labirent metaforunu, "Hangi kapıdan girersem gireyim karşıma mutlaka bir sınıf çıkıyor" gerekçesi altında 1 öğrenci çıkmaz sokak metaforunu üretmiştir. MÖOSOİ’de hiçbir öğretmen metafor üretmemiştir.

MÖYSOİ’de, "Kötü ve eski bir bina" gerekçesi altında 5 öğrenci harabe metaforunu, "Koridorlar çok karışık, nereye gitsem kayboluyorum" gerekçesi altında 5 öğrenci labirent metaforunu üretmiştir". Eğitim mimarisine uygun değildir. İçinde çocukların

oyun oynayacağı alanlar sınırlıdır” gerekçesi altında 3 öğretmen soğuk resmi binalar metaforunu, "Ek bina yapılarak u şekli oluşturulmuş. Yatay oluşu ve koridorlarının uzun, geniş olması öğrenciler için çok uygundur değildir” gerekçesi altında 1 öğretmen ise labirent metaforunu üretmiştir.

Çizelge 4.8.6: "Mimarisinden Hoşlanılmayan Bina" Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	Labirent	Öğretmen	3	"Mimari yapısı çok karmaşıktır, sınıf ve koridorları karanlıktır."
	Öğrenci Yurdu			"Çok katlı, çok düz, estetikten uzak bir binadır."
	Soğuk Resmi Binalar			"Öğrenciye hitap edecek alanlar bulunmuyor. Öğrenci sesleri olmasa ağır bürokratik havası olan herhangi bir devlet kurumu gibi görünüyor."
	Harabe	Öğrenci	22	"Dış görünümü ile kullanıma elverişli ve sağlıklı görünmemektedir. Eski, bakımsız, iç açıcı ve güven verici değil." (f:9)
	Cezaevi			"Renkleri güzel değil, duvarları eski ve çatlak, oyun alanı yok." (f:10)
	Dolap			"Çok küçük ve çok karışık."
Köy Okulu	"Koridorlar çok dar, herkes birbirine çarpıyor"			
Labirent	"Çok fazla koridor ve merdiven var, o yüzden labirent gibidir." (f:3)			
MÖOSOİ	-	Öğretmen	-	-
	Bunalım Alanı	Öğrenci	4	"Çok dar gibi geliyor bana" (f:2)
	Labirent			"Sürekli merdiven inip çıkıyoruz, sanki labirentin içindeyiz."
Çıkamaz Sokak	"Hangi kapıdan girersem gireyim karşıma mutlaka bir sınıf çıkıyor."			
MÖYSOİ	Soğuk Resmi Binalar	Öğretmen	4	"Eğitim mimarisine uygun değildir. İçinde çocukların oyun oynayacağı alanlar sınırlıdır." (f:3)
	Labirent			"Ek bina yapılarak u şekli oluşturulmuş. Yatay oluşu ve koridorlarının uzun, geniş olması öğrenciler için çok uygundur değildir."
	Harabe	Öğrenci	8	"Kötü ve eski bir bina." (f:5)
	Labirent			"Koridorlar çok karışık, nereye gitsem kayboluyorum." (f:3)

4.5 Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Bahçeleriyle İlgili Oluşturdukları Metaforlara İlişkin Bulgular

Bu bölümde, Okulun Fiziki Yapısına Atfedilen Metafor Anketi'ne (OFYAMA) katılan öğrenci ve öğretmenlerin okul bahçeleriyle ilgili oluşturdukları metaforlara ilişkin bulgular ve bunların gerekçeleriyle ilgili açıklamaları üzerinde yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgular yer almaktadır. Verilerin analizi sürecinde 34 öğretmen ve 210 öğrenciye anket uygulanmış olmakla birlikte, bu bireylerden bazılarının ilgili soruyu boş bıraktıkları, bazılarının da geçerli metaforlar üretmedikleri görülmüştür. Bu nedenle okul bahçesiyle ilgili metaforların analizi 183 öğrenci ve 32 öğretmenin anketleri üzerinden yapılmıştır.

Okul bahçesi ile ilgili öğrenciler tarafından üretilen geçerli metaforların üç ilkokuldaki öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı Çizelge 4.9'da gösterilmiştir.

Çizelge 4.9'da görüldüğü gibi MÖDSOİ'de 34 erkek ve 40 kız öğrenci tarafından geçerli metafor üretilmiştir. Geçerli metafor üreten öğrencilerin, 15'i üçüncü, 59'u ise dördüncü sınıf öğrencisidir. MÖOSOİ'de 29 erkek, 33 kız öğrenci tarafından geçerli metafor üretilmiştir. Geçerli metafor üreten öğrencilerin 27'si üçüncü, 35'i ise dördüncü sınıf öğrencisidir. MÖYSOİ'de 21 erkek, 26 kız öğrenci tarafından geçerli metafor üretilmiştir. Geçerli metafor üreten öğrencilerin 47'i dördüncü sınıf öğrencisidir.

Çizelge 4.9: Okul Bahçesi İle İlgili Geçerli Metafor Üreten Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

OKUL	CİNSİYET		SINIF	
	Erkek	Kız	3.Sınıf	4.Sınıf
MÖDSOİ	34	40	15	59
MÖOSOİ	29	33	27	35
MÖYSOİ	21	26	-	47
TOPLAM	84	99	42	141

Okul bahçesiyle ilgili öğretmenler tarafından üretilen geçerli metaforların üç ilkokuldaki öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı Çizelge 4.10’da gösterilmiştir.

Çizelge 4.10’a göre, MÖDSOİ’den 1 erkek ile 9 kadın öğretmen geçerli metafor üretmişlerdir. MÖOSOİ’den 3 erkek ile 8 kadın öğretmen geçerli metafor üretmişlerdir. MÖYSOİ’den 2 erkek ile 9 kadın öğretmen geçerli metafor üretmişlerdir. Toplamda 6 erkek, 26 kadın öğretmenin geçerli metafor ürettikleri görülmüştür.

Çizelge 4.10: Okul Bahçesi İle İlgili Geçerli Metafor Üreten Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

OKUL	CİNSİYET	
	Erkek	Kız
MÖDSOİ	1	9
MÖOSOİ	3	8
MÖYSOİ	2	9
TOPLAM	6	26

Bu analizler sonucunda, öğrenci ve öğretmenlerin geliştirdiği metaforlar, “Doğa ve Temizlik Sembolü Bahçe”, “Mutluluk ve Oyun Sembolü Bahçe”, “Spor ve Eğitim Alanı Bahçe”, “Pis ve Bakımsız Bahçe” ve “Yeterince Yeşil Olmayan Bahçe” şeklinde beş tema altında toplanmıştır. Bu temaların üç okul için, öğrenci ve öğretmenler bazında frekans ve yüzde dağılımları Çizelge 4.11’de sunulmuştur.

Çizelge 4.11’de görüldüğü gibi, “Doğa ve Temizlik Sembolü Bahçe” teması altında MÖDSOİ’den 1 öğrenci (%6,25), ODMÖİ okulundan 30 öğrenci (%71,43) ile 9 öğretmen (%75) ve MÖYSOİ’den 9 öğrenci (%34,62) ile 1 öğretmen (%11,11) metafor üretmişlerdir. MÖDSOİ’de ki öğretmenlerden hiçbiri bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

“Mutluluk ve Oyun Sembolü Bahçe” teması altında MÖDSOİ’den 1 öğrenci (%6,25) ile 1 öğretmen (%14,29), ODMÖİ okulundan 10 öğrenci (%23,81) ile 2 öğretmen (%16,67), MÖYSOİ’den 2 öğrenci (%7,69) ile 4 öğretmen (%44,44) metafor üretmişlerdir.

“Spor ve Eğitim Alanı Bahçe” teması altında ODMÖİ okulundan 1 öğrenci (%6,25), MÖYSOİ’den 1 öğretmen (%8,33) metafor üretmişlerdir. MÖDSOİ’den ve

MÖYSOİ'den öğretmenlerin hiçbiri ve MÖOSOİ'den hiçbir öğrenci temayla ilgili metafor üretmemişlerdir..

“Pis ve Bakımsız Bahçe” teması altında MÖDSOİ'den 2 öğrenci (%12,50) ile 2 öğretmen (%28,57), ODMÖİ okulundan 1 öğrenci (%2,38) metafor üretmişlerdir. MÖOSOİ'den hiçbir öğretmen ve MÖYSOİ'den hiçbir öğrenci ve öğretmen bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

“Yeterince Yeşil Olmayan Bahçe” teması altında, MÖDSOİ'den 11 öğrenci (%68,75) ile 4 öğretmen (%57,14), MÖOSOİ'den 1 öğrenci (%2,38), MÖYSOİ'den 15 öğrenci (%57,69) ile 4 öğretmen (%44,44) metafor üretmişlerdir. MÖOSOİ'den öğrenci ve öğretmenlerden hiçbiri bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

Çizelge 4.11: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Bahçesine İlişkin Geliştirdikleri Metaforlarda Belirlenen Temaların Okullara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

TEMA	KATILIMCI	Düşük Düzey		Orta Düzey		Yüksek Düzey	
		f	%	f	%	f	%
Doğa ve temizlik sembolü bahçe	Öğretmen	-	-	9	75,00	1	11,11
	Öğrenci	1	6,25	30	71,43	9	34,62
Mutluluk ve oyun sembolü bahçe	Öğretmen	1	14,29	2	16,67	4	44,44
	Öğrenci	1	6,25	10	23,81	2	7,69
Spor ve eğitim alanı bahçe	Öğretmen	-	-	1	8,33	-	-
	Öğrenci	1	6,25	-	-	-	-
Pis ve bakımsız bahçe	Öğretmen	2	28,57	-	-	-	-
	Öğrenci	2	12,50	1	2,38	-	-
Yeterince yeşil olmayan bahçe	Öğretmen	4	57,14	-	-	4	44,44
	Öğrenci	11	68,75	1	2,38	15	57,69
TOPLAM	Öğretmen	7	100,00	12	100,00	9	100,00
	Öğrenci	16	100,00	42	100,00	26	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okul bahçelerine yönelik geliştirdikleri metaforlar belirlendikten ve bunlar temalar altında toplandıktan sonra, her bir temada yer alan metaforların dağılımı ve bu metaforlar için üç okuldaki öğrenci ve öğretmenlerin belirttikleri gerekçeler ayrı ayrı incelenmiştir. Aşağıda 5 tema altında toplanan metaforların ve gerekçelerinin üç okuldaki frekans ve yüzde dağılımları her tema için ayrı bir alt başlık altında sunulmuştur.

“Doğa ve Temizliğin Sembolü Olarak Okul Bahçesi” teması altında üretilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.11.1’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.11.1'de görüldüğü gibi, MÖDSOİ'de, "Bahçenin duvarlarında güzel çiçekler ve hayvanlar vardır" gerekçesi altında 1 öğrenci cennet metaforunu üretmiştir. Öğretmenler ise bu tema altında hiçbir metafor üretememişlerdir.

MÖOSOİ'de, "Tüm ihtiyaçlara hitap etmektedir. Oyun alanları, ağaçları bizim nefes alabilmemize imkan sağlamaktadır" gerekçesi altında 1 öğrenci bir villanın bahçesi metaforunu, "Okulumuzun bahçesi çok geniş, yeşillik, ağaçlık, oyun alanı büyük" gerekçesi altında 2 öğrenci piknik alanı metaforunu, "Oyun oynanacak alan, yeşil alanlar ve çardaklar vardır. Çeşitli ağaçlar bulunmaktadır. Her mevsimde bahçede zaman geçirmek çok zevklidir" gerekçesi altında 1 öğrenci mesire yeri metaforunu, "Büyük ağaçlar ve piknik masalarıyla bütünleşmiş oyun alanı geniş tutulmuş bir bahçedir" gerekçesi altında 4 öğrenci orman metaforunu, "Mükemmel bir manzarası vardır. Tepede olsa bile harika bir boğaz görünümü vardır" gerekçesi altında 1 öğrenci ise teras metaforunu üretmiştir. Öğretmenlerden ise 1'i "Hep ağaç var, camdan bakarken yeşil bir deniz gibi" gerekçesi altında ağaç dünyası metaforunu, 1'i "Çimenler, ağaçlar ve çiçekler var" gerekçesi altında vahşi doğa metaforunu, 1'i "Okulumun bahçesi her zaman çiçek açar" gerekçesi altında altın gibi açan çiçek metaforunu, 1'i "Çiçekler var, bahçe var, doğal ortam var" gerekçesi altında cennet metaforunu, 2'si "Çimenleri yumuşak ve piknik alanı gibi" gerekçesi altında piknik alanı metaforunu, 1'i "Bahçede kelebekler ve çiçekler var" gerekçesi altında çiçek bahçesi metaforunu, 23'ü ise "Bir sürü ağaç ve çiçek var" gerekçesi altında orman metaforunu üretmişlerdir.

MÖYSOİ'de, "Büyük ve duvarları resimler ile kaplı, o yüzden bana gül bahçesini anımsatıyor" gerekçesi altında 3 öğrenci çiçek bahçesi metaforunu, "Okulun bahçesinde oynarken kendimi tarladaki gibi özgür hissediyorum" gerekçesi altında 1 öğrenci tarla metaforunu, "Duvarlarında resim olduğundan resim bahçesi gibi görüyorum" gerekçesi altında 2 öğrenci resim bahçesi metaforunu, "Ağaçlar hem oksijen veriyorlar hem de beni mutlu ediyorlar" gerekçesi altında 1 öğrenci orman metaforunu, "Çok yeşillik ve kır gibi görünüyor" gerekçesi altında 2 öğrenci ise piknik alanı metaforunu üretmişlerdir. Öğretmenlerden ise 1'i "Yazın ve baharda kamelyalarda oturmak, insanın içine huzur ve rahatlık verir" köy avlusu metaforunu üretmiştir.

Çizelge 4.11.1: “Doğa ve Temizlik Sembolü Bahçe” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	- Cennet	Öğretmen Öğrenci	- 1	- "Bahçenin duvarlarında güzel çiçekler ve hayvanlar vardır."
MÖOSOİ	Bir Villanın Bahçesi Piknik Alanı Mesire Yeri Orman Teras Ağaç Dünyası Vahşi Doğa Altın Gibi Açan Çiçek Cennet Piknik Alanı Çiçek Bahçesi Orman	Öğretmen Öğrenci	9 30	"Tüm ihtiyaçlara hitap etmektedir. Oyun alanları, ağaçları bizim nefes alabilmemize imkan sağlamaktadır." "Okulumuzun bahçesi çok geniş, yeşillik, ağaçlık, oyun alanı büyük." (f:2) "Oyun oynanacak alan, yeşil alanlar ve çardaklar vardır. Çeşitli ağaçlar bulunmaktadır. Her mevsimde bahçede zaman geçirmek çok zevklidir." "Büyük ağaçlar ve piknik masalarıyla bütünleşmiş oyun alanı geniş tutulmuş bir bahçedir." (f:4) "Mükemmel bir manzarası vardır. Tepede olsa bile harika bir boğaz görünümü vardır." "Hep ağaç var, camdan bakarken yeşil bir deniz gibi." "Çimenler, ağaçlar ve çiçekler var." "Okulumun bahçesi her zaman çiçek açar." "Çiçekler var, bahçe var, doğal ortam var." "Çimenleri yumuşak ve piknik alanı gibi." (f:2) "Bahçede kelebekler ve çiçekler var." "Bir sürü ağaç ve çiçek var." (f:23)
MÖYSOİ	Köy Avlusu Çiçek Bahçesi Tarla Resim Bahçesi Orman Piknik Alanı	Öğretmen Öğrenci	1 9	"Yazın ve baharda kamelyalarda oturmak, insanın içine huzur ve rahatlık verir." "Büyük ve duvarları resimler ile kaplı, o yüzden bana gül bahçesini anımsatıyor." (f:3) "Okulun bahçesinde oynarken kendimi tarladaki gibi özgür hissediyorum." "Duvarlarında resim olduğundan resim bahçesi gibi görüyorum." (f:2) "Ağaçlar hem oksijen veriyorlar hem de beni mutlu ediyorlar." "Çok yeşillik ve kır gibi görünüyor." (f:2)

“Mutluluk ve Oyun Sembolü Bahçe” teması altında üretilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.11.2’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.11.2’de görüldüğü gibi, MÖDSOİ’de, "Bahçede oyunlar oynayıp eğleniyorum" gerekçesi altında 10 öğrenci oyun parkı metaforunu üretmiştir. "Çocuklar parkta nasıl eğlenirlerse bizim öğrencilerimizde okul bahçesinde o şekilde eğlenip, teneffüsün tadını çıkarıyorlar" gerekçesi altında 1 öğretmen ise yine oyun parkı metaforunu üretmiştir.

MÖOSOİ’de, "Oyun oynuyoruz ve temiz hava alıyoruz" gerekçesi altında 1 öğrenci oyun dünyası metaforunu, "Oyun oynuyoruz ve parktaki gibi eğleniyoruz" gerekçesi altında 9 öğrenci ise oyun park metaforunu üretmiştir. 2 öğretme ise "Oyun çağındaki bu çocuklar enerjilerini burada atıyor, yeni oyunlar öğrenerek rahatlayıp, eğitim ve öğretimi oyunlarla destekliyorlar" gerekçesi altında oyun parkı metaforunu üretmişlerdir.

MÖYSOİ’de, 2 öğrenci "Bahçemiz tam bir oyun parkı gibidir" gerekçesi altında, 4 öğretmen ise "Bahçemiz en mutsuz insanı dahi mutlu edebilecek güzelliğe sahiptir. Duvarlarda bulunan manzara resimleri resim galerisinde öğrencilerin hareketleri ile canlandığını hissediyorum" gerekçesi altında oyun parkı metaforunu üretmişlerdir.

Çizelge 4.11.2: “Mutluluk ve Oyun Sembolü Bahçe” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	Oyun Parkı	Öğretmen	1	"Çocuklar parkta nasıl eğlenirlerse bizim öğrencilerimizde okul bahçesinde o şekilde eğlenip, teneffüsün tadını çıkarıyorlar."
	Oyun Parkı	Öğrenci	10	"Bahçede oyunlar oynayıp eğleniyorum." (f:10)
MÖOSOİ	Oyun Parkı	Öğretmen	2	"Oyun çağındaki bu çocuklar enerjilerini burada atıyor, yeni oyunlar öğrenerek rahatlayıp, eğitim ve öğretimi oyunlarla destekliyorlar." (f:2)
	Oyun Dünyası Oyun Parkı	Öğrenci	10	"Oyun oynuyoruz ve temiz hava alıyoruz." "Oyun oynuyoruz ve parktaki gibi eğleniyoruz." (f:9)
MÖYSOİ	Oyun Parkı	Öğretmen	4	"Bahçemiz en mutsuz insanı dahi mutlu edebilecek güzelliğe sahiptir. Duvarlarda bulunan manzara resimleri resim galerisinde öğrencilerin hareketleri ile canlandığını hissediyorum." (f:4)
	Oyun Parkı	Öğrenci	2	"Bahçemiz tam bir oyun parkı gibidir." (f:2)

“Spor ve Eğitim Alanı Bahçe” teması altında üretilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.11.3’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.11.3’te görüldüğü gibi, MÖYSOİ’de, “Spor ve Eğitim Alanı Bahçe” teması altında hiç metafor üretilmemiştir.

MÖDSOİ’de, "Bahçemiz tam bir spor salonu gibidir” gerekçesi altında 1 öğrenci spor salonu metaforunu üretmiştir. Öğretmenlerin hiçbiri bu temayla ilgili metafor üretememiştir.

MÖDSOİ’de, "Oyun çağındaki bu çocuklar enerjilerini burada atıyor, yeni oyunlar öğrenerek rahatlayıp, eğitim ve öğretimi oyunlarla destekliyorlar” gerekçesi altında 1 öğretmen metafor üretmiştir. Öğrencilerin hiçbiri bu temayla ilgili metafor üretememiştir.

Çizelge 4.11.3: “Spor ve Eğitim Alanı Bahçe” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	- Spor Salonu	Öğretmen Öğrenci	1	"Bahçemiz tam bir spor salonu gibidir."
MÖOSOİ	Oyun Parkı -	Öğretmen Öğrenci	1 -	"Oyun çağındaki bu çocuklar enerjilerini burada atıyor, yeni oyunlar öğrenerek rahatlayıp, eğitim ve öğretimi oyunlarla destekliyorlar." -
MÖYSOİ	- -	Öğretmen Öğrenci	- -	- -

“Kirli ve Bakımsız Bir Yer Olarak Okul Bahçesi” teması altında üretilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.11.4’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.11.4’te görüldüğü gibi, MÖDSOİ’de, 1 öğrenci "Herkes çöplerini yere atıyor” gerekçesi altında ahır metaforunu, 1 öğrenci ise "Her yerde çöp vardır” gerekçesi altında çöplük metaforunu üretmiştir. 1 öğretmen "Pis bakımsız ve harabe gibi. Çocuklar ve velilerde yerlere çöp atmama anlayışı gelişmemiş” gerekçesi altında çöplük metaforunu, 1 öğretmen ise "Küçük bahçede çok öğrenci olduğundan sürekli tozlu ve pis görünüyor” gerekçesi altında toz bulutu metaforunu üretmiştir.

MÖOSOİ’de, 1 öğrenci "Her yere çöp atıyorlar” gerekçesi altında çöplük metaforunu üretmiştir. Öğretmenlerin hiçbiri bu temayla ilgili metafor üretememiştir.

MÖYSOİ’de hiçbir öğrenci ve öğretmen bu temayla ilgili metafor üretmemiştir.

Çizelge 4.11.4: “Pis ve Bakımsız Bahçe ” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	Çöplük	Öğretmen	2	"Pis bakımsız ve harabe gibidir. Çocuklar ve velilerde yerlere çöp atmama anlayışı gelişmemiş."
	Toz Bulutu	Öğrenci	2	"Küçük bahçede çok öğrenci olduğundan sürekli tozlu ve pis görünüyor."
	Ahır Çöplük	Öğrenci	2	"Herkes çöplerini yere atıyor." "Her yerde çöp vardır."
MÖOSOİ	- Çöplük	Öğretmen Öğrenci	- 1	- "Her yere çöp atıyorlar."
MÖYSOİ	- -	Öğretmen Öğrenci	- -	- -

“Yeterince Yeşil Olmayan Bahçe” teması altında üretilen metaforlara ilişkin bulgular Çizelge 4.11.5’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.11.5’te görüldüğü gibi, MÖDSOİ’de, "Çok kalabalık ve yetersiz" gerekçesi altında 1 öğrenci alışveriş merkezi metaforunu, 3 öğrenci hastane bahçesi metaforunu, "Bahçede ağaç dikilebilecek alan yok. En azından duvarlara karikatürler veya motivasyonu artıracak figürler çizilmeli" gerekçesi altında 1 öğrenci beton yığını metaforunu, "Oyun alanı yok, oyun parkı yok, hiçbir şeyi güzel değil" gerekçesi altında 2 öğrenci sokak metaforunu, "Okulumuzun bahçesinde bir ağaç bile yok" gerekçesi altında 3 öğrenci otopark metaforunu, "Ben okulumuzda bir bahçe göremiyorum. Bahçe denilince aklıma ağaç ve yeşillik geliyor" gerekçesi altında ise 1 öğrenci pazar yeri metaforunu üretmiştir. Öğretmenlerin ise "Dar ve yetersiz bir bahçesi var. Oyun alanı ve yeşil alan hiç yok" gerekçesi altında 1’i beton bir saha metaforunu, "Küçük bahçede çok öğrenci olduğundan sürekli tozlu ve pis görünüyor" gerekçesi altında 1’i toz bulutu metaforunu, "Hiçbir albenisi yok. Spor salonu yok. Oyun ve fiziki etkinli derslerini yapabileceğimiz alan yok. Etraf çöp dolu. Bahçesi mevcuda göre küçük. Alanlar yetersiz" gerekçesi altında 1’i beton yığını metaforunu, "Uzun demir parmaklıklar vardır. Mevcuda göre yetersizdir" gerekçesi altında yine 1’i cezaevi metaforunu üretmiştir.

MÖOSOİ'de, "Zemin asfalttan olduğu için" gerekçesi altında 1 öğrenci otoban metaforunu üretmiştir. Öğretmenlerin hiçbirisi bu tema altında geçerli metafor üretememiştir.

MÖYSOİ'de, "Tırtıklı zemin çok kötü. Yeşil alan az. Bahçenin çim olmasını isterdim. Oyun alanı az" gerekçesi altında 2 öğrenci taş yığını metaforunu, "Yerler beton ve yere düşünce yaralanıyoruz. Bahçenin çim olmasını isterdim" gerekçesi altında 1 öğrenci otopark metaforunu, "Yeşil alan yok, sıra yerlerini belli eden çizgiler yok. Oyun alanı yetersiz" gerekçesi altında 11 öğrenci asfalt yol metaforunu üretmiştir. Öğretmenlerin ise 3'ü "Zemin beton ve çok yetersiz bir bahçemiz var" gerekçesi altında asfalt yol metaforunu, 1'i "Çocukların oyun alanı sadece asfalttan oluşuyor. Tarıma, çevreye yönelik yeşil ve toprak alanlar tamamen yetersizdir" gerekçesi altında betondan çimen metaforunu üretmiştir.

Çizelge 4.11.5: “Yeterince Yeşil Olmayan Bahçe” Başlıklı Temada Oluşturulan Metaforların ve Gerekçelerinin Okullardaki Dağılımı

OKUL	METAFOR	KATILIMCI	f	GEREKÇELER
MÖDSOİ	Beton Bir Saha	Öğretmen	4	"Dar ve yetersiz bir bahçesi var. Oyun alanı ve yeşil alan hiç yok."
	Toz Bulutu			"Küçük bahçede çok öğrenci olduğundan sürekli tozlu ve pis görünüyor."
	Beton Yığını			"Hiçbir albenisi yok. Spor salonu yok. Oyun ve fiziki etkinli derslerini yapabileceğimiz alan yok. Etraf çöp dolu. Bahçesi mevcuda göre küçük. Alanlar yetersiz."
	Cezaevi			"Uzun demir parmaklıklar vardır. Mevcuda göre yetersizdir."
	Alışveriş Merkezi	Öğrenci	11	"Çok kalabalık ve yetersiz."
	Beton Yığını			"Bahçede ağaç dikilebilecek alan yok. En azından duvarlara karikatürler veya motivasyonu artıracak figürler çizilmeli."
	Sokak			"Oyun alanı yok, oyun parkı yok, hiçbir şeyi güzel değil." (f:2)
	Otopark			"Okulumuzun bahçesinde bir ağaç bile yok." (f:3)
Pazar Yeri			"Ben okulumuzda bir bahçe göremiyorum. Bahçe denilince aklıma ağaç ve yeşillik geliyor."	
Hastane Bahçesi			"Çok kalabalık ve yetersiz." (f:3)	
MÖOSOİ	- Otoban	Öğretmen Öğrenci	- 1	- "Asfalttan olduğu için."
MÖYSOİ	Asfalt Yol	Öğretmen	4	"Zemin beton ve çok yetersiz bir bahçemiz var." (f:3)
	Betondan Çimen			"Çocukların oyun alanı sadece asfalttan oluşuyor. Tarıma, çevreye yönelik yeşil ve toprak alanlar tamamen yetersizdir."
	Taş Yığını	Öğrenci	15	"Tırtıklı zemin çok kötü. Yeşil alan az. Bahçenin çim olmasını isterdim. Oyun alanı az." (f:2)
	Otopark			"Yerler beton ve yere düşünce yaralanıyoruz. Bahçenin çim olmasını isterdim."
Asfalt Yol			"Yeşil alan yok, sıra yerlerini belli eden çizgiler yok. Oyun alanı yetersiz." (f:11)	

Anketler uygulandıktan sonra okul binası ile ilgili farklı mimari özellikler sahip ilkokullardan 12 öğretmen ve 30 öğrenciye okul binasının genel durumu, mimarisi, sınıfların donanımı, tuvaletleri, koridor ve panoları, merdivenleri, binanın rengi, öğretmenler odası ve kütüphanesi ile ilgili sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar doğrultusunda ulaşılan bulgular aşağıda sunulmuştur.

5.6 Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Binasına Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Görüşmelerle Ulaşılan Bulgular

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının binası ile ilgili genel görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.12’de sunulmuştur.

Çizelge 4.12’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okul binası hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna MÖDSOİ’den 4 öğretmen olumsuz, 1 öğretmen ise olumlu yönde düşündüklerini belirtmişlerken, MÖOSOİ’deki 4 öğretmenin tamamı olumsuz düşüncelere sahip olduklarını belirtmişlerdir. MÖYSOİ’de ise öğretmenlerin hepsi olumsuz düşüncelere sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Okulun binası hakkındaki öğrenci görüşleri analiz edildiğinde, MÖDSOİ’deki 10 öğrencinin tamamı olumsuz düşünce belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki 9 öğrenciden 6’sı olumlu, 3’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki 10 öğrenciden 6’sı olumlu, 4’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.12: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Binası Hakkındaki Genel Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	1	12,50	4	100
	Öğrenci	-	-	10	58,82
MÖOSOİ	Öğretmen	4	50,00	-	-
	Öğrenci	6	50,00	3	17,65
MÖYSOİ	Öğretmen	3	37,50	-	-
	Öğrenci	6	50,00	4	23,53
TOPLAM	Öğretmen	8	100,00	4	100,00
	Öğrenci	12	100,00	17	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının mimarisi ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.13’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.13’te görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okul mimarisi hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 5’i olumlu, 5’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 10’u olumlu görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 8’i olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise MÖDSOİ’de görüş belirtmedikleri görülmüştür. MÖOSOİ’deki öğretmenlerin 3’ü olumlu görüş belirtmiştir. MÖYSOİ’deki öğretmenlerin 2’si olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmiştir.

Çizelge 4.13: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Mimarisi ile İlgili Görüşleriyle İlgili Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	5	22,73	5	71,43
MÖOSOİ	Öğretmen	3	60,00	-	-
	Öğrenci	10	40,91	-	-
MÖYSOİ	Öğretmen	2	40,00	1	100
	Öğrenci	8	36,36	2	28,57
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	1	100,00
	Öğrenci	23	100,00	7	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin sınıfların donatımına ilişkin görüşleriyle ilgili bulgular Çizelge 4.14’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.14’te görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “sınıfınızın donatımı hakkında ne düşünüyorsunuz?” soruna MÖDSOİ’deki 6 öğrenci olumlu, 4 öğrenci olumsuz yanıt vermiştir. MÖOSOİ’deki 9 öğrenci olumlu, 1 öğrenci olumsuz yanıt vermiştir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 4’ü olumlu yanıt vermiştir. MÖYSOİ’deki 7 öğrenci olumlu, 3 öğrenci olumsuz yanıt vermiştir. Öğretmenlerden ise tamamı yani 3’ü olumlu yanıt vermişlerdir. MÖOSOİ’deki hiçbir öğretmen bu konuda görüş belirtmemişlerdir.

Çizelge 4.14: Öğrenci ve Öğretmenlerin Sınıfların Donatımına İlişkin Görüşleriyle İlgili Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	6	27,27	4	50,00
MÖOSOİ	Öğretmen	4	57,14	-	-
	Öğrenci	9	40,91	1	12,50
MÖYSOİ	Öğretmen	3	42,86	-	-
	Öğrenci	7	31,82	3	37,50
TOPLAM	Öğretmen	7	100,00	-	100,00
	Öğrenci	22	100,00	8	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının tuvaletleriyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.15’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.15’te görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okulunuzun tuvaletlerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorununa MÖDSOİ’deki öğrencilerin hepsi olumsuz yönde düşündüklerini belirtmişlerdir. MÖOSOİ’deki öğrencilerin 1’i olumlu, 9’u olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 3’ü olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 1’i olumlu, 8’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 1’i olumlu, 2’si ise olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖDSOİ’deki öğretmenler ise bu konuda görüş belirtmemişlerdir.

Çizelge 4.15: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Tuvaletleriyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	-	-	10	37,04
MÖOSOİ	Öğretmen	3	75,00	1	33,3
	Öğrenci	1	50,00	9	33,33
MÖYSOİ	Öğretmen	1	25,00	2	66,70
	Öğrenci	1	50,00	8	29,63
TOPLAM	Öğretmen	4	100,00	3	100,00
	Öğrenci	2	100,00	27	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının koridorları ve koridorlardaki panolarla ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.16’da gösterilmiştir.

Çizelge 4.16’da görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “ okulunuzun koridorları ve koridorlardaki panolar hakkında neler düşünüyorsunuz? “ sorusuna MÖDSOİ’deki 5 öğrenci olumlu, 4 öğrenci olumsuz yanıt vermiştir. MÖOSOİ’deki 9 öğrenci olumlu, 1 öğretmen olumsuz yanıt vermiştir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 4’ü olumlu yanıt vermişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 6’sı olumlu, 3’ü olumsuz yanıt vermişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumlu yanıt vermişlerdir. MÖDSOİ’deki öğretmenlerin ise hiçbiri bu konu hakkında görüş belirtmemişlerdir.

Çizelge 4.16: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Koridorları ve Koridorlardaki Panolarla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	5	25,00	4	50,00
MÖOSOİ	Öğretmen	4	57,14	-	-
	Öğrenci	9	45,00	1	12,5
MÖYSOİ	Öğretmen	3	42,86	-	-
	Öğrenci	6	30,00	3	37,5
TOPLAM	Öğretmen	7	100,00	-	-
	Öğrenci	20	100,00	8	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının merdivenleriyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.17’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.17’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okulunuzun merdivenleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 5’i olumlu, 4’ü olumsuz yanıt vermişlerdir. MÖOSOİ’deki öğrencilerin 5’i olumlu, 5’i olumsuz yanıt vermişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 4’ü olumlu görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 2’si olumlu, 7’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 1’i olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖDSOİ’deki öğretmenlerin ise hiçbiri bu konu hakkında görüş belirtmemişlerdir.

Çizelge 4.17: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Merdivenleri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	5	41,67	4	25,00
MÖOSOİ	Öğretmen	4	80,00	-	-
	Öğrenci	5	41,67	5	31,25
MÖYSOİ	Öğretmen	1	20,00	2	100,00
	Öğrenci	2	16,67	7	43,75
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	2	100,00
	Öğrenci	12	100,00	16	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının öğretmen odalarıyla ilgili görüşlere ilişkin bulgular Çizelge 4.18’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.18’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okulunuzun öğretmenler odası hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 5’i olumlu, 4’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖOSOİ’deki öğrencilerin tamamı yani 7’si olumlu görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 3’ü olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin tamamı yani 7’si olumlu görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 2’si olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖDSOİ’deki öğretmenlerin ise hiçbiri bu konu hakkında görüş belirtmemişlerdir.

Çizelge 4.18: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Öğretmenler Odası İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	5	26,32	4	100,00
MÖOSOİ	Öğretmen	3	60,00	1	50,00
	Öğrenci	7	36,84	-	-
MÖYSOİ	Öğretmen	2	40,00	1	50,00
	Öğrenci	7	36,84	-	-
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	2	100,00
	Öğrenci	19	100,00	4	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının spor salonlarıyla ilgili görüşlere ilişkin bulgular Çizelge 4.19’da gösterilmiştir.

Çizelge 4.19’da görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okulunuzun spor salonu hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin ve öğretmenlerin hiçbiri bu konuda görüş belirtmemişlerdir çünkü MÖDSOİ’de spor salonu bulunmamaktadır. MÖOSOİ’deki öğrencilerin 9’u olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 2’si olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 7’si olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumlu görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.19: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Spor Salonu İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	-	-	-	-
MÖOSOİ	Öğretmen	2	40,00	2	100
	Öğrenci	9	56,25	1	33,30
MÖYSOİ	Öğretmen	3	60,00	-	-
	Öğrenci	7	43,75	2	66,70
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	2	100,00
	Öğrenci	16	100,00	3	100,00

*Düşük düzeyli ilkokulda spor salonu bulunmamaktadır.

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bina renkleriyle ilgili görüşleriyle alakalı bulgular Çizelge 4.20’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.20’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okul binanızın rengi hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 3’ü olumlu, 3’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖOSOİ’deki öğrencilerin 2’si olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 4’ü olumlu görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 3’ü olumlu, 4’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 2’si olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖDSOİ’deki öğretmenlerin hiçbiri bu konu hakkında görüş belirtmemişlerdir.

Çizelge 4.20: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Binanın Rengi İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	3	37,50	3	33,33
MÖOSOİ	Öğretmen	4	66,70	-	-
	Öğrenci	2	25,00	2	55,56
MÖYSOİ	Öğretmen	2	33,30	1	100,00
	Öğrenci	3	37,50	4	44,44
TOPLAM	Öğretmen	6	100,00	1	100,00
	Öğrenci	8	100,00	9	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının kütüphanesiyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.21’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.21’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okulunuzun kütüphanesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin ve öğretmenlerin hiçbiri görüş belirtmemişlerdir çünkü MÖDSOİ’de kütüphane bulunmamaktadır. MÖOSOİ’deki öğrencilerin 8’i olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumlu görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 4’ü olumlu, 3’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumlu görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.21: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Kütüphanesi İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	-	-	-	-
MÖOSOİ	Öğretmen	3	50,00	-	-
	Öğrenci	8	66,70	2	40,00
MÖYSOİ	Öğretmen	3	50,00	-	-
	Öğrenci	4	33,30	3	60,00
TOPLAM	Öğretmen	6	100,00	-	-
	Öğrenci	12	100,00	5	100,00

*Düşük düzeyli ilkokulda kütüphane bulunmamaktadır.

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının kütüphanesiyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.22’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.22’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okulunuzun kantini hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 2’si olumlu, 7’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖOSOİ’deki öğrencilerin 3’ü olumlu, 6’sı olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 2’si olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 7’si olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumlu görüş belirtmişlerdir. MÖDSOİ’deki öğretmenlerin ise hiçbiri bu konu hakkında görüş belirtmemiştir.

Çizelge 4.22: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Kantini İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	2	16,67	7	46,67
MÖOSOİ	Öğretmen	2	40,00	1	100
	Öğrenci	3	25,00	6	40,00
MÖYSOİ	Öğretmen	3	60,00	-	-
	Öğrenci	7	58,33	2	13,33
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	1	100,00
	Öğrenci	12	100,00	15	100,00

Okul binasının öğrenci ve öğretmenlerde yarattığı duygulara ilişkin bulgular Çizelge 4.23’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.23’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “bu haliyle okul binası hakkında ne hissediyorsunuz?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 3’ü olumlu, 6’sı olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. MÖOSOİ’deki öğrencilerin 8’i olumlu, 3’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumlu görüş belirtmişlerdir. MÖYSOİ’deki öğrencilerin 8’i olumlu, 3’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumlu görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.23: Okul Binasının Öğrenci ve öğretmenlerde Yarattığı Duygulara İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	3	100,00
	Öğrenci	3	15,79	6	50,00
MÖOSOİ	Öğretmen	3	50,00	-	-
	Öğrenci	8	42,11	3	25,00
MÖYSOİ	Öğretmen	3	50,00	-	-
	Öğrenci	8	42,11	3	25,00
TOPLAM	Öğretmen	6	100,00	3	100,00
	Öğrenci	19	100,00	12	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin nasıl bir okul binası istiyorsunuz sorusuna verdikleri cevaplar ile ilgili bulgular Çizelge 4.24’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.24’te görüldüğü gibi, MÖDSOİ’deki öğretmenler olmasını istedikleri okul binasının özelliklerini; “Temiz, konferans salonu olan, ders araç ve gereçlerini rahatlıkla bulabileceğimiz, düzenli derslikleri olan, geniş koridorlu ve güzel bir bahçeye sahip bir okul isterdim”, “Daha temiz, donanımlı, daha bakımlı ve daha kullanışlı bir okul isterdim”, “Geniş, okul mevcuduna uygun büyüklükte, temiz, ferah, beyaz boyalı ve donanımlı bir okul isterdim” ve “Öğrencilerin ve öğretmenlerin kendilerini güvende hissettikleri, temiz, hoş, eğlenceli, göze hitap eden bir ortam olmasını isterdim” şeklinde açıklamışlardır.

MÖOSOİ’deki öğretmenler olmasını istedikleri okul binasının özelliklerini; “Daha modern ve yaşam alanı geniş olan bir okul isterdim” şeklinde açıklamıştır.

MÖYSOİ’deki öğretmenler olmasını istedikleri okul binasının özelliklerini; “Daha geniş bahçe içerisinde, binası daha bakımlı ve daha az katlı olan bir okul isterdim” ve “Daha renkli ve bahçesinde yeşillikler olan bir okul isterdim” şeklinde açıklamışlardır.

MÖDSOİ’deki öğrenciler olmasını istedikleri okul binasının özelliklerini; “İçinde spor salonu, kütüphanesi olan, sınıfları geniş, tuvaletleri temiz, öğretmenler odası daha küçük olan, ilk yardım odası olan, soyunma odası ve tiyatrosu olan bir okul isterdim”, “Güzel, gösterişli, temiz ve nesilden nesile herkesin okuyabileceği kadar iyi bir okul isterdim”, “Tuvaletlerine fare girmeyen, spor salonu olan, temiz, güzel ve düzenli bir okul isterdim”, “Daha yeni ve daha temiz bir okul isterdim”, “Güzel ve

her şeyi olan bir okul isterdim”, “Temiz ve spor salonları olan bir okul isterdim”, “Daha büyük ve renkli bir okul isterdim”, “Güzel, temiz, spor alanları olan bir bina isterdim” ve “Temiz, güzel, daha eğlenceli bir okul isterdim” şeklinde açıklamışlardır.

MÖOSOİ’deki öğrenciler olmasını istedikleri okul binasının özelliklerini; “Boyası daha güzel olan ve tuvaletleri daha temiz olan bir okul isterdim”, “Okulum çok güzel ama keşke üniversiteye kadar hepsi bir arada olan okul olsaydı”, “Kütüphanesi ve kantini daha büyük olan bir okul isterdim”, “Bir çocuğun bile koşmadığı bir okul isterdim”, “Masaları temiz bir okul isterdim”, “Daha temiz olmasını isterdim” ve “Daha güzel bir okul isterdim” şeklinde açıklamışlardır.

MÖYSOİ’deki öğrenciler olmasını istedikleri okul binasının özelliklerini; “Daha renkli bir okul binası isterdim”, “Atatürk resimli bir binası olan okul isterdim”, “Mavi yeşil renklerinde bir okul isterdim”, “Köşk gibi bir okul isterdim”, “Villa gibi bir okul isterdim” ve “Daha yeni bir okul isterdim” şeklinde açıklamışlardır.

Çizelge 4.24: Öğrenci ve Öğretmenlerin Nasıl Bir Okul Binası İstiyorsunuz Sorusuna Verdikleri Cevaplar İle İlgili Bilgiler

	MÖDSOİ	MÖOSOİ	MÖYSOİ
ÖĞRETMEN	Temiz, konferans salonu olan, ders araç ve gereçlerini rahatlıkla bulabileceğimiz, düzenli derslikleri olan, geniş koridorlu ve güzel bir bahçeye sahip bir okul isterdim.	Daha modern ve yaşam alanı geniş olan bir okul isterdim.	Daha geniş bahçe içerisinde, binası daha bakımlı ve daha az katlı olan bir okul isterdim.
	Daha temiz, donanımlı, daha bakımlı ve daha kullanışlı bir okul isterdim.		Daha renkli ve bahçesinde yeşillikler olan bir okul isterdim.
	Geniş, okul mevcuduna uygun büyüklükte, temiz, ferah, beyaz boyalı ve donanımlı bir okul isterdim.		
	Öğrencilerin ve öğretmenlerin kendilerini güvende hissettikleri, temiz, hoş, eğlenceli, göze hitap eden bir ortam olmasını isterdim.		
ÖĞRENCİ	İçinde spor salonu, kütüphanesi olan, sınıfları geniş, tuvaletleri temiz, öğretmenler odası daha küçük olan, ilk yardım odası olan, soyunma odası ve tiyatrosu olan bir okul isterdim.	Boyası daha güzel olan ve tuvaletleri daha temiz olan bir okul isterdim.	Daha renkli bir okul binası isterdim.
	Güzel, gösterişli, temiz ve nesilden nesile herkesin okuyabileceği kadar iyi bir okul isterdim.	Okulum çok güzel ama keşke üniversiteye kadar hepsi bir arada olan okul olsaydı.	Atatürk resimli bir binası olan okul isterdim.
	Tuvaletlerine fare girmeyen, spor salonu olan, temiz, güzel ve düzenli bir okul isterdim.	Kütüphanesi ve kantini daha büyük olan bir okul isterdim.	Mavi yeşil renklerinde bir okul isterdim.
	Daha yeni ve daha temiz bir okul isterdim.	Bir çocuğun bile koşmadığı bir okul isterdim.	Köşk gibi bir okul isterdim.
	Güzel ve herşeyi olan bir okul isterdim.	Masaları temiz bir okul isterdim.	Villa gibi bir okul isterdim.
	Temiz ve spor salonları olan bir okul isterdim.	Daha temiz olmasını isterdim.	Daha yeni bir okul isterdim.
	Daha büyük ve renkli bir okul isterdim.	Daha güzel bir okul isterdim.	
	Güzel, temiz, spor alanları olan bir bina isterdim.		
	Temiz, güzel, daha eğlenceli bir okul isterdim.		

4.7 Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Bahçesi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Görüşmelerle Ulaşılan Bulgular

Anketler uygulandıktan sonra okul bahçesi ile ilgili farklı mimari özellikler sahip ilk okullardan 12 öğretmen ve 30 öğrenciye okul binasının genel durumu, oyun alanları, yeşil alanları, bahçe duvarları, temizliği, zemini ve çevre düzenlemesi ile ilgili sorular sorulmuş ve bu sorulara verilen cevaplar doğrultusunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bahçesinin genel görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.25'te gösterilmiştir.

Çizelge 4.25'te görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okulunuzun bahçesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna MÖDSOİ'deki 2'si olumlu, 6'sı olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin tamamı yani 3'ü olumsuz görüş belirtmişlerdir.

MÖOSOİ'deki öğrencilerin 5'i olumlu, 2'si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 2'si olumlu görüş belirtmişlerdir.

MÖYSOİ'deki öğrencilerin 3'ü olumlu, 4'ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 3'ü olumlu, 1'i olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.25: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Bahçeleriyle İlgili Genel Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	3	75,00
	Öğrenci	2	20,00	6	50,00
MÖOSOİ	Öğretmen	2	40,00	-	-
	Öğrenci	5	50,00	2	16,67
MÖYSOİ	Öğretmen	3	60,00	1	25,00
	Öğrenci	3	30,00	4	33,30
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	4	100,00
	Öğrenci	10	100,00	12	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bahçesinin oyun alanlarıyla ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.26’da gösterilmiştir.

Çizelge 4.26’da görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “okulunuzun bahçesindeki oyun alanlarıyla ilgili düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna, MÖDSOİ’deki öğrencilerin 2’si olumlu, 6’sı olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 3’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir.

MÖOSOİ’deki öğrencilerin 5’i olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 2’si olumlu görüş belirtmişlerdir.

MÖYSOİ’deki öğrencilerin 3’ü olumlu, 4’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 3’ü olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.26: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Oyun Alanlarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	3	75,00
	Öğrenci	2	20,00	6	50,00
MÖOSOİ	Öğretmen	2	40,00	-	-
	Öğrenci	5	50,00	2	16,67
MÖYSOİ	Öğretmen	3	60,00	1	25,00
	Öğrenci	3	30,00	4	33,30
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	4	100,00
	Öğrenci	10	100,00	12	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bahçelerindeki yeşil alanlarla ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.27’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.27’de görüldüğü gibi, görüşme sırasında yöneltilen “Okulunuzun bahçesindeki yeşil alanlarla ilgili düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 2’si olumlu, 8’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise hiçbiri bu konu hakkında görüş belirtmemişlerdir.

MÖOSOİ’deki öğrencilerin 6’sı olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamı yani 4’ü olumlu görüş belirtmişlerdir.

MÖYSOİ’deki öğrencilerin 3’ü olumlu, 7’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 2’si olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.27: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Yeşil Alanlarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖOSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	2	18,18	8	47,06
MÖDSOİ	Öğretmen	4	80,00	-	-
	Öğrenci	6	54,55	2	11,76
MÖYSOİ	Öğretmen	2	20,00	2	100,00
	Öğrenci	3	27,27	7	41,18
TOPLAM	Öğretmen	6	100,00	2	100,00
	Öğrenci	11	100,00	17	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bahçe duvarlarıyla ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.28’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.28’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “Okulunuzun bahçesinin duvarları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? “ sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 4’ü olumlu, 6’sı olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise hiçbiri bu konu hakkında görüş belirtmemiştir.

MÖOSOİ’deki öğrencilerin 4’ü olumlu, 5’i olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 3’ü olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmemiştir.

MÖYSOİ’deki öğrencilerin 6’sı olumlu, 4’ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 2’si olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmemiştir.

Çizelge 4.28: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Duvarlarıyla İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	4	28,57	6	40,00
MÖOSOİ	Öğretmen	3	60,00	1	50,00
	Öğrenci	4	28,57	5	33,33
MÖYSOİ	Öğretmen	2	40,00	1	50,00
	Öğrenci	6	42,86	4	26,67
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	2	100,00
	Öğrenci	14	100,00	15	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bahçesinin temizliği hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.29’da gösterilmiştir.

Çizelge 4.29’da görüldüğü gibi, görüşme sırasında yöneltilen “Okulunuzun bahçe temizliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna, MÖDSOİ’deki 5 öğrenci olumlu, 7 öğrenci olumsuz görüş belirtmiştir. Öğretmenlerin ise bu konuda görüş belirtmedikleri gözlemlenmiştir.

MÖOSOİ’deki 4 öğrenci olumlu, 5 öğrenci olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 4’ü olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir.

MÖYSOİ’deki 4 öğrenci olumlu, 7 öğrenci olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 3’ü olumlu, 1’i olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.29: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Temizliğiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	5	38,46	7	36,84
MÖOSOİ	Öğretmen	4	57,14	1	50,00
	Öğrenci	4	30,77	5	26,32
MÖYSOİ	Öğretmen	3	42,86	1	50,00
	Öğrenci	4	30,77	7	36,84
TOPLAM	Öğretmen	7	100,00	2	100,00
	Öğrenci	13	100,00	19	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerinin okullarının bahçelerinin zemini ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.30’da gösterilmiştir.

Çizelge 4.30’da görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “Okulunuzun bahçesinin zemini hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 4’ü olumlu, 9’u olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise bu konu hakkında hiçbir görüş belirtmedikleri gözlemlenmiştir.

MÖOSOİ’deki öğrencilerin 11’i olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamının yani 4’ünün bu konu hakkında olumlu görüş belirttikleri gözlemlenmiştir.

MÖYSOİ'deki öğrencilerin 8'i olumlu, 4'ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamının yani 3'ünün bu konu hakkında olumsuz görüş belirttikleri gözlemlenmiştir.

Çizelge 4.30: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Zeminiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	4	17,39	9	60,00
MÖOSOİ	Öğretmen	4	100,00	-	-
	Öğrenci	11	47,83	2	13,33
MÖYSOİ	Öğretmen	-	-	3	100,00
	Öğrenci	8	34,78	4	26,67
TOPLAM	Öğretmen	4	100,00	3	100,00
	Öğrenci	23	100,00	15	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bahçesinin çevre düzenlemesiyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Çizelge 4.31'de gösterilmiştir.

Çizelge 4.31'de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “Okulunuzun bahçesinin çevre düzenlemesiyle ilgili düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna, MÖDSOİ'deki öğrencilerin 3'ü olumlu, 9'u olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise hiçbirinin bu konuda görüş belirtmedikleri gözlemlenmiştir.

MÖOSOİ'deki öğrencilerin 5'i olumlu, 3'ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 3'ü olumlu, 1'i olumsuz görüş belirtmişlerdir.

MÖYSOİ'deki öğrencilerin 8'i olumlu, 3'ü olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise 2'si olumlu, 1'i olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Çizelge 4.31: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesinin Çevre Düzenlemesi İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	-	-
	Öğrenci	3	18,75	9	60,00
MÖOSOİ	Öğretmen	3	60,00	1	50,00
	Öğrenci	5	31,25	3	20,00
MÖYSOİ	Öğretmen	2	40,00	1	50,00
	Öğrenci	8	50,00	3	20,00
TOPLAM	Öğretmen	5	100,00	2	100,00
	Öğrenci	16	100,00	15	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bahçesiyle ilgili duygularına ilişkin bulgular Çizelge 4.32’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.32’de görüldüğü gibi, görüşmeler sırasında yöneltilen “Okulunuzun bahçesi hakkındaki duygularınız nelerdir?” sorusuna MÖDSOİ’deki öğrencilerin 2’si olumlu, 6’sı olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamının yani 3’ünün bu konu hakkında olumsuz görüş belirttikleri gözlemlenmiştir.

MÖOSOİ’deki öğrencilerin 5’i olumlu, 2’si olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise tamamının yani 2’sinin bu konu hakkında olumsuz görüş belirttikleri gözlemlenmiştir.

MÖYSOİ’deki öğrencilerin 3’ünün olumlu, 4’ünün olumsuz görüş belirttikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin ise 2’sinin olumlu, 1’inin olumsuz görüş belirttikleri gözlemlenmiştir.

Çizelge 4.32: Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarının Bahçesiyle İlgili Duygularına İlişkin Bulgular

OKUL	KATILIMCI	OLUMLU		OLUMSUZ	
		f	%	f	%
MÖDSOİ	Öğretmen	-	-	3	75,00
	Öğrenci	2	20,00	6	50,00
MÖOSOİ	Öğretmen	2	50,00	-	-
	Öğrenci	5	50,00	2	16,67
MÖYSOİ	Öğretmen	2	50,00	1	25,00
	Öğrenci	3	30,00	4	33,33
TOPLAM	Öğretmen	4	100,00	4	100,00
	Öğrenci	10	100,00	12	100,00

Öğrenci ve öğretmenlerin nasıl bir okul bahçesi istiyorsunuz sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgular Çizelge 4.33’te gösterilmiştir.

Çizelge 4.33’te görüldüğü gibi, MÖDSOİ’deki öğretmenler olmasını istedikleri okul bahçesinin özelliklerini; “Mimarisi daha düzgün, daha az katlı, düzenli bir donanımı ve oyun alanları olan, ayrıca kantin ve servis alanlarının bulunduğu bir okul isterdim”, Öğrencilerin daha güvenli, daha temiz, çevre düzenlemesi olan, oyun alanlarına sahip bir bahçede oynamasını isterdim. İş kalitesini artıracığını düşünüyorum”, “Yeşil alanı, kamelyaları olan, oyun alanları ile dinlenme alanlarının farklı olduğu bir bahçe isterdim” ve “Kapısından rahatlıkla girilebilen, yeşil, geniş ve çevresi boş bir okul isterdim” şeklinde belirtmişlerdir.

MÖOSOİ'deki öğretmenler olmasını istedikleri okul bahçesinin özelliklerini; “Biraz daha kullanım çeşitliliği olan bir bahçe olmasını isterdim” ve “Çocuk parklarında kullanılan, sakatlık meydana getirmeyen yumuşak zemin döşemesi kullanılırsa çok iyi olurdu” şeklinde belirtmişlerdir.

MÖYSOİ'deki öğretmenler olmasını istedikleri okul bahçesinin özelliklerini; “Daha yeşil bir okul bahçesi isterdim”, “Yeşil alanlar artırılıp, hobi alanları ayrılabilir. Böylece her sınıf kendi meyvesini, sebzelerini yetiştirip, torakla uğraşmanın keyfine varabilir” ve “Yeşil, ağaçlandırılmış çiçekli bir bahçenin olmasını isterdim” şeklinde belirtmişlerdir.

Yine Çizelge 33'te görüldüğü gibi MÖDSOİ'deki öğrenciler olmasını istedikleri okul bahçesinin özelliklerini; “Kocaman bir bahçe isterdim. Her türlü spor için oyun alanları olsun isterdim. Ayrıca bahçe çok küçük ve pis., daha temiz olmasını isterdim”, “Güzel, şık, temiz, yeşil alanları olan bir okul isterdim”, “Yeşil alanları ve ağaçları olan, rahatça oturabileceğimiz yerleri olan bir okul isterdim”, “Temiz ve yeşil alanları olan bir okul isterdim”, “Spor salonları olan, yeşil alanları ve ağaçları olan bir okul isterdim”, “Çevresi daha temiz ve bolca oyun alanı olan okul isterdim”, “Büyük ve temiz bahçesi olan bir okul isterdim”, “Güzellik düşünüyorum çünkü temiz bir okul istiyorum” ve “Temiz bir okul bahçesi isterdim, dışarı çıkınca temiz hava almak isterdim” şeklinde belirtmişlerdir.

MÖOSOİ'deki öğrenciler olmasını istedikleri okul bahçesinin özelliklerini; “Daha temiz ve rahat, oyun alanı daha fazla olan bir okul isterdim”, “Okul bahçesinde koşulmamasını ve oyun aktiviteleri düzenlenmesini isterdim”, “Daha yeşillik bir okul isterdim” ve “Daha büyük bir okul isterdim. (f:2)” şeklinde belirtmişlerdir.

MÖYSOİ'deki öğrenciler olmasını istedikleri okul bahçesinin özelliklerini; “Daha büyük bir okul isterdim”, “Yeşil ve yumuşak zemini olan bir okul isterdim”, “Temiz ve eğlenceli bir okul bahçesi isterdim”, “Güzel olsun, biraz daha düzenlensin isterdim”, “Daha renkli, güzel bir okul bahçesi isterdim”, “Daha güzel ve büyük bir bahçesi olsun isterdim”, “Yeşilliklerle dolu, oyun alanı büyük olan bir bahçesi isterdim” ve “Biraz daha temiz ve asfalt olmayan, daha rahat oyun oynayabileceğimiz bir bahçe isterdim” şeklinde belirtmişlerdir.

Çizelge 4.33: Öğrenci ve Öğretmenlerin Nasıl Bir Okul Bahçesi İstiyorsunuz Sorusuna Verdikleri Cevaplar İle İlgili Bilgiler

	MÖDSOİ	MÖOSOİ	MÖYSOİ
ÖĞRETMEN	Mimarisi daha düzgün, daha az katlı, düzenli bir donanımı ve oyun alanları olan, ayrıca kantin ve servis alanlarının bulunduğu bir okul isterdim.	Biraz daha kullanım çeşitliliği olan bir bahçe olmasını isterdim.	Daha yeşil bir okul bahçesi isterdim.
	Öğrencilerin daha güvenli, daha temiz, çevre düzenlemesi olan, oyun alanlarına sahip bir bahçede oynamasını isterdim. İş kalitesini artıracaklarını düşünüyorum.	Çocuk parklarında kullanılan, sakatlık meydana getirmeyen yumuşak zemin döşemesi kullanılırsa çok iyi olurdu.	Yeşil alanlar artırılıp, hobi alanları ayrılabilir. Böylece her sınıf kendi meyvesini, sebzesini yetiştirip, torakla uğraşmanın keyfine varabilir.
	Yeşil alanı, kamelyaları olan, oyun alanları ile dinlenme alanlarının farklı olduğu bir bahçe isterdim.		Yeşil, ağaçlandırılmış çiçekli bir bahçenin olmasını isterdim.
	Kapısından rahatlıkla girilebilen, yeşil, geniş ve çevresi boş bir okul isterdim.		
ÖĞRENCİ	Kocaman bir bahçe isterdim. Her türlü spor için oyun alanları olsun isterdim. Ayrıca bahçe çok küçük ve pis, daha temiz olmasını isterdim.	Daha temiz ve rahat, oyun alanı daha fazla olan bir okul isterdim.	Daha büyük bir okul isterdim.
	Güzel, sık, temiz, yeşil alanları olan bir okul isterdim.	Okul bahçesinde koşulmamasını ve oyun aktiviteleri düzenlenmesini isterdim.	Yeşil ve yumuşak zemini olan bir okul isterdim.
	Yeşil alanları ve ağaçları olan, rahatça oturabileceğimiz yerleri olan bir okul isterdim.	Daha yeşillik bir okul isterdim.	Temiz ve eğlenceli bir okul bahçesi isterdim.
	Temiz ve yeşil alanları olan bir okul isterdim.	Daha büyük bir okul isterdim. (f:2)	Güzel olsun, biraz daha düzenlensin isterdim.
	Spor salonları olan, yeşil alanları ve ağaçları olan bir okul isterdim.		Daha renkli, güzel bir okul bahçesi isterdim.
	Çevresi daha temiz ve bolca oyun alanı olan okul isterdim.		Daha güzel ve büyük bir bahçesi olsun isterdim.
	Büyük ve temiz bahçesi olan bir okul isterdim.		Yeşilliklerle dolu, oyun alanı büyük olan bir bahçesi isterdim.
	Güzellik düşünüyorum çünkü temiz bir okul istiyorum.		Biraz daha temiz ve asfalt olmayan, daha rahat oyun oynayabileceğimiz bir bahçe isterdim.
	Temiz bir okul bahçesi isterdim, dışarı çıkınca temiz hava almak isterdim.		

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada elde edilen bulgular mimari özellikleri farklı olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin okul bina ve bahçeleriyle ilişkili ürettikleri metaforlar ile alakalı anket çalışmasından ve yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Mimari özellikleri farklı olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin okulların binalarına ilişkin ürettikleri metaforlar altı başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar; “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina”, “Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina”, “Mimarisinden Hoşlanılan Bina”, “Eğitim-Öğretimin Yapıldığı Bina”, “Pis Ve Bakıma Muhtaç Bina” ve “Mimarisinden Hoşlanılmayan Bina” başlıklarıdır.

MÖDSOİ’den 35 öğrenci ve 3 öğretmen, MÖOSOİ’den 14 öğrenci ve 11 öğretmen, MÖYSOİ’den 26 öğrenci ve 7 öğretmen metafor üretmişlerdir. Bazı başlıklarda hiçbir öğrenci ve öğretmen metafor üretmemiştir. MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarından hiçbir öğretmen “Düzen ve Temizlik Duygusu Hissettiren Bina” teması altında metafor üretmemiştir. MÖOSOİ’den hiçbir öğrenci ve MÖYSOİ’den hiçbir öğretmen “Huzur ve Mutluluk Hissettiren Bina” teması altında metafor üretmemiştir. MÖOSOİ’den hiçbir öğretmen “Mimarisinden Hoşlanılan Bina” teması altında metafor üretmemiştir. MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarından hiçbir öğrenci ve öğretmen “Eğitim-Öğretimin Yapıldığı Bina” teması altında metafor üretmemiştir. MÖDSOİ’den, ODMÖİ okulundan ve MÖYSOİ’den hiçbir öğretmen “Pis Ve Bakıma Muhtaç Bina” teması altında metafor üretmemiştir. MÖOSOİ’den hiçbir öğretmen “Mimarisinden Hoşlanılmayan Bina” teması altında metafor üretmemiştir.

MEB (1997) İlköğretim Yapıları El Kitabında, verimli bir eğitim için öğrenci sayısının 30’ u aşmaması gerektiği bildirilmiştir. Fakat MÖDSOİ okullarında sınıflara ortalama olarak 65 öğrenci düşmektedir. Bu durum Öğrencilerin ve öğretmenlerin düşüncelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Çünkü sınıf mevcudu fazla olduğunda verimli olarak ders işlenememektedir ve daha fazla çaba harcamak gerekmektedir. Böylece okul binaları ve bahçeleri hakkında olumlu düşünme

olasılığı azalmaktadır. MÖOSOİ ve MÖYSOİ okullarında sınıflara ortalama 30 öğrenci düşmektedir. Bu oran ideale yakın bir orandır. Bu durumda okulda ki öğrenci ve öğretmenlerin görüşlerini olumlu yönde etkilemektedir.

Sınıflardaki öğrenci mevcudu eğitimin kalitesini etkilemektedir. Öğrenci mevcudunun az olduğu sınıflarda öğrenme düzeyi, sınıf mevcudunun çok olduğu sınıflara oranla daha ileri düzeydedir. Yapılan araştırmalarda sınıf mevcudunun 30 kişinin altına indirilmesi sonucu öğrencilerin başarısında artış görülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda MÖOSOİ ve MÖYSOİ okullarında bulunan öğrenci ve öğretmenler şanslıdır. Fakat MÖDSOİ okullarında ki öğretmenler ve öğrenciler o kadar şanslı değildir.

Öğrenci ve öğretmenlerin okul binalarının mimarisi ile oluşturulan metaforlarda MÖDSOİ'deki öğrenci ve öğretmenler site, tekstil binası ve robot metaforlarını oluşturmuştur. MÖOSOİ'deki öğrenci ve öğretmenler saray, cennet, huzur ortamı, sağlık ocağı binası, devlet binası, özel okul, belediye binası, villa, işçi adamların binası, tuğlalardan kale saray gibi metaforlar oluşturulmuştur. MÖYSOİ'de ki öğrenci ve öğretmenler köşk, şato ve saray metaforlarını oluşturmuşlardır.

Chan (1998), okul binasının estetik durumunun öğrenci başarısını artırıcı yönde etkisinin olduğunu bildirmiştir. Ayrıca modern okullarda eğitim gören öğrencilerin eski yapılı binalarda eğitim gören öğrencilere oranla daha olumlu tutumlarının olduğunu belirtmişlerdir. Okul binasının giriş ve çıkışlarında renklendirmenin iyi olması, çiçeklendirmenin olması öğrencilerin başarılarını artırıcı etki yaratmaktadır. Bu durumda öğrencilerin ve öğretmenlerin okula karşı tutumlarında olumlu gelişmeler görülmektedir. Fakat okulun dış yapısının karanlık ve kötü olması da öğrencilerin ve öğretmenlerin okula karşı tutumlarını olumsuz yönde etkilemektedir ve başarılarında düşüş görülmektedir.

Şendur (1999) çalışmasında sınıf düzeninin öğrenci başarısını artırıcı etkisinin olduğu belirtilmiştir. MÖDSOİ'de eğitim araç gereçlerinin eksik olması ya da olmaması, yani projeksiyon makinesi, vcd çalar, akıllı tahta gibi araçların olmaması öğrencilerin başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Görsel zekalarının gelişmesine imkan vermemektedir. MÖOSOİ ve MÖYSOİ okullarında eğitim araç ve gereçlerinin yeterli düzeyde olması öğrenci başarısını arttırmakta, öğrenci ve öğretmen tutumlarını olumlu etkilemektedir.

Okulların tuvaletleri ile ilgili görüşler incelendiği zaman MÖDSOİ okullarında ki öğrenci ve öğretmenler olumsuz düşüncelere sahipken, MÖOSOİ ve MÖYSOİ okullarında ki öğrenciler tuvaletlerin düzenli ve temiz olmasından dolayı olumlu düşüncelere sahiptirler.

Uran (1971) yaptığı araştırmalarda öğrenci ve öğretmenlere ayrı tuvaletlerin olması gerektiğini, okuldaki öğrenci ve çalışan sayısı ile oranlı olacak şekilde tuvalet sayısının olması gerektiğini bildirmiştir. Ayrıca okula yeni başlayanların tuvaletlerinin ayrı olması gerektiğini ve okulun bahçesinde de bu öğrenciler için bir tuvaletin olması gerektiğini belirtmiştir. MÖDSOİ’de yaklaşık olarak her 300 öğrenciye bir pisuar ev her 450 öğrenciye bir lavabonun düştüğü bildirilmiştir. Bu durum karşısında tuvaletlerin yeteri kadar temiz olmayacağı ve kullanılacak düzeyde olmayacağı düşünülmektedir. Tuvaletler görevliler tarafından sürekli kontrol edilerek temizlenmelidir. Tuvaletlerin temiz olmadığı bir okulda öğrenciler tuvalete gitmeyecektir ve tuvaletlerini tuttuklarından dolayı derslerinin dikkatli bir şekilde dinleyemeyeceklerdir. Böylece öğrenci başarısında düşüş görülecektir. MÖOSOİ’de her 60 öğrenciye bir pisuar ve her 95 öğrenciye bir lavabo düşmektedir. Bu durum MÖDSOİ okullarına göre daha iyi olsa da ideal şartlara uymamaktadır. MÖOSOİ okullarında da öğrenci ve öğretmenler olumsuz metaforlar oluşturmaktadır. MÖYSOİ’de pisuar ve lavabo sayısı öğrenciler ile orantılı olacak şekildedir. Bu durumda öğrenci ve öğretmenler olumlu metafor oluşturmaktadır.

Okulların koridorları, panoları ve merdivenleri ile ilgili görüşlere bakıldığı zaman MÖDSOİ okullarında olumsuz metaforların olduğu, MÖOSOİ ve MÖYSOİ okullarında olumlu metaforların olduğu bildirilmiştir. Merdivenlerin dar olması öğrencilerin sıkışmasına, birbirlerini ezmelerine neden olmaktadır. Bu durum karşısında öğrenciler ders saatlerinin dışında aktivite salonlarına gitmek istemeyeceklerdir ve yeteneklerini geliştiremeyeceklerdir. Fakat merdivenlerin geniş olduğu ve ışıklandırmanın iyi olduğu okullarda öğrenciler ve öğretmenler olumlu metafor oluşturacaklardır.

Okul binalarının renkleri ile ilgili düşüncelerde MÖDSOİ okulunun hepsinin olumsuz metafor oluşturduğu, MÖOSOİ okulunun bir kısmının olumsuz, diğer kısmının olumlu metafor oluşturduğu ve MÖYSOİ okulunun yaklaşık olarak hepsinin olumlu metafor oluşturduğu bildirilmiştir.

Kıran (2002) yaptığı araştırmasında okulun tasarımının, renklerinin çocukların başarısında olumlu olduğu bildirilmiştir. Okulun renklerinin daha canlı olması öğrencilerin okula gelme isteklerini arttırmaktadır. Yeşil rengin sakinleştirici ve neşelendirici etkisinin olduğu, kırmızı rengin heyecan verici etki yarattığı, mavinin griye doğru olan tonlarının neşelendirici, mavinin beyaza doğru olan tonlarının huzur verici etkisinin olduğunu, beyaz rengin uyarıcı etkisinin olduğunu bildirmiştir.

Yukarıda bildirilen tüm özellikler göz önüne alındığı zaman mimari özellikleri iyi olan okullarda öğrenci ve öğretmenlerin olumlu metafor oluşturdukları, mimari özellikleri yetersiz olan okullarda öğrenci ve öğretmenlerin olumsuz metafor oluşturdukları sonucuna varılmıştır.

Mimari özellikleri farklı olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin okul bahçesine ilişkin ürettikleri metaforlar “Doğa ve Temizlik Sembolü Bahçe”, “Mutluluk ve Oyun Sembolü Bahçe”, “Spor ve Eğitim Alanı Bahçe”, “Pis ve Bakımsız Bahçe” ve “Yeterince Yeşil Olmayan Bahçe” şeklindedir.

Verilerin analizinde 210 öğrenci ve 34 öğretmene anket uygulanmıştır, bu bireylerden bazılarının ilgili soruyu boş bıraktıkları, bazılarının da geçerli metaforlar üretmedikleri görülmüştür. Bu nedenle okul bahçesiyle ilgili metaforların analizi 183 öğrenci ve 32 öğretmenin anketleri üzerinden yapılmıştır. MÖDSOİ’de 15 öğrenci ve 7 öğretmen, MÖOSOİ’de 43 öğrenci ve 11 öğretmen, MÖYSOİ’de 26 öğrenci ve 10 öğretmen metafor üretmiştir. MÖDSOİ’den hiçbir öğretmen “Doğa ve Temizlik Sembolü Bahçe” teması altında metafor üretmemiştir. MÖDSOİ’den ve MÖYSOİ’den öğretmenlerin hiçbiri ve MÖOSOİ’den hiçbir öğrenci “Spor ve Eğitim Alanı Bahçe” teması altında metafor üretmemişlerdir. MÖOSOİ’den hiçbir öğretmen ve MÖYSOİ’den hiçbir öğrenci ve öğretmen “Pis ve Bakımsız Bahçe” teması altında metafor üretmemiştir. MÖOSOİ’den hiçbir öğrenci ve öğretmen “Yeterince Yeşil Olmayan Bahçe” teması altında metafor üretmemiştir.

Aktaş (2005) yaptığı çalışmada oyunun çocuğun gelişimine etkisinin olduğunu belirtmiştir. Oyun çocuğun becerilerini geliştirdiği, hayal dünyasını geliştirdiği, paylaşmayı öğrendiği, birlikte çalışmayı keşfettiği bir ortamdır. Oyun alanlarının yeterli düzeyde olmaması ve ya bazı okullarda bulunmaması çocukların gelişiminde olumsuzluklar yaratacaktır. Yeteneklerini geliştiremeyeceğini ve başarısızlığa doğru

sürükleneceğini bildirmiştir. Oyun alanlarının olduğu okullarda çocuklar paylaşmayı, kurallara uymayı, saygı göstermeyi öğreneceklerdir.

MÖDSOİ'de oyun alanlarının olmaması öğrencilerin gelişimini olumsuz etkileyecektir. MÖOSOİ ve MÖYSOİ okullarında oyun alanlarının olması öğrencilerini gelişiminde olumlu katkı sağlayacaktır. Bu durumda da öğrenciler ve öğretmenler okula karşı olumlu metaforlar oluşturacaklardır.

Okullarda yeterli yeşillik alanların olması ve dinlenme yerlerinin yeterli sayıda olması öğrencilerin gelişimine yarar sağlayacaktır. Yeşillik alanlar bir tek MÖYSOİ'de bulunmaktadır, MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarında yeşillik alanlar bulunmamaktadır.

Başar (2000) yaptığı çalışmasında okullarda yeşil alanların az sayıda olması, bazı fırsatların kaçmasına neden olacağını belirtmektedir. Okullarda eğitim amacıyla bitki ve hayvan müzeleri, hava durumunu gösteren bir tabela, trafik köşesi gibi yerlerin olmaması çocukların hayata hazırlanmalarında eksikliklere neden olacaktır.

Okul duvarlarının konumu da öğrencilerini başarısında etkilidir. Davarların yüksek olduğu MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarında öğrenciler kendilerini hapiste gibi hissetmekte ve bu durumda başarılarını kötü yönde etkilemektedir. MÖYSOİ okulunun okul duvarlarının alçak olması ve dışarıyı görebilmeleri öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlayacaktır. Okul bahçelerinin temiz olması da öğrencilerin ve öğretmenlerin başarısında olumlu etki yaratacaktır. Bahçelerin temiz olması durumunda öğrenciler bahçede rahtça hareket edebilecekler, spor aktivitelerini gerçekleştirebileceklerdir. Okul bahçesinin temiz olmaması, yerlerde çöplere ve yiyecek kırıntılarına rastlanması öğrencilerin yürümesine engel olacaktır, okul binasından dışarıya çıkmak istemeyeceklerdir. Böylece temiz hava alamayacaklar, spor yapamayacaklardır, kendilerinin gelişimine katkı sağlayamayacaktır. Çevreye karşı saygılarını ve duyarlılıklarını kaybedeceklerdir. Bu durum karşısında da ileride başta kendilerine daha sonra çevrelerine karşı duyarsız ve saygısız insanlar olacaklardır. Okul bahçelerinin tamamının beton olması da olumsuz tutum yaratacaktır Çünkü öğrenciler rahat bir şekilde oyun oynayamayacaklardır, düşmekten ve yaralanmaktan korkacaklardır. Bu yüzden okul bahçelerinin belli bir kısmının toprak alana ayrılması gerekmektedir.

Öğrenci ve öğretmenlerin okul bahçelerine karşı hissettikleri duygular incelendiğinde, MÖDSOİ'deki öğrenci ve öğretmenlerin olumsuz metafor oluşturdukları, MÖOSOİ'de ki öğretmenlerin ve öğrencilerin yaklaşık yarısının olumlu metafor verdikleri, diğer yarısının da olumsuz metafor verdikleri bildirilmiştir. MÖYSOİ'de ki öğrenci ve öğretmenlerin hepsinin olumlu metafor oluşturdukları bildirilmiştir.

Tunbiş (1993) çalışmasında okullarda bahçelerin dinlenme ve oyun alanı olduğunu bildirmiştir. Bahçenin yetersiz olduğu MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarında dinlenmenin ve oyun oynamanın zor olduğu belirtilmiştir. Öğretmenler tenefüslerde ve boş saatlerinde okul bahçelerine çıkarak dinlenmekte, temiz hava almaktadırlar. Fakat okul bahçelerinin yetersiz olduğu yerlerde öğretmenler dinlenememekte ve derse dinlenmeden girmektedirler. Bu durum da öğrencilere gerekli bilgileri verememektedirler ve dersler çok sıkıcı bir şekilde geçmektedir. MÖYSOİ okulunun bahçesinin yeterli seviyede olması hem dinlenmeye hem de oyun oynamaya olanak sağlamaktadır. Dinlenerek derslerine giren öğretmenler daha verimli bir şekilde ders işlemektedir ve öğrencilerin başarısına olumlu etki yaratmaktadır. Okul bahçelerinde oyun oynayan çocuklarda kendilerini geliştirmekte ve fazla enerjilerini atarak rahatlamaktadırlar.

Öğretmenlerin ve öğrencilerin istedikleri bahçenin özellikleri; geniş ve temiz olması, oyun alanlarının olması, toprak alanların olması, dinlenme yerlerinin ve oturma yerlerinin yeterli sayıda olması, duvarların alçak ve doğal, canlı renklerle boyanması, bazı duvarlarda resimlerin olması gibi özellikleridir.

Okul bahçeleriyle ilgili tüm veriler göz önüne alındığında MÖYSOİ okulunun bahçesinin istenilen özelliklere sahip olduğu, MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarının istenilen özelliklere sahip olmadığı belirlenmiştir. Bu durum öğrenci ve öğretmen tutumlarını olumsuz etkilemektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde Araştırmadaki bulgulara dayanarak ulaşılan sonuçlar, araştırmadaki sorulara paralel doğrultuda sunulup, araştırmada ulaşılan sonuçlar ışığında uygulayıcılara ve benzer konularda araştırma yapacak araştırmacılar için öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

6.1 Sonuç

Farklı mimari özelliklere sahip okulların okul binalarına karşı ürettikleri metaforların sonuçları aşağıda kısaca özetlenmiştir:

- ✓ Okulların genel görünüşleri öğrenci ve öğretmenlerin başarısını artırıcı etki yaratmaktadır.
- ✓ Mimari özellikleri iyi okulların olumlu duygular yarattığı, mimari özellikleri yetersiz olan okulların olumsuz duygular yarattıkları belirlenmiştir.
- ✓ Mimari özellikleri farklı okullarda bazı eksikliklerin olduğu belirlenmiştir. Bu eksiklikler merdivenlerin durumu ve konumu, tuvaletlerin yeteri seviyede olmaması gibi eksikliklerdir.
- ✓ MÖYSOİ’de tuvaletleri yeterli seviyede olduğu, MÖDSOİ ve MÖOSOİ okullarında tuvaletlerin yetersiz bulunduğu belirtilmiştir.

Farklı mimari özelliklere sahip okulların okul bahçelerine karşı ürettikleri metaforlar aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ MÖYSOİ’de okul bahçelerinin istenilen düzeyde olduğu, MÖOSOİ ve MÖDSOİ okullarında okul bahçelerinin yeterli seviyede olmadığı bildirilmiştir.
- ✓ Okul bahçelerinin gerekli düzeyde olduğu okullarda olumlu metaforların oluşturulduğu, okul bahçelerinin gerekli özellikleri bulundurmadığı okullarda olumsuz metaforların oluşturulduğu bildirilmiştir.
- ✓ Mimari özelliklerin farklı olduğu okulların tümünde engelli öğrenci ve öğretmenlere yönelik bir çalışmanın olmadığı belirtilmiştir.

Mimari özellikleri farklı olan okulların okul binaları ve okul bahçelerine yönelik yapılan bu çalışmalar doğrultusunda bazı çalışmaların yapılması gerekmektedir. Okulun estetik yapısının öğrencilerin başarısına etkisinin olduğu göz önünde bulundurularak yapılacak okulların dış özelliğine önem verilmelidir. Okul binalarında ve bahçelerinde kullanılacak renklere dikkat edilmelidir. Okullarda bulunan tuvaletlerin, koridorların, kütüphanelerin, laboratuvarların ve okul bahçelerinin temizliğine özen gösterilmelidir. Okulda eğitim ve öğretim araçlarının tam olmasına dikkat edilmelidir.

6.2 Öneriler

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara ve ileride bu konuda araştırma yapabilecek araştırmacılar için geliştirilen öneriler aşağıda verilmiştir.

6.2.1 Uygulayıcılara Öneriler

1. Bu araştırmada incelenen okullarda bulunması gerektiği halde bulunmayan bölümler vardır. Bu bölümler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulacak bir birim tarafından tespit edilip Milli Eğitim Bakanlığı'nın bundan sonraki yapacağı projelerde eksik olan bu bölümlerde projelere katılmalıdır. Ayrıca okul bahçe ve binasının verimli bir biçimde kullanılmasını sağlamak için okul yöneticilerine ve öğretmenlere yapının doğru kullanımı amacıyla hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenmelidir.
2. Okul mimarisinin estetik durumunun öğrenci ve öğretmen görüşlerini etkilediği düşüncesinden hareketle, binaların yapı aşamasında ve bahçe düzenlemesi sürecine mimarlar, mühendisler, eğitimciler, ve çocuk gelişimcileri de katılmalıdır.
3. Kullanılan ve yapılacak olan okullarda renk seçiminde, sınıf ve çevre düzenlemelerinde öğrenci ve öğretmenlerin görüşlerine de başvurulmalıdır.
4. Eğitim ortamlarının temiz ve hijyenik olmasının öğrenci sağlığı açısından son derece önemli olduğu düşünülürse, temizlikle ilgili donatım ve temizlik amacıyla kullanılan malzemelerin yeterli nitelik

ve nicelikte olması sağlanmalıdır. Ayrıca okul görevlilerinin yetmediği durumlarda gereken önlemler alınarak, personel ve ödenek miktarı yeterli hale getirilmelidir.

5. Sınıflardaki donatım için eksik olan araçlar tespit edilmeli ve teminine çalışılmalıdır. Ayrıca sınıfların donatımı ve yerleşimi ergonomik ilkelere göre düzenlenmelidir.
6. Araştırma kapsamındaki okullarda oyun alanları ve spor salonları konusunda eksikler olduğu tespit edilmiştir. Yapılacak okullar, oyun alan ve spor salonu eksiklerini giderecek şekilde planlanmalıdır. Ayrıca okul bahçelerinin çocuğun çalışma, başarıma, araştırma ve yaratma becerilerini geliştirecek her türlü sportif, sanatsal ve bahçe çalışmaları yapabilecek zengin bir çevre haline dönüştürülmesi sağlanmalıdır.
7. Fiziksel engelli öğrencilerin yaşamını kolaylaştırıcı özel donanım ve düzenlemeler yapılarak bu öğrencilerin sorunları giderilmelidir. Bu düzenlemeler yapılarak engelli öğrencilerin sorunları giderilmelidir.

6.2.2 Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırmada mimari özellikleri farklı olan ilkokullardaki öğrenci ve öğretmenlerin okul bina ve okul bahçeleriyle ilgili düşünceleri detaylı bir şekilde incelenmeye çalışılmıştır. Başka bir araştırmada okul yapıları konusunda mimarların, mühendislerin, çocuk gelişimcilerinin görüşleri alınarak “Nasıl bir okul bina ve bahçesi” sorusuna cevap aranabilir.
2. Yapılan alan yazın taramalarında Türkiye’de okul bahçeleri ile ilgili çok az çalışmaya rastlanmıştır. Okul bahçesinin oyun alanları, zemini, genişliği konularını ayrıntılı olarak inceleyen araştırmalar yapılabilir.
3. Okul bahçesinde yer alan oyun alanlarının nasıl tasarlanması gerektiği öğrenci görüşleri doğrultusunda incelenebilir.
4. Okul binasının fiziksel durumunun öğrenci başarısına etkisi, fiziksel olanakları iyi olan okullarla, fiziksel olanakları iyi olmayan okullardaki öğrencilerin başarıları karşılaştırılarak ortaya çıkarılmaya çalışılabilir.

KAYNAKLAR

Acar, P. (2000), “Mimarinin Biçimlenmesinde Kültürel Etkenler”, *Yüksek Lisans Tezi* Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Akar, R. ve Sadık, F. (2003), “İlköğretim Okul Binalarının Fiziksel Açından Değerlendirilmesi”, *Eğitim ve Bilim*, 130, 16-23.

Akgül, M. K. ve Yıldırım, F. (1995), “Eğitim Araçlarının Kullanımında Ergonomik Ölçülerin Önemi”, 5. *Ergonomi Kongresi*, Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları Serisi, No: 372, 428-437.

Aşıcı, H. (1993), “İlköğretim Uygulamasına Geçen Okullarda Ortaya Çıkan Problemler”, *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Başar, M. A. (2000), “İlköğretim Okullarının İşgören ve Fiziki Olanakları 4. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyomu”, *EğitimFakültesi Dergisi* Sayı:8, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Baykal, A. (1995), “Okul Tasarımında Eğitim Teknolojisinin Yeri”, 4. *Ulusal Kalite Kongresi*, İstanbul: Türk Sanayici ve İşadamları Derneği.

Bıldır, C. (1995), “İlköğretim Okullarının Amacına Ulaşma Derecesi Çanakkale ili örneği”, *Yüksek Lisans Tezi*, TODAİE, Ankara.

Çınar, O., Tekfur, E. ve Tekfur, M. (2006), “İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticilerinin Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı ve Programı Hakkındaki Görüşleri”, http://209.85.129.132/custom?q=cache:81B_t56rfYJ:web.inonu.edu.tr/~efdergi/dergi/ocinar.pdf+altyap%C4%B1 Adresinden 10.06.2009 tarihinde alınmıştır.

Çınkır, Ş. (1996), “Okul Büyüklüğünün Öğrenci Başarısı ile İlişkisi”, *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Demircioğlu, A. B. (1997), *İstanbul Genelinde Ortaöğretim Yapılarının Kullanıcı Sorunları Açısından İncelenmesi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Kütüphanesi, İstanbul.

DETYA. (2002), “Building Better Outcomes: The Impact of School Infrastructure on Student Outcomes and Behaviour”, *Department of Education, Training and Youth Affairs*.

Eğitim Reformu Girişimi (ERG, 2005), *Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu*, http://www.erg.sabanciuniv.edu/docs/mufredat_raporu.doc. Adresinden 12.05.2009 tarihinde alınmıştır.

Erdoğan, Z. (2001), “İlk ve Orta Dereceli Okulların Ergonomik Açısından İncelenmesi ve İyileştirme Önerileri”, *Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Graham H.; Beall, D. L.; Lussier, M.; McLaughlin, P.; Zidenberg-Cherr,(2005). *(2 Use of School Gardens In Academic Instruction, Journal of Nutrition Education and Behavior*, 37(3), 147-51. www.jneb.org

Gömleksiz, M., Temel, A. (1993), “Okul Yapıları Açısından Özel ve Devlet Okullarının Görünümü”, 21.Yüzyıla Doğru Eğitim Yapıları Sempozyumu (İlk-Ortaöğretim), Politikalar- Planlama- Tasarım, Yıldız Teknik Üniversitesi, *Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi*, 26-35, Yıldız-İstanbul.

Hasırcı, D. (2000), “The Effects of the Design and Organization of Learning Environments on Creativity: The Case of Two Sixth Grade Artroom”, *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Bilkent University.

Hight, D. (1983), “The Influence of School Building Age Upon Teachers Attitudes Toward the School Building In Which They Teach”, a Dissertation Submitted to The Graduate Faculty of the University of Georgia in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Athens, Georgia.

Kıran, A. (2002), “Eğitim Yapılarında Renk”, *21. Yüzyıla Doğru Eğitim Yapıları Sempozyumu (İlk-Ortaöğretim) Politikalar-Planlama-Tasarım*, YTÜ İstanbul. 114-120.

Kilpatrick. A. (2003), “Facility Condition As An Influence On School Climate: A Study of Two Separate Secondary School Settings”, *Doktora Tezi*, The University of Alabama, Tuscaloosa, Alabama.

Mangır, M. ve Ataş, Y. (1993), “Çocuğun Gelişiminde Oyunun Önemi”, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 26,14-19.

- MEB.** (1997), *İlköğretim yapıları el kitabı*, İlköğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Morgan, G.** (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. (G. Bulut, Çev.) İstanbul: Mü-Ka.
- Parsons, C.; Brown, P.U. ve Worley, V.** (2004), *A Metaphor Analysis of Preservice Teachers' Reflective Writings About Diversity. Curriculum and Teaching Dialogue*. 6 (1), 49 – 58.
- Paykoç, F.**(1995) *Sosyal bilimler eğitiminde çağdaş eğilimler*, TED, *İlköğretim okullarında sosyal bilgiler öğretimi ve sorunları*, 46-48, Ankara, TED Yayınları.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A.** (2006), “Öğretmen adaylarının öğretmen Kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6 (2), 461-522
- Şendur, P.** (1999), “Sınıf Atmosferi ve Güdüsü”, *Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Terzioğlu, E.** (2005), “İlköğretim okulu binalarının fiziksel özellikler bakımından değerlendirilmesi”, *Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tunbiş, M.** (1993), *Eğitim yapılarında peyzaj, 21. Yüzyıla Doğru Eğitim Yapıları Sempozyumu Politikalar-Planlama-Tasarım*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, 187-195, Yıldız- İstanbul.
- Varış, F.** (1996), *Eğitimde program geliştirme teoriler teknikler*, (6. Baskı), Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Yalçın, N.** (2003), “Çağdaş Eğitim Metotlarının İlköğretim Yapılarının Tasarımı Üzerindeki Etkileri”, *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yarbrough, K. A.** (2001), “The Relationship of School Design To Academic Achivement of Elemantary School Children”, *Doktora Tezi*, Department of Educational Leadership University, Georgia.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.** (2005), *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yüksel, (2004), *Örtük program Eğitimde saklı uygulamalar*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

EKLER

EK A : Etik Kurul Onayı

EK B : Anket İzin Onayı

EK C : Anket Örneği

EK C1 : OFYAMA Öğrenci

EK C2 : OFYAMA Öğretmen

EK D : Görüşme Formu Örneği

EK D1 : Görüşme Formu Örneği

EK D2 : Görüşme Formu Örneği

EK A

Evrak Tarih ve Sayısı: 04/02/2016-258

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 88083623-044-258
Konu : Etik Kurul Onay

04/02/2016

Sayın Hüseyin ÖZTÜRK

Enstitümüz Y1212.041128 numaralı İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yüksek Lisans programı öğrencilerinden Hüseyin ÖZTÜRK' ün "MİMARİ ÖZELLİKLERİ FARKLI İLK-ORTA OKULLARDAKİ ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMENLERİN OKULLARIN BİNA VE BAHÇELERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ" adlı tez çalışması gereği "Okulun Fiziki Yapısına Atfedilen Metaforlar Öğrenci Anketi" ve "Öğrenci Görüşme Formu" ile ilgili anketleri 28.12.2015 tarih ve 2015/15 İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyon Kararı ile etik olarak uygun olduğuna karar verilmiştir. Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Zafer UTLU
Müdür

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.aydin.edu.tr/enVision/Dogrula/KA3HRM>

Adres:Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL
Telefon:444 1 428
Elektronik Ağ:<http://www.aydin.edu.tr/>

Bilgi için: Canan TOPDEMİR
Unvanı: Enstitü Sekreteri

EK B

**T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 59090411/44/87890
Konu: Araştırma İzni

06/01/2015

Sayın: Hüseyin ÖZTÜRK
Güzelyurt Mah. 35. Sok No: 8/10
Esenyurt/İSTANBUL

İlgi: a) 10.12.2014 tarihli dilekçeniz.
b) Valilik Makamının 31.12.2014 tarih ve 7128950 sayılı oluru.

İlgi (a) dilekçeniz ile *"Mimari Özellikleri Farklı İlkokullardaki Öğrenci ve Öğretmenlerin Okullarındaki Bina ve Bahçeleri Hakkındaki Görüşlerin İncelenmesi"* konulu tezinize dair araştırma çalışmanız hakkındaki ilgi (a) dilekçeniz ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini rica ederim.

Murat ADALI
Şube Müdürü

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

Elektronik İmzalı Aslı Sistemimizde Mevcuttur	
Adı Soyadı:	BALTA ÇELEBİ
Ünvanı:	Bölüm Şefi
Tarih:	09 - 01 - 2015
İmza:	

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-ı Ali Cad.No:13 Çağaloğlu
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

A. BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2f22-b751-33e9-b545-b1ff kodu ile teyit edilebilir.

EK C.1

OKULUN FİZİKİ YAPISINA ATFEDİLEN METAFORLAR ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili öğrenciler,

Bu çalışmamın amacı, okul bahçe ve binalarının öğrenci ve öğretmenler tarafından nasıl algılandığını ayrıntılı şekilde incelenmesidir. Bu ankette sizlerin okul bahçe ve binanızı nasıl gördüğünüz sorulacak. Önce tek kelimeyle düşüncenizi ifade etmeniz sonra neden böyle düşündüğünüzü açıklamamız istenecektir.

Sizler eğitim sistemimizin en önemli parçasısınız. Bu nedenle soracağım sorular hakkındaki düşünceleriniz benim için çok önemli. Yapacağınız bu anket çalışmanın amacına ulaşmasında çok yararlı olacaktır.

Anket çalışmasının anlaşılır olabilmesi için lütfen okunaklı yazmaya dikkat edin.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Hüseyin ÖZTÜRK

Tarihi :

Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek

Kaçıncı sınıf öğrencisisiniz :

Kaç yıldır bu okulda okuyorsunuz :

Okulumun binası.....gibidir.
Çünkü.....
.....
.....
.....
.....

Okulumun bahçesi.....gibidir.
Çünkü.....
.....
.....
.....

EK C.2

OKULUN FİZİKİ YAPISINA ATFEDİLEN METAFORLAR ÖĞRETMEN ANKETİ

Değerli öğretmenim,

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Bölümü'nde Yüksek Lisans öğrencisiyim. Çalışmamın temel amacı, okul bahçe ve binalarının öğrenci ve öğretmenler tarafından nasıl algılandığını ayrıntılı olarak incelenmesidir. Bu bağlamda, eğitim sistemimizin en önemli aktörü olan sizlerin görüşlerinin çok değerli olduğunu düşünüyorum.

Bu ankette sizlerin okul bahçe ve binanızı nasıl gördüğünüz sorulacak. Önce tek kelimeyle düşüncenizi ifade etmeniz sonrada neden böyle düşündüğünüzü açıklamamız istenecektir.

Araştırma sonucunda ortaya çıkacak sonuçların, yapılacak okul bina ve bahçelerinin niteliğinin artırılmasına; ayrıca fiziksel koşulların programın uygulanmasında etkisine değinerek program geliştirilirken bu boyutların da göz önünde bulundurulmasına katkıda bulunacağını ümit ediyorum.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Hüseyin ÖZTÜRK

Tarihi :
Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek
Öğretmenlikte kaçınıcı yılınız :
Kaç yıldır bu okulda görev yapıyorsunuz :

Okulumun binası..... gibidir.

Çünkü.....
.....
.....
.....
.....

Okulumun bahçesi..... gibidir.

Çünkü.....
.....
.....
.....
.....

EK D.1

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Sevgili öğrenciler,

Bu çalışmamın amacı, okul bahçe ve binalarının öğrenci ve öğretmenler tarafından nasıl algılandığını ayrıntılı şekilde incelenmesidir. Sizlere bununla ilgili bazı sorular yönelteceğim.

Sizler eğitim sistemimizin en önemli bir parçasısınız. Bu nedenle soracağım sorular hakkındaki düşünceleriniz benim için çok önemli. Sizinle yapacağım bu görüşme çalışmanın amacına ulaşmasında çok yararlı olacaktır.

Başlamadan önce aramızdaki konuşmaların gizli kalacağını ve adınızın araştırmanın hiçbir yerinde açıklanmayacağını belirtmek istiyorum.

Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

Bu görüşmenin yaklaşık yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

1. Okul binası

1.1. Okulunuzun binası hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

1.2. Bu haliyle okul binası size neler hissettiriyor? Örneğin okul binasını ilk gördüğünüzde ya da genel olarak hangi duyguları yaşıyorsunuz? Neden, açıklar mısınız?

1.3. Okulunuzun;

- Mimarisi,
- Sınıflarınızın donatımı,
- Tuvaletleri,
- Koridorları ve koridordaki panoları,
- Merdivenleri,
- Öğretmenler odası,
- Spor salonları,
- Binanın rengi,
- Kütüphanesi,
- Kantini

hakkında neler düşünüyorsunuz?

Bunları tek kelimeyle anlatmanızı istesem hangi sözcüğü kullanırdınız? Neden?

Bunların sizde yarattığı duygular nelerdir? Açıklar mısınız?

1.4. Nasıl bir okul binası isterdiniz?

EK D.1 (devam)

2. Okul Bahçesi

2.1. Okulunuzun bahçesi sizlere neleri çağrıştırıyor? Neler düşündürüyor?

2.2. Okulunuzun bahçesi size neler hissettiriyor? Bahçeye girdiğinizde hangi duyguları yaşıyorsunuz? Açıklar mısınız?

2.3. Okulunuzun bahçesinin;

a) Oyun alanları:

b) Yeşil alanları :

c) Duvarları:

d) Temizliği:

e) Zemini :

f) Çevre düzenlemesi :

Hakkında neler düşünüyorsunuz? Bunlar size neler hissettiriyor? Neden, açıklar mısınız?

2.4. Nasıl bir okul bahçesi isterdiniz? Neden?

EK D.2

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Değerli öğretmenim,

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Bölümü'nde Yüksek Lisans öğrencisiyim. Çalışmamın temel amacı, okul bahçe ve öğrenci ve öğretmenler tarafından nasıl algılandığını ayrıntılı olarak incelenmesidir. Bu bağlamda, eğitim sistemimizin en önemli aktörü olan sizlerin görüşlerinin çok değerli olduğunu düşünüyorum. Bu araştırma sonucunda ortaya çıkacak sonuçların, yapılacak okul bina ve bahçelerinin niteliğinin artırılmasına; ayrıca fiziksel koşulların programın uygulanmasında etkisine değinerek program geliştirilirken bu boyutların da göz önünde bulundurulmasına katkıda bulunacağını ümit ediyorum.

Başlamadan önce aramızdaki konuşmaların gizli kalacağını ve adınızın araştırmanın hiçbir yerinde açıklanmayacağını belirtmek istiyorum.

Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

Bu görüşmenin yaklaşık yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

Görüşme Tarihi :

Görüşme Yeri :

Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek

Öğretmenlikteki Kaçınıcı Yılıınız :

Mezun Olduğunuz Okul :

Kaç yıldır bu okulda görev yaptığınız :

1. Okul binası

1.5. Okulunuzun binası hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

1.6. Bu haliyle okul binası size neler hissettiriyor? Örneğin okul binasını ilk gördüğünüzde ya da genel olarak hangi duyguları yaşıyorsunuz? Neden, açıklar mısınız?

1.7. Okulunuzun;

- j) Mimarisi,
 - k) Sınıflarınızın donatımı,
 - l) Tuvaletleri,
 - m) Koridorları ve koridordaki panoları,
 - n) Merdivenleri,
 - o) Öğretmenler odası,
 - p) Spor salonları,
 - r) Binanın rengi,
 - s) Kütüphanesi,
 - t) Kantini
- hakkında neler düşünüyorsunuz?

Bunları tek kelimeyle anlatmanızı istesem hangi sözcüğü kullanırdınız? Neden?

Bunların sizde yarattığı duygular nelerdir? Açıklar mısınız?

1.8. Nasıl bir okul binası isterdiniz?

EK D.2 (devam)

2. Okul Bahçesi

2.5. Okulunuzun bahçesi sizlere neleri çağrıştırıyor? Neler düşündürüyor?

2.6. Okulunuzun bahçesi size neler hissettiriyor? Bahçeye girdiğinizde hangi duyguları yaşıyorsunuz? Açıklar mısınız?

2.7. Okulunuzun bahçesinin;

g) Oyun alanları:.....

h) Yeşil alanları :.....

i) Duvarları:.....

j) Temizliği:.....

k) Zemini :.....

l) Çevre düzenlemesi :.....

Hakkında neler düşünüyorsunuz? Bunlar size neler hissettiriyor? Neden, açıklar mısınız?

2.8. Nasıl bir okul bahçesi isterdiniz? Neden?

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad : Hüseyin ÖZTÜRK

Doğum Tarihi ve Yeri : 25/12/1984

E-Posta : oseini_tr@hotmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans : 2009, Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü

MESLEKİ DENEYİM

- 2009 Yenidoğan Mevlana İlköğretim Okulu – Sınıf Öğretmeni
- 2010 Şair Nigar İlköğretim Okulu – Sınıf Öğretmeni
- 2011 Erdoğanlar İlköğretim Okulu – Sınıf Öğretmeni
- 2012 Şair Nigar İlkokulu – Sınıf Öğretmeni
- 2015 Prof. Dr. Ömer Dinçer İlkokulu – Sınıf Öğretmeni

Halen Prof. Dr. Ömer Dinçer İlkokulu'nda Sınıf Öğretmeni olarak görev yapmakta